

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

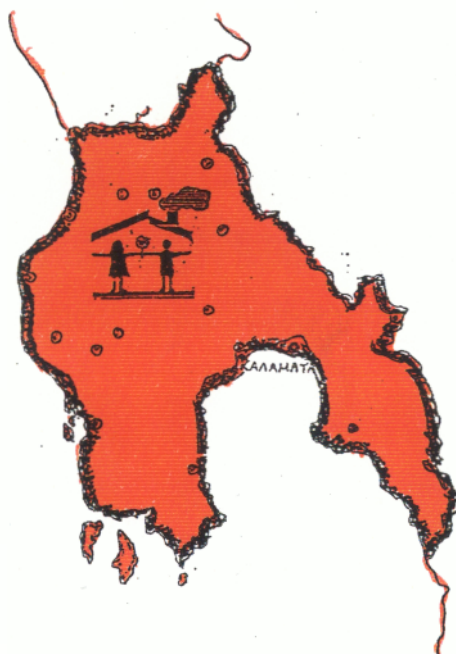
ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΘΕΜΑ : "ΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΔΡΟΥΜΠΑΛΗΣ ΦΩΤΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΣΑΜΑΡΝΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 1995

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πίνακας περιεχομένων.....	
Συνομογραφίες.....	
Πρόλογος.....	1
Εισαγωγή.....	3

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Διεθνής πραγματικότητα.....	5
1.1. Γαλλία.....	6
1.2. Σουηδία.....	7
1.3. Σοβιετική Ένωση.....	8
1.4. Κίνα.....	10
1.5. Η.Π.Α.....	11
1.6. Μεγάλη Βρετανία.....	12
1.7. Η.Π.Α & Μεγάλη Βρετανία.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. Η ιστορία των προσχολικών κέντρων στην Ελλάδα.....	17
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. Χωροκατανομή των παιδικών σταθμών στην Ελλάδα.....	20
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. Κοινωνική πρόνοια και παιδικοί σταθμοί.....	24
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. Αίτια ύπαρξης και ανάπτυξης των παιδικών σταθμών.....	26
5.1. Εργαζόμενες γυναίκες.....	26
5.2. Διαζύγια και μόνοι γονείς.....	27
5.3. Συμμετοχή των πατεράδων.....	27
5.4. Μικρότερες οικογένειες.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6. Ο ρόλος των παιδικών σταθμών.....	29
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7. Το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα	31
7.1. Λεκτικές ασκήσεις.....	32
7.2. Παραμύθια.....	33
7.3. Κουκλοθέατρο.....	33
7.4. Χειροτεχνικές εργασίες	34
7.5. Το τραγούδι.....	35
7.6. Ασκήσεις χρωμάτων και σχημάτων	38
7.7. Αισθητηριακές ασκήσεις.....	39
7.8. Το παίγνιδι.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

8. Οι χώροι του παιδικού σταθμού και η ασφάλεια των παιδιών	42
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

9. Η ιατρική περίθαλψη στους παιδικούς σταθμούς.....	46
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

10. Φορείς των παιδικών σταθμών	48
10.1. Το κράτος.....	48
10.2. Η ιδιωτική πρωτοβουλία.....	51
10.3. Η εκκλησία.....	51
10.4. Η τοπική αυτοδιοίκηση.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΤΕΚΑΤΟ

11. Κρατικοί παιδικοί σταθμοί	53
11.1. Γενικά.....	53
11.2. Μεταβίβαση των κρατικών παιδικών σταθμών στην τοπική αυτοδιοίκηση.....	54
11.3. Σκοπός λειτουργίας κρατικών παιδικών σταθμών.....	54
11.4. Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.).....	56
11.5. Εγγραφές παιδιών.....	56
11.6. Παρεχόμενες υπηρεσίες.....	59
11.7. Προσωπικό.....	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

12. Ιδιωτικοί Παιδικοί σταθμοί.....	60
12.1. Γενικά	60
12.2. Άδεια λειτουργίας ιδιωτικών παιδικών σταθμών.....	61
12.3. Χωροταξική διαρρύθμιση ιδιωτικών παιδικών σταθμών.....	63
12.4. Κριτήρια επιλογής παιδιών - έλεγχος ιδιωτικών παιδικών σταθμών.....	65

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Εισαγωγή.....	66
------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2. Τα ερωτηματολόγια της έρευνας.....	68
---------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. Γενικά στοιχεία για τους παιδικούς σταθμούς του νομού Μεσσηνίας	70
3.1 Κρατικοί παιδικοί σταθμοί.....	70
3.1α Προσωπικό Κρατικών παιδικών σταθμών.....	71
3.1β Εξυπηρετούμενα παιδιά προσχολικής ηλικίας.....	72
3.2 Ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί.....	73
3.2α Προσωπικό ιδιωτικών παιδικών σταθμών.....	74
3.2β Εξυπηρετούμενα παιδιά προσχολικής ηλικίας.....	75
3.3 Ομαδοποίηση παιδικών σταθμών.....	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4. Γεωγραφική κατανομή των παιδικών σταθμών στο νομό Μεσσηνίας.....	78
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. Χώροι εκπαίδευσης και αναψυχής.....	82
5.1 Γενικά - Προδιαγραφές χώρων.....	82
5.2 Η περίπτωση των κρατικών παιδικών σταθμών.....	83
5.2α Εστεγασμένοι χώροι.....	83
5.2β Μη εστεγασμένοι χώροι.....	84
5.2γ Συνολικοί χώροι.....	85
5.3 Η περίπτωση των ιδιωτικών παιδικών σταθμών.....	86
5.3α Εστεγασμένοι χώροι.....	86
5.3β Μη εστεγασμένοι χώροι.....	87
5.3γ Συνολικοί χώροι.....	87
5.4 Λοιποί χώροι και αναγκαίος εξοπλισμός (εκτός αιθουσών διδασκαλίας).....	88
5.5 Αποτελέσματα έρευνας των χώρων των παιδικών σταθμών στο νομό Μεσσηνίας.....	90
5.5α Κρατικοί παιδικοί σταθμοί	91
5.5β Ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί.....	91

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα στους παιδικούς σταθμούς του νομού Μεσσηνίας	93
6.1 Γενικά	93
6.2 Κρατικοί παιδικοί σταθμοί.....	94
6.3 Ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί	96
6.4 Συμπεράσματα	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7. Συνεργασία γονέων με τους παιδικούς σταθμούς	98
7.1 Γενικά	98
7.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	99
7.3 Ο σύλλογος των ιδιοκτητών παιδικών σταθμών του νομού.....	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

8. Το προσωπικό των παιδικών σταθμών	103
8.1 Γενικά.....	103
8.2 Κρατικοί παιδικοί σταθμοί	105
8.2α Εκπαιδευτικό προσωπικό	105
8.2β Βοηθητικό προσωπικό	107
8.2γ Διοικητικό προσωπικό	108
8.2δ Συμπεράσματα.....	109
8.3 Ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί.....	111
8.4 Συγκρίσεις - Συμπεράσματα.....	112

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

9. Ποιοτική ανάλυση επαγγελματιών γονέων που έχουν παιδιά στους παιδικούς σταθμούς του νομού Μεσσηνίας.....	115
9.1 Γενικά	115
9.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	116

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

10. Γενικά συμπεράσματα έρευνας	119
--	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ.....

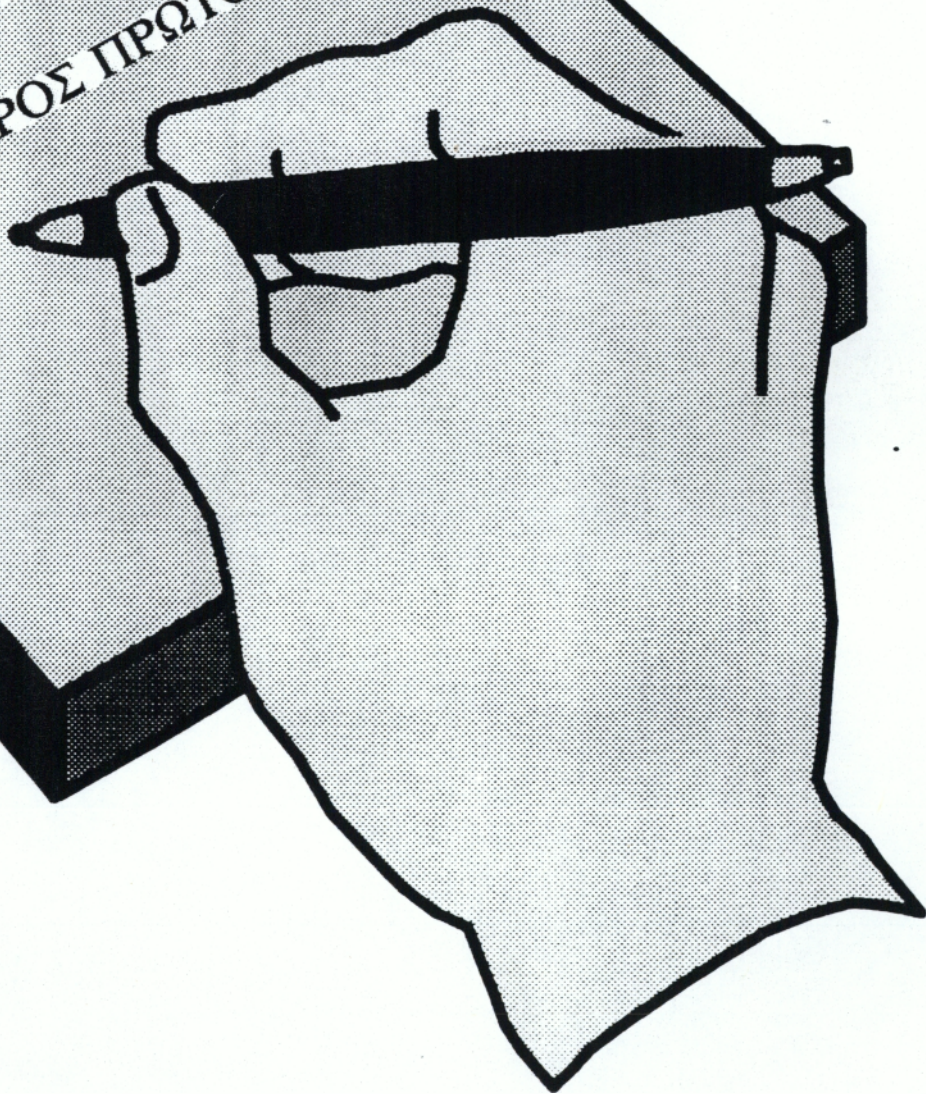
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε.Ι.	: Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
Α.Ν.	: Αναγκαστικός Νόμος.
Δ.Σ.	: Διοικητικό Συμβούλιο.
Ε.Σ.Υ.	: Εθνικό Σύστημα Υγείας.
Η.Π.Α.	: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.
Ι.Π.Σ.	: Ιδιωτικοί Παιδικοί Σταθμοί.
Κ.Β.Σ.	: Κρατικοί Βρεφονηπιακοί Σταθμοί.
Κ.Π.Σ.	: Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί.
Κ.ΗΦ.	: Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας.
Ν.Δ.	: Νομικό Διάταγμα.
Ν.Π.Δ.Δ.	: Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.
Ν.Π.Ι.Δ.	: Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου.
Ο.Τ.Α.	: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
Π/Β.Σ.	: Παιδικοί / Βρεφικοί Σταθμοί.
Π.Δ.	: Προεδρικό Διάταγμα.
Π.Σ.	: Παιδικοί Σταθμοί.
Π.Ι.Κ.Π.Α.	: Πατριωτικό Ιδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντίληψης.
Τ.Ε.Ι.	: Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
τ.μ.	: τετραγωνικά μέτρα.
Υ.Υ.Π.	: Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.
Υ.Υ.Π.Κ.Α.	: Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Φ.Ε.Κ.	: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

"ΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια των πτυχιακών εργασιών του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας και συγκεκριμένα των πτυχιακών του Τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, όπου έχω την τύχη να είμαι σπουδαστής, ανέλαβα την σύνταξη εργασίας όπου ερευνά τα προσχολικά ιδρύματα (δηλαδή τους παιδικούς σταθμούς) του Νομού Μεσσηνίας.

Σκοπός της εργασίας αυτής, που έχει σαν τίτλο και θέμα "Οι παιδικοί σταθμοί στο Νομό Μεσσηνίας", είναι να διεισδύσουμε στον κόσμο των προσχολικών αυτών ιδρυμάτων, που ανεξαρτήτως αν έχουν ιδρυθεί από το Κράτος ή από ιδιώτες δεν παύουν να είναι ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας. Πρέπει να σημειώσουμε ότι στο εξής όπου αναφέρεται ο όρος παιδικός σταθμός (Π.Σ.) συμπεριλαμβάνονται και οι Βρεφονηπιακοί σταθμοί που συνήθως συλλειτουργούν με τους Π.Σ.

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη:

Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην ιστορία των παιδικών σταθμών διεθνώς και στη χώρα μας, τη σχέση τους με την κοινωνική πρόνοια, τα αίτια ύπαρξης και ανάπτυξής τους, τους φορείς και την νομική μορφή ίδρυσής τους. Επίσης περιλαμβάνεται μία συνοπτική περιγραφή των παιδικών σταθμών, ο ρόλος τους, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, οι χώροι, η ασφάλεια λειτουργίας, η ιατρική παρακολούθηση του πρέπει να παρέχονται από τους παιδικούς σταθμούς (Π.Σ.).

Στόχος του πρώτου μέρους της εργασίας είναι να βοηθηθεί ο αναγνώστης να κατανοήσει το δεύτερο και βασικό μέρος της εργασίας, που αναφέρεται στην παρατήρηση και έρευνα των παιδικών σταθμών (Π.Σ.) του Νομού Μεσσηνίας και επίσης και στην κατανόηση των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου που περιλαμβάνονται στην έρευνα

Το δεύτερο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την έρευνα που πραγματοποιήθηκε για τους Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας με την βοήθεια ερωτηματολογίου, επιτόπιων παρατηρήσεων και επίσημων εγγράφων.

Στόχος της έρευνας αυτής ήταν η καταγραφή του επιπέδου λειτουργίας των Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας

Ελπίζω ότι η εργασία αυτή θα αποβεί ουσιαστικό βοήθημα όχι μόνο για τους σπουδαστές του τμήματος αλλά και για όλους εκείνους που ασχολούνται με τους παιδικούς σταθμούς στο Νομό.

Ευχαριστώ θερμά, τον καθηγητή μου κύριο Φώτη Δρούμπαλη που με βοήθησε να φέρω εις πέρας την εργασία αυτή, τους ιδιοκτήτες των ιδιωτικών παιδικών σταθμών και τις διευθύντριες των κρατικών παιδικών σταθμών καθώς και τον Διευθυντή Πρόνοιας της Νομαρχίας κ.Κ. Ξηρόγιαννη για τις πληροφορίες που μου παρείχαν.

Τα τελευταία χρόνια η προσχολική εκπαίδευση προκαλεί όλο και περισσότερο το επιστημονικό ενδιαφέρον και τον προβληματισμό στους παιδαγωγούς, ψυχολόγους, παιδοψυχιάτρους, παιδιάτρους, μέχρι και πολιτικούς.

Η προστασία και εκπαίδευση του παιδιού, χρέος της πολιτείας, όπως τονίζεται στη Διεθνή Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του παιδιού, είναι ουσιαστικής οπωσδήποτε σημασίας, γιατί θέτει τα θεμέλια της μετέπειτα ζωής του ατόμου και της κοινωνίας ολόκληρης. Η σημερινή ανθρώπινη κοινωνία έχει ηθική υποχρέωση να φροντίσει για τις επερχόμενες γενιές, για τη διαμόρφωση ενός καλύτερου απ' όλες τις πλευρές ανθρώπου.

Το παιδί ανανεώνει και διαιωνίζει τη ζωή. Καλύτερη διαπαιδαγώγηση του παιδιού σήμερα, σημαίνει καλύτερη ανθρώπινη κοινωνία του αύριο. Στο Κέντρο Έρευνας για την πρόνοια του παιδιού (Child Welfare - Research Station) του Πανεπιστημίου της Αϊόβα, πραγματοποιήθηκε μια σειρά μελετών για την επίδραση της τυπικής προσχολικής εκπαίδευσης. Διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά που παρακολουθούσαν την προσχολική εκπαίδευση σημείωσαν αύξηση νοημοσύνης ανάλογα με το χρόνο και την τακτικότητα παρακολούθησης.

Σύμφωνα με τον Bloom (1969), το παιδί αναπτύσσεται διανοητικά κατά τα τέσσερα πρώτα χρόνια της ζωής του, τόσο όσο και τα επόμενα δεκατρία. Όσον αφορά την ευφυΐα του παιδιού, κατέληξε "Αν μετρήσουμε την ευφυΐα του παιδιού στα 17, θα διαπιστώσουμε ότι το 50% της ανάπτυξης του συνέβη μεταξύ της εμβρυϊκής του ηλικίας και των 4 ετών · το επόμενο 30% συνέβη μεταξύ των 4 και 8 ετών, και το τελευταίο 20% μεταξύ των 8 και 17 ετών".

Τέλος ο Bloom ισχυρίζεται ότι όταν ένα παιδί μεγαλώνει σε δυσμενές περιβάλλον αυτό μπορεί να καταλήξει σε περίπου 20 βαθμούς λιγότερους ως στην ανάπτυξη της τελικής τους ευφυΐας. Τονίζει επίσης ότι οι αρνητικές

επιπτώσεις των κακών συνθηκών διαβίωσης είναι πολύ πιο βαθιές και μακροχρόνιες, όταν συμβούν σε ένα παιδί της νηπιακής ηλικίας ⁽¹⁾

Το παιδί είναι μια αυτόνομη οντότητα, έχει το δικό του ψυχοπνευματικό κόσμο και πρέπει να βοηθηθεί από όλους τους παράγοντες, που εμπλέκονται στη διαπαιδαγώγηση του, για να επιτύχει την αυτοπραγματοποίησή του.

Για τους λόγους αυτούς όλες σχεδόν οι χώρες του κόσμου έχουν αντιμετωπίσει την οργάνωση προσχολικών ιδρυμάτων, αφού τα ιδρύματα αυτά, δηλαδή οι παιδικοί και βρεφικοί σταθμοί, παρουσιάζονται σαν αίτημα παιδαγωγικό και κοινωνικό.

"Μια κοινωνία που συνειδητοποιεί τη σημασία της διαπαιδαγώγησης και ιδιαίτερα της βρεφικής ηλικίας, είναι μια κοινωνία ζωντανή και με ενδιαφέρον για την ανάπτυξή της". (R.M.Παιδοψυχολόγος)

⁽¹⁾ Ευγενία Κουτσοβάνου "Τρόποι εργασίας στο Νηπιαγωγείο"

1. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η ανάγκη για ημερήσια φροντίδα των παιδιών προσχολικής ηλικίας είναι μια παγκόσμια ανάγκη. Στη συνέχεια γίνεται μια σύντομη παρουσίαση των εφαρμοζόμενων μεθόδων φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας σε διάφορες χώρες (βλέπε πίνακα 1).

ΧΩΡΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΠΡΩΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ	ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΓΑΛΛΙΑ	1799	- Creche-(Βρεφονηπιακός σταθμός για την την διάρκεια της μέρας). - ecoles maternelles(παιδικοί σταθμοί για παιδιά 3-6 ετών).
ΣΟΥΗΔΙΑ	1965	- daghems (κέντρα ημερήσιας φροντίδας)
ΣΟΒ.ΕΝΩΣΗ	1956	- yasli-sads (παιδικοί σταθμοί και νηπιαγωγεία) - babushka (βρέφη που φροντίζουν οι ηλικιωμένες γυναίκες).
ΗΠΑ	1815	- φροντίδα στο σπίτι - σπίτια ημερήσιας φροντίδας - κέντρα ημερήσιας φροντίδας
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	1850	- φροντίδα στο σπίτι - σπίτια ημερήσιας φροντίδας - κέντρα ημερήσιας φροντίδας

Πίνακας 1: Οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας σε διάφορες χώρες.

1.1 ΓΑΛΛΙΑ

Η ημερήσια φροντίδα των παιδιών προσχολικής ηλικίας ξεκίνησε από την Γαλλία. Το 1799 ο Johann Oberlin ένας προτεστάντης πάστορας, παρακινήθηκε απ' την υπηρέτριά του Louise Sherpler, ν' ανοίξει το πρώτο νηπιαγωγείο, στην Αλσατία. Ήταν μια απάντηση στο χάλι των παιδιών που αφήνονταν μόνα τους τις ώρες που οι μητέρες τους εργάζονταν στα χωράφια. Το πρώτο creche (βρεφονηπιακός σταθμός για τη διάρκεια της μέρας) άνοιξε στο Παρίσι το 1844, και πάλι για χάρη των παιδιών που οι μητέρες τους εργάζονταν.

Σήμερα, στη Γαλλία, η ημερήσια φροντίδα για παιδιά εργαζόμενων μητέρων παρέχεται σε creches για βρέφη από έξι εβδομάδων μέχρι τριών ετών και σε ecoles maternelles για παιδιά από τριών έως έξι ετών.

Τα creches δίνουν έμφαση στη σωματική φροντίδα, την υγεία, την ασφάλεια την καθαριότητα και την ανάπτυξη, και το προσωπικό τους αποτελείται από "νοσοκόμες" που έχουν αποφοιτήσει απ' το γυμνάσιο και στη συνέχεια είχαν διετή επαγγελματική εκπαίδευση. Απ' τη στιγμή που δεν υπάρχουν αρκετοί διαθέσιμοι χώροι για όλες τις οικογένειες, προτεραιότητα δίνεται στους γονείς χωρίς σύντροφο ή σε προβληματικές οικογένειες. Τα creches είναι εγκεκριμένα από το Κράτος κι επιχορηγούνται, αλλά οι γονείς χρεώνονται με "δίδακτρα" σε μικρή κλίμακα. Είναι εγκατεστημένα σε κτίρια με αυλή ή κήπο κι ο διευθυντής έχει ένα διαμέρισμα στο ίδιο κτίριο. Το καθένα έχει σαράντα μ' εξήντα παιδιά. Τα ecoles maternelles μοιάζουν με τα ελεύθερα νηπιαγωγεία ή τους νηπιακούς σταθμούς. Είναι κυρίως εκπαιδευτικά, δίνουν έμφαση στην κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη και το προσωπικό τους αποτελείται από δασκάλους. Είναι εγκατεστημένα κοντά σε σχολεία. Διαφέρουν από τους παιδικούς σταθμούς μόνο στο ότι λειτουργούν περισσότερες ώρες: από τις 9 μέχρι τις 12

(ή από τις 8 μέχρι τις 11) κι από την 1 μέχρι τις 4, μ' ένα διάλειμμα για φαγητό για τα παιδιά που δεν μπορούν να πάνε στο σπίτι για μεσημεριανό φαγητό ⁽²⁾.

1.2 ΣΟΥΗΔΙΑ

Στη Σουηδία, η κυβέρνηση έχει έναν εξαιρετικά δυναμικό ρόλο στην προσφορά υπηρεσιών σ' όλους τους πολίτες, απ' τη γέννησή τους μέχρι τη γεροντική τους ηλικία. Το κοινωνικό ασφαλιστικό σύστημα καλύπτει τη γέννηση, την υγεία, την εκπαίδευση και την υποστήριξη της οικογένειας. Η ανατροφή του παιδιού θεωρείται ευθύνη που πρέπει να μοιραστεί ανάμεσα στους γονείς και την κοινωνία. Συνεπώς, η σουηδική λύση στο πρόβλημα που τίθεται απ' τις εργαζόμενες μητέρες περιλαμβάνει μεγάλες σε διάρκεια μητρικές και πατρικές άδειες με αποδοχές, άδειες επίσης με αποδοχές, σε γονείς που τα παιδιά τους είναι άρρωστα και μειωμένο ωράριο εργασίας και για τους δύο γονείς. Όταν τελειώσουν οι μητρικές και πατρικές άδειες, τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας (daghem) αναλαμβάνουν την περιποίηση των παιδιών από έξι μηνών μέχρι επτά ετών, προσφέροντας φροντίδα είτε καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας είτε ορισμένες ώρες, ανάλογα με το τι επιθυμούν οι γονείς. Αυτά τα κέντρα έχουν ομοίομορφα υψηλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών, ευρυχωρία, σωστό εξοπλισμό, μορφωτικά προγράμματα, κι είναι εγκατεστημένα σε κτίρια ειδικά σχεδιασμένα γι' αυτό το σκοπό. Το προσωπικό τους αποτελείται από δασκάλους, νοσοκόμες και ειδικούς στη φροντίδα των παιδιών.

Ακόμα και στη Σουηδία, όμως, όπου το ποσοστό των εργαζόμενων γυναικών είναι τόσο υψηλό (πάνω από 65%), η ανάγκη χώρων για κέντρα ξεπερνά τον αριθμό αυτών που υπάρχουν. Έτσι χρησιμοποιούνται και σπίτια

⁽²⁾ Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται". Αθήνα Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε σελ. 148-149

ημερήσιας φροντίδας που λειτουργούν με άδεια του Κράτους. Κι οι δύο τύποι ημερήσιας φροντίδας έχουν διαδοθεί εντυπωσιακά κατά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Ο αριθμός των χώρων ημερήσιας φροντίδας που λειτουργούν με άδεια αυξήθηκε 700% από το 1965 μέχρι το 1970 ⁽³⁾.

1.3 ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ: BABUSHKAS ΚΑΙ YASLI - SADS

Όπως και η Σουηδία, έτσι κι η Σοβιετική Ένωση εφαρμόζει μια σοσιαλιστική οικογενειακή πολιτική που προσφέρει ένα εκτεταμένο σύστημα υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών. Απ' τη στιγμή που είναι ουσιαστικό για την οικονομία της χώρας να εργάζονται οι μητέρες, οι Σοβιετικοί έχουν ιδρύσει σαν τμήμα αυτού του συστήματος το πιο εκτεταμένο πρόγραμμα ομαδικής ανατροφής στην ανθρώπινη ιστορία.

Αν κι οι μητέρες μπορούν να πάρουν άδεια μητρότητας μέχρι ένα χρόνο συνήθως επιστρέφουν στη δουλειά τους πολύ συντομότερα. Το σοβιετικό πρόγραμμα ημερήσιας φροντίδας ενθαρρύνει την ομαδική φροντίδα εξαιτίας της κομμουνιστικής αντίληψης ότι τα παιδιά πρέπει ν' αναπτύσσονται "στην κολεκτίβα, από την κολεκτίβα και για την κολεκτίβα".

Ξεκίνησε από τον Κρούτσεφ, το 1956, και μεταβλήθηκε σ' ένα συγκεντρωτικό και σύγχρονο σύστημα Yasli-sads (παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων) που συντηρούνται από το Κράτος.

Είναι ακόμη πιθανό να φροντίζονται τα παιδιά από μια babushka (γιαγιά) στη βρεφική τους ηλικία, αλλά, αν δεν υπάρχει babushka, οι παιδικοί σταθμοί

⁽³⁾ Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 149.

είναι διαθέσιμοι για παιδιά από έξι εβδομάδων και πάνω. Μέχρι που να γίνουν δύο ή τριών ετών, τα περισσότερα παιδιά βρίσκονται σ' αυτούς τους παιδικούς σταθμούς. Στα τέσσερα χρόνια τους πηγαίνουν σ' ένα Κρατικό Νηπιαγωγείο. Στη Μόσχα μόνο υπάρχουν 3000 Yasli - sads.

Το πρόγραμμα σ' αυτούς τους παιδικούς σταθμούς και τα νηπιαγωγεία, που και τα δύο βρίσκονται υπο την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας είναι το πιο ανεπτυγμένο και ομοιόμορφο στον κόσμο. Το διδακτικό πρόγραμμα βασίζεται στην έρευνα της πρώτης παιδικής ηλικίας και δίνει έμφαση στην εργατικότητα, την αισθητική, τον χαρακτήρα, τη συνεργασία, την ομαδική ενημέρωση, τη λύση προβλημάτων και τη δημιουργικότητα. Αν και υπάρχει χρόνος για τα παιδιά ν' απολαύσουν το φυσικό παιχνίδι, τα παιχνίδια μ' ερεθίσματα ή με σωματική άσκηση, τη γυμναστική και τη μουσική, τίποτα σ' αυτό το πρόγραμμα δεν αφήνεται στην τύχη. Το κάθε τι είναι σχεδιασμένο και συγκεκριμένο - ακόμα και η θερμοκρασία του χώρου - και τ' αυθόρμητο παιχνίδι γίνεται σε προκαθορισμένο χώρο και χρόνο, με την καθοδήγηση των φροντιστών που έχουν εκπαιδευτεί τρία χρόνια σε κολλέγιο για δασκάλους.

Η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια ενθαρρύνονται πάρα πολύ, τα παιδιά τοποθετούνται μαζί σε ομάδες από πολύ μικρή ηλικία, κι όλα τα παιχνίδια ανήκουν στην ομάδα και όχι στα άτομα. Τα παιδιά μαθαίνουν από νωρίς πως "ότι είναι δικό μου είναι δικό μας, ότι είναι δικό μας είναι δικό μου".

Απ' τη στιγμή που είναι σε θέση να μιλήσουν, τα παιδιά εκπαιδεύονται στο να εκτιμούν και να κρίνουν το ένα τη συμπεριφορά του άλλου με βάση την οπτική γωνία όλης της ομάδας ⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Alison Clarke-Stewart. "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσούμπος, σελ. 150-151.

1.4 ΚΙΝΑ: ΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Η Κίνα έχει επίσης ένα εκτεταμένο σύστημα παιδικών σταθμών, αν και είναι λιγότερο εκτεταμένο απ' αυτό της Σοβιετικής Ένωσης και διαφέρει κυρίως στο περιεχόμενο. Τουλάχιστον είναι πολύ πιο αυθόρμητο (ή τυχαίο).

Ο Ρώσος φροντιστής έχει εκπαιδευτεί τρία χρόνια σ' επαγγελματική σχολή. Η Κινέζα "θεία" μπορεί να έχει επιλεγεί για την παιδική φροντίδα επειδή είναι υπομονετική και υπεύθυνη. Δεν είναι και πολύ πιθανό να έχει τελειώσει το γυμνάσιο.

Ο Κινέζικος παιδικός σταθμός, για μωρά μέχρι τριών ετών, είναι συνήθως εγκατεστημένος στο εργοστάσιο, έτσι που να μπορεί η μητέρα να έρθει να περιποιηθεί το παιδί της. Τα παιδιά μοιράζονται σε μικρές ομάδες (έξι ή επτά παιδιών) της ίδιας ηλικίας με μία "θεία". Τα μικρότερα νήπια (δύο ως οχτώ μηνών) μοιράζονται σε ζευγάρια, σε κούνιες ή καροτσάκια. Απ' τη "θεία" δεν γίνεται καμία προσπάθεια να "ερεθίσει" τα παιδιά.

Όταν μεγαλώσουν αρκετά, τα παιδιά κάθονται μαζί σ' έναν κύκλο και παίζουν ομαδικά παιχνίδια, με τη σειρά ή τραγουδούν και χορεύουν όλα μαζί. Τα νήπια δεν ενθαρρύνονται να περπατήσουν να μπουσουλήσουν, να παίξουν μόνα τους ή να εξερευνήσουν τα υπάρχοντα υλικά. Οι δραστηριότητές τους είναι κοινωνικές και καλλιτεχνικές αλλά όχι νοητικές ή ακαδημαϊκές. Το ημερήσιο πρόγραμμά τους είναι απόλυτα καθορισμένο και καθόλου ελεύθερο.

Μετά τα τρία τους χρόνια, τα παιδιά πηγαίνουν στο νηπιαγωγείο. Εδώ υπάρχουν παιχνίδια κι εκπαιδευτικό υλικό, αλλά λείπει εντελώς το επιστημονικό υλικό, τα επιτραπέζια παιχνίδια, οι κύβοι, ακόμα και τα βιβλία με εικόνες, πράγματα που μπορεί να βρει κανείς στους παιδικούς σταθμούς και τα νηπιαγωγεία της Δύσης.

Το πρόγραμμα αποτελείται από γλωσσικές ασκήσεις, πολιτικά, μαθηματικά, ομαδική απαγγελία, τραγούδι και χορό, ζωγραφική ή σχέδιο, σωματική άσκηση και παραγωγική εργασία. Δεν υπάρχει καθόλου ελεύθερη επιλογή ή δημιουργικότητα ή λύση προβλημάτων. Όλες οι δραστηριότητες έχουν στόχο την εργασία και την εξυπηρέτηση των άλλων.⁽⁵⁾

1.5 ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (Η.Π.Α.)

Ο πρώτος βρεφονηπιακός σταθμός

Οι πρώτοι ημερήσιοι βρεφονηπιακοί σταθμοί ήταν μια συνέπεια του κύματος της μετανάστευσης, που έφερε περισσότερες από πέντε εκατομμύρια ξένες οικογένειες στις Ηνωμένες Πολιτείες ανάμεσα στα 1815 και 1860, και της βιομηχανοποίησης και αστικοποίησης που απορρόφησαν τις μητέρες απ' τα σπίτια τους στα εργοστάσια, κατά τη διάρκεια του ίδιου χρονικού διαστήματος.

Τα μικρά παιδιά αφήνονταν να τα βγάλουν πέρα μόνα τους - κλειδωμένα στο σπίτι, ελεύθερα να гуρίζουν στους δρόμους ή με την περιστασιακή επίβλεψη ενός γείτονα ή μεγαλύτερου αδελφού. Η κατάσταση ήταν ώριμη για φιλανθρωπική μεσολάβηση. Πλούσιες γυναίκες και οργανισμοί με καλές προθέσεις, μπροστά στην παραμέληση, στην ανηθικότητα και στην έλλειψη υγειονομικών μέτρων, οργάνωσαν βρεφονηπιακούς σταθμούς, για να εξασφαλιστεί η φροντίδα γι' αυτά τα παιδιά.

Ο πρώτος αμερικάνικος βρεφονηπιακός σταθμός άνοιξε στη Βοστώνη, το 1838, απ' την κυρία Joseph Hale, για να προσφέρει φροντίδα στα παιδιά που προέρχονταν από εργαζόμενες συζύγους και χήρες ναυτικών.

⁽⁵⁾ Alison Clarke-Stewart. "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσουμπος σελ. 152-153.

Δεκάξι χρόνια αργότερα, το Παιδιατρικό Νοσοκομείο της Νέας Υόρκης άνοιξε τη δική του παραλλαγή βρεφονηπιακού σταθμού για τα μωρά ή τα μικρά παιδιά των γυναικών που εργάζονταν σε νοσοκομεία ή εργοστάσια κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Το 1893, ένας πρότυπος βρεφονηπιακός σταθμός που ιδρύθηκε απ' το "Παγκόσμιο Δίκαιο", στο Σικάγο παρείχε φροντίδα σε 10.000 παιδιά ξένων. Μέχρι το 1898, περίπου 175 βρεφονηπιακοί σταθμοί λειτουργούσαν σε διάφορα μέρη της χώρας, αρκετοί για να εγγυηθούν τη δημιουργία μιας "Εθνικής Ομοσπονδίας Βρεφονηπιακών Σταθμών" ⁽⁶⁾.

Νηπιαγωγεία

Το πρώτο νηπιαγωγείο ιδρύθηκε από ικανές γυναίκες στο Πανεπιστήμιο του Σικάγου το 1915. Ο σκοπός του ήταν να προσφέρει στα παιδιά την ευκαιρία για υγιεινή και παιχνίδι και να δοκιμάσει μια κοινωνική επιχείρηση συνεργασίας.

Η ιδέα προχώρησε γρήγορα και πολύ περισσότερα νηπιαγωγεία ξεκίνησαν τις επόμενες δεκαετίες ⁽⁷⁾.

1.6 ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Βρεφονηπιακοί σταθμοί:

Μία από τις φρικτές απόψεις της ζωής των φτωχών στη Βρετανία του δέκατου ένατου αιώνα ήταν το ποσοστό θανάτων των παιδιών κάτω των πέντε ετών. Περίπου εβδομήντα στα εκατό φτωχά παιδιά δεν επιζούσαν - τραγικό αποτέλεσμα του συνοστισμού, της πείνας και των ασθενειών στις πόλεις και

⁽⁶⁾ Alison Clarke-Stewart - "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 39-40.

⁽⁷⁾ Alison Clarke Stewart - (όπως παραπάνω) σελ.43.

της εγκατάλειψης, των ναρκωτικών, του υποσιτισμού και της έλλειψης φυσικής και υγιεινής φροντίδας στις αγροτικές περιοχές.

Η βρεφική θνησιμότητα ήταν ιδιαίτερα υψηλή στις οικογένειες όπου η μητέρα εργαζόταν. Στις μητέρες δεν δινόταν καθόλου μητρική άδεια και τα παιδιά έμεναν χωρίς προσοχή ή δίνονταν στους γείτονες για να τα φροντίσουν.

Τέτοια φροντίδα, ανεξέλεγκτη και ανεπίβλεπτη, ήταν, σχεδόν πάντα, μη ικανοποιητική. Μια εναλλακτική λύση που χρησιμοποιήθηκε από έναν μικρό αριθμό εργαζόμενων γονέων, ήταν το "dame school", στο οποίο πολλά μικρά παιδιά συνωστίζονταν σ' ένα βρώμικο, άσχημα εξαιριζόμενο κτίριο ή κελάρι. Αν η ηλικιωμένη γυναίκα που συνήθως ήταν υπεύθυνη σ' ένα τέτοιο σχολείο, είχε κάποια μόρφωση, πιθανόν να προσπαθούσε να δώσει στα παιδιά μερικές οδηγίες πάνω στην αλφαβήτα και την ανάγνωση.

Οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ήταν μια απάντηση σ' αυτή την κατάσταση. Ο πρώτος αγγλικός βρεφονηπιακός σταθμός άνοιξε στο Λονδίνο το 1850, με αναγνωρισμένη εξάρτηση από τις υποδείξεις ενός κληρικού ή άλλου σεβαστού προσώπου. Αλλά τα δίδακτρα ήταν πολύ υψηλά κι έτσι το πείραμα μ' αυτόν και λίγους άλλους βρεφονηπιακούς σταθμούς απέτυχε. Περισσότερα υπόσχονταν οι δωρεάν βρεφονηπιακοί σταθμοί που άνοιξαν για πρώτη φορά στο Μάντσεστερ το 1871. Μέχρι το 1906 υπήρχαν 30 βρεφονηπιακοί σταθμοί, κι έτσι συστάθηκε μια "εθνική ένωση βρεφονηπιακών σταθμών"⁽⁸⁾.

Νηπιαγωγεία

Το πρώτο βρετανικό νηπιαγωγείο ξεκίνησε απ' τον επιχειρηματία - αναμορφωτή Robert - Owen στο εργοστάσιο βάμβακος New Lanark, στη

⁽⁸⁾ Alison Clarke - Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 46-48

Σκοτία, το 1816. Πρόσφερε επιβλεπόμενη φροντίδα στα παιδιά των γυναικών που εργάζονταν στο εργοστάσιο, αλλά έδινε περισσότερη έμφαση στη μόρφωση. Τα παιδιά γίνονταν δεκτά απ' τη στιγμή που μπορούσαν να περπατήσουν και να προσφέρουν λίγες λέξεις, κι έμεναν μέχρι την ηλικία που θα πήγαιναν σχολείο. Το πρώτο νηπιαγωγείο ήταν ένα μοντέλο παρακίνησης, καλής αισθητικής και χαράς που επικεντρώνονταν στο παιδί. Το πρόγραμμά του περιελάμβανε τραγούδι χορό, βηματισμό, παίξιμο φλογέρας, γεωγραφία κι ελεύθερο παιχνίδι στον εξωτερικό χώρο. Δεν επιτρέπονταν βιβλία ή τυπικές οδηγίες.

1.7 ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του τέλους της δεκαετίας του 80 τόσο στις ΗΠΑ όσο και στη Μεγάλη Βρετανία η πλειοψηφία των παιδιών φροντίζονται από συγγενείς (55% στις Η.Π.Α., 67% στο Ηνωμένο Βασίλειο). Πιο συχνά, αυτό γίνεται στο ίδιο το σπίτι των παιδιών. Ο επόμενος περισσότερο κοινός τύπος φροντίδας των παιδιών των εργαζόμενων μητέρων είναι η φροντίδα που παρέχεται από κάποια γυναίκα που δεν συνδέεται συγγενικά με το παιδί (32% στις Η.Π.Α., 22% στο Ηνωμένο Βασίλειο). Αυτό γίνεται περισσότερο συχνά στο σπίτι αυτού που παρέχει τη φροντίδα. Τέλος, ο λιγότερο κοινός τύπος είναι το τυπικό κέντρο ημερήσιας φροντίδας (βρεφονηπιακός σταθμός) (13% στις Η.Π.Α., 11% στο Ηνωμένο Βασίλειο)⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 52

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Η φροντίδα στο σπίτι, τις ώρες που η μητέρα είναι στη δουλειά της μπορεί να προσφερθεί απ' τον πατέρα, τη γιαγιά, τα μεγαλύτερα αδέρφια, κάποιο γείτονα, φίλο, μπέϊμπι σίτερ, νταντά, οικονόμο, υπηρέτρια, φοιτήτρια που ζει κάτω από την ίδια στέγη.

ΣΠΙΤΙΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Ενας δεύτερος τύπος ημερήσιας φροντίδας, που είναι δημοφιλής στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, είναι το "σπίτι ημερήσιας φροντίδας". Μπορεί να λειτουργεί με ή χωρίς άδεια. Η φροντίστρια μπορεί να συνδέεται ή όχι συγγενικά με το παιδί και να είναι ή όχι εκπαιδευμένη. Ο αριθμός των παιδιών μπορεί να κυμαίνεται από ένα μέχρι έξι (σπίτι με οικογενειακό περιβάλλον) ή από έξι μέχρι δώδεκα (σπίτι με ομαδική φροντίδα). Η βάση γι' αυτόν τον τύπο φροντίδας κυμαίνεται από μια ανεπίσημη συμφωνία ανάμεσα σε φίλους που μοιράζονται τη φροντίδα των παιδιών τους μέχρι ένα πολύ επίσημο, επιβλεπόμενο δίκτυο σπιτιών που δουλεύουν με άδεια ⁽¹⁰⁾. Είναι, συνήθως, κάπου κοντά και τα παιδιά μπορούν να πηγαίνουν ως εκεί περπατώντας.

ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ (Κ.Η.Φ.)

Ενα κέντρο (ή νηπιαγωγείο) μπορεί να προσφέρει φροντίδα σε λιγότερα από δεκαπέντε παιδιά ή σε περισσότερα από τριακόσια. Κατά μέσο όρο, υπάρχουν πενήντα (στην Αμερική) ή τριάντα (στη Μεγάλη Βρετανία) παιδιά σε κάθε κέντρο. Συνήθως είναι μοιρασμένα σε τάξεις ανάλογα με τις ηλικίες τους. Ο μέσος αριθμός για το μέγεθος μιας τάξης είναι δέκα για τα νήπια και για τα παιδιά που σχεδόν περπατούν, δεκαεφτά για τα τρίχρονα, δεκεννιά για τα

⁽¹⁰⁾ Alison Clarke - Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα - Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 55.

τετράχρονα, μέχρι είκοσι για τα πεντάχρονα παιδιά. Τα περισσότερα παιδιά στα κέντρα ημερήσιας φροντίδας είναι τριών ή τεσσάρων χρονών. Οι δάσκαλοι στα κέντρα τείνουν να είναι νέοι και ν' ανήκουν στην ίδια κοινωνική τάξη με τα παιδιά⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ *Alison Clarke-Stewart (όπως παραπάνω) σελ. 61*

2) Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο θεσμός των προσχολικών κέντρων στην Ελλάδα αναλύεται σε τρεις επί μέρους χρονικές περιόδους. Αναλυτικότερα (πίνακας 2).

ΜΕΧΡΙ 1916	Περίοδος γέννησης του θεσμού(Ακ.Λασκαρίδου)
1916-1926	Περίοδος φιλανθρωπικών προσχολικών κέντρων
1926 μέχρι σήμερα	Περίοδος κρατικής παρέμβασης και μέριμνας

Η σύσταση του θεσμού των προσχολικών ιδρυμάτων και ειδικότερα των παιδικών σταθμών στη χώρα μας, συνδέεται με το όνομα της Αικατερίνης Λασκαρίδου (1842-1916). Το 1879, γνώρισε στη Δρέσδη, όπου ήταν εγκατεστημένη η οικογένειά της την Κα Margenholtz - Bulow, μαθήτριά του Froebel από την οποία γνώρισε το σύστημα προσχολικής αγωγής του Froebel. Το 1897 ίδρυσε στην Αθήνα το "Διδασκαλείο Νηπιαγωγών" και τον πρώτο παιδικό σταθμό που τον ονόμασε "Πρότυπο νηπιακό κήπο". Το 1901 ίδρυσε επίσης ένα λαϊκό νηπιαγωγείο στη συνοικία Μακρυγιάννη και ένα άλλο στην περιοχή του Αγ. Νικολάου - Πευκακίων. Το 1905 ίδρυσε ένα ακόμη "πρότυπο παιδικό κήπο" στον Πειραιά και το 1912 ίδρυσε το "Εθνικό νηπιατροφείο" στην Καλλιθέα για τα ορφανά του Ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897.

Παράλληλα, από το 1897 σύστησε το "Σύνδεσμο Ελληνίδων", που διεύθυνε η ίδια και που είχε σκοπό να μεριμνά για την προστασία κυρίως των ορφανών και απροστάτευτων παιδιών ⁽¹²⁾.

⁽¹²⁾ Ηλία Ιεηροτύρη - "Το σύγχρονο νηπιαγωγείο και η ιστορία του" Αθήνα Εκδόσεις ατλαντίς σελ.295-296

Οι μεταγενέστερες προσπάθειες:

Το 1913 ιδρύθηκε στη Σύρο Π.Σ. από το Σωματείο "Περίθαλψη του παιδιού".

Το 1914 ιδρύθηκε από το Μερόπειο Ίδρυμα νηπιαγωγείο. Το ΠΙΚΠΑ ίδρυσε στην Πάτρα, ύστερα από δωρεά του Κ.Μαραγκόπουλου, το "Μαραγκόπουλο νηπιοτροφείο Πατρών" και στη Ν. Ιωνία το 1923 το νηπιαγωγείο Ν. Ιωνίας.

Από την Near East Foundation ιδρύεται το 1923 η "Παιδική στέγη Δουργουτίου". Επίσης το 1923, ιδρύεται από την Αμερικανίδα Mor gentaou το "Νηπιαγωγείο Βύρωνος". Για την ίδρυσή του βοήθησε και η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων. Αργότερα αυτό αποτέλεσε υπηρεσία του ΠΙΚΠΑ.

Στη συνέχεια από τους Εθνικούς Ευεργέτες Εμμανουήλ και Βιργινία Μπενάκη ιδρύεται το "Μπενάκιο άσυλο Κηφισιάς".

Το επίσημο κράτος άρχισε να ιδρύει Π.Σ. από το 1927 με το Νομικό Διάταγμα από 27-10-1926. Το παραπάνω διάταγμα προέβλεπε την ίδρυση επτά σταθμών στις Σέρρες, την Εδεσσα, την Αλεξανδρούπολη, τη Μυτιλήνη, τα Ιωάννινα και το Περιστέρι. Το 1935 εκδίδεται ο νόμος 2/5-11-1930 που παρέχει τη δυνατότητα να ιδρύονται με υπουργικά διατάγματα από ένας Π.Σ. σε κάθε πρωτεύουσα νομού. Σε πόλεις που αποτελούν βιομηχανικά κέντρα μπορούν να ιδρυθούν περισσότεροι από ένας σταθμός.

Το 1942 με το Ν.Δ. 1316/1942 άρχισε ίδρυση Εθνικών και Αγροτικών Νηπιοτροφείων στην ύπαιθρο για την ημερήσια περίθαλψη και διαπαιδαγώγηση νηπίων 3 έως 6 χρονών. Τα ιδρύματα αυτά, αργότερα (1973) μετονομάστηκαν σε Εθνικούς Αγροτικούς Π.Σ.

Σήμερα η ίδρυση ή κατάργηση ή μεταφορά Εθνικών Παιδικών και Εθνικών Αγροτικών Π.Σ. είναι δυνατή με Π.Δ. ανάλογα με τις ανάγκες βάσει του Ν.Δ. 3045/1954.

Το 1984 ψηφίστηκε ο Ν.1431/84 που προβλέπει την οργάνωση και λειτουργία των Π.Σ. σε σύγχρονη βάση, καθώς και την ίδρυση και λειτουργία βρεφονηπιακών και βρεφικών τμημάτων ⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ Β.Παλαιολόγου - "Οργάνωση και διοίκηση μονάδων κοινωνικής Πρόνοιας"
Αθήνα Σεπτέμβρης 1991 σελ. 120

3. ΧΩΡΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν 2163 Π.Σ. από τους οποίους 1313 είναι κρατικοί και 850 ιδιωτικοί.*

Η χωροκατανομή των σταθμών αυτών στην Ελλάδα κατά γεωγραφικό διαμέρισμα και περιφέρεια για το έτος 1993 είναι ως εξής:

ΗΠΕΙΡΟΣ 3,2%	Κρατικοί	Ιδιωτικοί
Ιωαννίνων	21	0
Θεσπρωτίας	14	0
Πρέβεζας	15	2
Αρτας	16	2
Σύνολο	66	4
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 24,2%		
Δυτική Μακεδονία		
Καστοριά	26	0
Φλώρινα	34	0
Κοζάνη	32	9
Γρεβενά	6	0
Κεντρική Μακεδονία		
Θεσσαλονίκη	67	72
Κιλκίς	28	3
Πέλλας	46	7

* Πηγή: Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων 1993

	Κρατικοί	Ιδιωτικοί
Ημαθίας	17	4
Περίας	10	13
Χαλκιδικής	8	3
Ανατολική Μακεδονία		
Σερρών	53	12
Δράμας	35	4
Καβάλα-Θάσος	24	10
Σύνολο	386	137
ΚΡΗΤΗ 6,2%		
Χανίων	18	32
Ρεθύμνης	12	8
Ηρακλείου	26	21
Λασιθίου	12	7
Σύνολο	68	68
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ 8,9%		
Λακωνίας	22	2
Αρκαδίας	15	6
Μεσσηνίας	23	18
Αργολίδας	9	9
Κορινθίας	13	8
Αχαΐας	30	15
Ηλείας	20	3
Σύνολο	132	61

	Κρατικοί	Ιδιωτικοί
ΘΕΣΣΑΛΙΑ 5,4%		5
Μαγνησία	18	10
Λάρισα	24	19
Τρίκαλα	23	6
Καρδίτσα	14	3
Σύνολο	79	38
ΘΡΑΚΗ 3,8%		
Εβρος-Σαμοθράκη	27	7
Ξάνθη	19	4
Ροδόπη	15	11
Σύνολο	61	22
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ Πλην Αττικής 6,9%		
Αιτωλοακαρνανίας	53	12
Ευρυτανίας	3	-
Φθιώτιδας	23	9
Φωκίδας	10	-
Βοιωτίας	18	3
Εύβοιας	15	5
Σύνολο	122	29
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ 3,2%		
Κυκλάδες	13	1
Λέσβου	16	3
Χίου	7	5
Δωδεκανήσου	14	3
Σάμου	8	-
Σύνολο	58	12

	Κρατικοί	Ιδιωτικοί
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ 1,4%		
Κέρκυρα	9	6
Παξοί	1	-
Λευκάδα	3	-
Κεφαλληνία	4	1
Ζάκυνθος	4	1
Κύθηρα	1	-
Ιθάκη	1	-
Σύνολο	23	8
ΑΤΤΙΚΗ 36,5%		
Διαμέρισμα Αθηνών	102	87
Διαμέρισμα Ανατολικής Αττικής	72	171
Διαμέρισμα Δυτικής Αττικής	63	45
Διαμέρισμα Πειραιά	81	168
Σύνολο	318	471

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Κοινωνική πρόνοια είναι η οργανωμένη προσπάθεια της πολιτείας να εξασφαλίσει την ευημερία των πολιτών με βάση τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου που είναι η αναγνώριση της αξίας του και ο σεβασμός της αξιοπρέπειάς του.

Διάφορες μορφές της κοινωνικής πρόνοιας έχουν αναπτυχθεί στις διάφορες χώρες, ανάλογα με τις ποικίλλες, ιστορικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες της κάθε κοινωνίας.

Η ιστορία μας δείχνει ότι η ελεημοσύνη, η φιλευσπλαχνία και η φιλανθρωπία, υπήρξαν οι πρώτες μορφές κοινωνικής πρόνοιας πριν δημιουργηθούν οι μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί και οι διάφορες κρατικές υπηρεσίες, που ανέλαβαν το ρόλο της κοινωνικής πρόνοιας στην οργανωμένη της μορφή.

Η κοινωνική πρόνοια, όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα, είναι μια οργανωμένη και προγραμματισμένη προσπάθεια που σκοπό της έχει να καλύψει τις ανάγκες όλων εκείνων που έχουν ή που θα έχουν ανάγκη από βοήθεια.

Η κοινωνική πρόνοια στην σύγχρονη μορφή της δεν είναι πια το φιλόπτωχο ταμείο της ενορίας, ούτε η φιλεύσπαχνη γειτόνισσα, ούτε η φιλάνθρωπη κυρία που προσφέρει την βοήθειά της σε λίγα μεμονωμένα άτομα, είναι ευθύνη κύρια της πολιτικής βούλησης ενός τόπου. Οι παροχές της θεωρούνται δικαίωμα και αποτελούν πλέον σαφή υποχρέωση της Πολιτείας. Παύουν να κατευθύνονται σε περιορισμένες ομάδες και καλύπτουν ολόκληρο τον πληθυσμό.

Η κοινωνική πρόνοια παίζει σημαντικό ρόλο στη γενικότερη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, με την αντιμετώπιση και πρόληψη, το δυνατόν περισσότερων προβλημάτων και αναγκών που δημιουργούνται παράλληλα με τις οικονομικές εξελίξεις και τις κοινωνικές μεταβολές.

Ένα από τα δημιουργούμενα προβλήματα των σύγχρονων οικονομικών και κοινωνικών μεταβολών που καλείται να λύσει η κοινωνική πρόνοια είναι και η προστασία της οικογένειας της μητέρας, του βρέφους, του παιδιού και της νεότητας γενικώς⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Β. Παλαιολόγου-“Οργάνωση και Διοίκηση μονάδων κοινωνικής Πρόνοιας”
Αθήνα Σεπτέμβριος 1991 σελ. 1-2.

5. ΑΙΤΙΑ ΥΠΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Μία σειρά νέων δεδομένων έχει επιδράσει στη λειτουργία της σύγχρονης οικογένειας και έχει δημιουργήσει νέες ανάγκες όπως αυτής της φροντίδας των παιδιών. Αναλυτικότερα τα νέα δεδομένα που καθιστούν επιτακτική την ανάπτυξη των παιδικών σταθμών είναι:

5.1 ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ:

Η μεγαλύτερη κοινωνική διαφορά που επέδρασε στη φροντίδα των παιδιών ήταν η αλματώδης αύξηση του αριθμού των γυναικών που απασχολούνται σ' επαγγέλματα έξω από το σπίτι. Ολο και περισσότερες γυναίκες στη χώρα μας έρχονται να προστεθούν στις τάξεις του νέου εργατικού δυναμικού την τελευταία δεκαετία, αφού σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία η συμμετοχή του γυναικείου εργατικού δυναμικού αυξήθηκε κατά 91,9% σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία. Σύμφωνα με μια έρευνα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα των 25-29 ετών, που από 31,9% το 1975 ανήλθε σε 52,8% το 1985. Κατά την ίδια έρευνα, το 63% των γυναικών που εργάζονταν τη δεκαετία του 80 ήταν έγγαμες και το 36,9% άγαμες, διαζευγμένες ή χήρες.

Η ομάδα που αναπτύσσεται γρηγορότερα στην αγορά εργασίας είναι οι μητέρες των παιδιών προσχολικής ηλικίας και ειδικά παιδιών κάτω των τριών ετών.

Τι προκάλεσε αυτήν την αλματώδη αύξηση στην απασχόληση των μητέρων ; Η πρώτιστη και περισσότερο εμφανής αιτία είναι οικονομική. Η επιθυμία να διατηρήσουν ή να βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο της οικογένειας, που υποβιβάστηκε με το ανερχόμενο κόστος ζωής και τον υψηλό πληθωρισμό, οδήγησε στην ανάγκη αυξημένου εισοδήματος στις περισσότερες οικογένειες.

Άλλες αιτίες αύξησης της συμμετοχής του γυναικείου πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό της χώρας μας είναι η κοινωνική καταξίωση, η καριέρα⁽¹⁵⁾.

5.2 ΔΙΑΖΥΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Εντονο είναι το φαινόμενο της αύξησης του αριθμού των διαλυμένων με διαζύγιο οικογενειών. Ο ένας στους δέκα γάμους που γίνονται κάθε χρόνο στην Ελλάδα καταλήγει σε διαζύγιο και για τα δύο τελευταία χρόνια, μάλιστα, οι αριθμοί δείχνουν σημαντική αύξηση.

Επίσης, παρουσιάστηκε μια αύξηση στον αριθμό των ανύπαντρων γυναικών που έχουν και κρατούν τα παιδιά τους. Αυτές οι γυναίκες αντιμετωπίζουν τις ίδιες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και οι χωρισμένες γυναίκες που ανατρέφουν μόνες τους τα παιδιά τους. Είτε χωρισμένη είτε ανύπαντρη, μια μητέρα χωρίς σύντροφο είναι περισσότερο πιθανό να ζει μόνη και να εργάζεται⁽¹⁶⁾.

5.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΑΔΩΝ

Μία άλλη κοινωνική αλλαγή που έχει επιδράσει στη σύγχρονη φροντίδα του παιδιού, είναι η με γρήγορο ρυθμό αυξανόμενη συμμετοχή των πατεράδων σ' αυτήν. Η αύξηση αυτή έχει προέλθει:

- είτε από το μειωμένο ωράριο εργασίας,
- είτε από την μειωμένη σωματική κόπωση, στην οποία υποβάλεται ο εργαζόμενος πατέρας σε σχέση με παλαιά
- είτε λόγω της σύγχρονης αντίληψης ότι ο πατέρας πρέπει να συμμετέχει στα κοινά του σπιτιού.

⁽¹⁵⁾ Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται" .Αθήνα-Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ.19-20.

⁽¹⁶⁾ Alison Clarke - Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται". Αθήνα Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 21-22

Παρ' όλη την αύξηση της συμμετοχής των πατεράδων στην φροντίδα των παιδιών μέσα στο σπίτι, εντούτοις δεν θεωρείται αρκετή για να καλύψει τις σύγχρονες απαιτήσεις που έχει η φροντίδα ενός παιδιού.

5.4 ΜΙΚΡΟΤΕΡΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Μια πλατύτερη κοινωνική αλλαγή που έχει επιδράσει στην ανάγκη για φροντίδα του παιδιού είναι ότι συνεχώς μειώνεται η διάθεση των άλλων συγγενών, όπως παππούδες, οι γιαγιάδες, τα μεγαλύτερα αδέρφια κι οι θείοι, να βοηθήσουν. Η τάση για δημιουργία μικρότερων (ολιγομελών) οικογενειών έχει και άμεση και μακροπρόθεσμη σημασία για τη φροντίδα του παιδιού.

Πρώτα, από τότε που οι περισσότερες οικογένειες έχουν μόνο δύο παιδιά, με μικρή διαφορά ηλικίας, τα μεγαλύτερα αδέρφια απλά δεν είναι διαθέσιμα να φροντίσουν τα μικρότερα.

Επειτα, οι μικρότερες οικογένειες οδήγησαν σε μικρότερα "δίκτυα" θείων και μεγαλύτερων ξαδερφιών, που προηγουμένως ήταν πρόθυμοι να αναλάβουν τη φροντίδα του παιδιού.

Επιπρόσθετα, η γεωγραφική ευκινησία έχει μειώσει τις πιθανότητες αυτοί οι λίγοι συγγενείς να μένουν κοντά ο ένας στον άλλον. Η πιθανότητα να μένουν οι παππούδες και οι θείοι στο ίδιο σπίτι με τους γονείς με μικρά παιδιά γίνεται όλο και πιο σπάνια.

Στις τρεις τελευταίες δεκαετίες, σημειώνεται μια σταθερή πτώση στον αριθμό των οικογενειών που "παίρνουν μαζί" γεροντότερους συγγενείς και στον αριθμό των ενηλίκων που ζουν σ' ένα σπίτι. Στο μέσο σπιτικό σήμερα υπάρχουν δύο μόνο ενήλικοι.

Ακόμα μεγάλο ποσοστό πληθυσμού ζει σε ημιαστικές περιοχές, όπου η δυνατότητα του μικρού παιδιού της προσχολικής ηλικίας για ελεύθερο παιχνίδι

είναι πολύ περιορισμένη, εξαιτίας της ρύπανσης και της έλλειψης άνετων και ευχάριστων χώρων, πάρκων και πρασίνου.

Τέλος, οι γιαγιάδες κι οι θείες, με αυξανόμενο ρυθμό, έχουν ζωές, σπίτια κι επαγγέλματα δικά τους και ως εκ τούτου είναι λιγότερο πρόθυμες να προσφερθούν σαν μπέϊμπι σίτερ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁷⁾ *Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"*
Αθήνα Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 25.

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Θεωρητικά τουλάχιστον ο ρόλος των παιδικών σταθμών μπορεί να συνοψιστεί στα παρακάτω:

1. Ο Π.Σ. υποβοηθεί τους εργαζόμενους γονείς στην ασφάλεια και στη μητρική προστασία των παιδιών τους.

2. Προσφέρει σημαντική παιδαγωγική βοήθεια σε όλους τους γονείς, γιατί η ειδική νηπιαγωγός συμπεριλαμβάνει στο έργο της και την ενημέρωση των γονέων για τον τρόπο μιας σωστής αγωγής των μικρών παιδιών.

3. Προφυλάσσει τη σωματική υγεία των παιδιών, γιατί εργάζεται με σύστημα, δημιουργεί τις πρώτες ηθικές συνήθειες και ασκεί τη νοσητή τους με προγραμματισμένο πλούσιο και κατάλληλο υλικό.

4. Παρακολουθεί την ψυχική υγεία του παιδιού με τρόπο ορθολογιστικό, κάτι που καμιά οικογένεια δεν το προσέχει συστηματικά. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού πρέπει να έχει τη συμπαράσταση και τη συνεργασία των γονέων και του παιδίατρου.

5. Δημιουργεί και εξασφαλίζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις, από άποψη σωματική, πνευματική και κοινωνική για την ομαλή προσαρμογή του παιδιού στο δημοτικό σχολείο και για τη σωστή μαθητοποίησή του⁽¹⁸⁾.

6. Παρέχει στο παιδί ένα περιβάλλον ευχάριστο στα "μέτρα" του στο οποίο θα έχει την ευκαιρία να παίζει, να κινείται, να ασχολείται ελεύθερα με το σχέδιο και το τραγούδι και να αισθάνεται τον εαυτό του ευτυχισμένο.

Αυτά κάνουν ή τουλάχιστον οφείλουν να κάνουν οι παιδικοί ή βρεφονηπιακοί σταθμοί για να προσφέρουν φροντίδα υψηλής ποιότητας και όχι τη φύλαξη και μόνο, των παιδιών κατά τις ώρες εργασίας της μητέρας τους.

⁽¹⁸⁾ Ευγενία Κουτσουβάνου "Μορφές και τρόποι εργασίας στο νηπιαγωγείο"
Β' Έκδοση σελ. 282-283

Ο καταλληλότερος τρόπος για να μπορέσουμε να κρίνουμε την ποιότητα ενός Π.Σ. είναι η ανάλυση των προσφερόμενων υπηρεσιών (εκπαιδευτικά προγράμματα) καθώς και των χώρων, της παρεχόμενης ασφάλειας και της ιατρικής παρακολούθησης των παιδιών.

7. ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του βρέφους στον Σταθμό, πρωταρχική σημασία έχει η ικανοποίηση των σημαντικών αναγκών του (φαγητό, καθαριότητα) και η εξασφάλιση συνθηκών που ευνοούν την ψυχική υγεία του παιδιού και υποβοηθούν την ομαλή του ανάπτυξη. Κύριο μέλημα του βρεφονηπιοκόμου πρέπει να είναι η δημιουργία μιας ατμόσφαιρας στοργής, αποδοχής, ασφάλειας και χαράς. (Μερικές παρατηρήσεις για τις εκδηλώσεις των παιδιών των πρώτων εβδομάδων ή μηνών από τη γέννησή τους δίνεται στο παράρτημα 1). Η βρεφονηπιακή ηλικία των πρώτων πέντε χρόνων δύσκολη όπως είναι για το παιδί αποτελεί την κορωνίδα του ανθρώπινου βίου. Στον εγκέφαλο του νεογνού υπάρχουν βέβαια τα νευρικά κύτταρα, δέκα περίπου δισεκατομμύρια νευρώνες, που όμως παραμένουν στην αρχή άψυχοι και άεργοι, γιατί δεν έχουν ακόμη δημιουργηθεί οι μεταξύ τους συνδέσεις, που τροφοδοτούν τη μνήμη και οικοδομούν τη νόηση. Από το τεράστιο ποσό των γνώσεων που αποκτά ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια της ζωής του, οι μισές περίπου φυτεύονται στο μυαλό του κατά την τρυφερή αυτή ηλικία, όταν μετουσιώνεται από μία αδρανή μάζα ζωντανής σάρκας που ήταν αρχικά, σε ένα παλλόμενο λογικό πλάσμα με πλήρη την ανθρώπινη υπόσταση. Ο ηθικός επίσης και ψυχικός κόσμος και προσωπικός του καθενός χαρακτήρας, στηρίζονται στα θεμέλια και τις εμπειρίες που αποκτά ο άνθρωπος κατά την πολυτάραχη βρεφονηπιακή ηλικία⁽¹⁹⁾.

Βέβαια, οι έμφυτες ιδιομορφίες του παιδιού και η πορεία ωρίμανσης του οργανισμού του αποτελούν σοβαρή προϋπόθεση για την ανάπτυξή του. Όμως οι κληρονομικές τάσεις δεν προκαθορίζουν μοιραία ούτε την πορεία ούτε το

⁽¹⁹⁾ "Ατομική και Δημόσια Υγιεινή" Βασιλείου Γ.Βαλαώρα - Ίδρυμα Ευγενίδου
Αθήνα 1954

επίπεδο ανάπτυξης και επίσης μια σωστή αγωγή δεν μπορεί να δοθεί στο παιδί μόνο μέσα στην οικογένεια, όσο ευνοϊκές κι αν είναι οι συνθήκες.

Αυτόν τον μεγάλο σκοπό επιτυγχάνουν οι Π.Σ. με την παροχή παιδείας και αγωγής στα μικρά παιδιά, συνήθως, μέσω των εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών τους προγραμμάτων.

Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν: Λεκτικές ασκήσεις, Αισθητηριακές ασκήσεις, Ασκήσεις για σωστή χρησιμοποίηση βασικών σχημάτων και χρωμάτων, Χειροτεχνικές εργασίες με ποικιλία υλικών, Τραγούδι, Παραμύθια, Κουκλοθέατρο, Προμαθηματικές έννοιες, Ελεύθερο παιχνίδι, Θέματα από το περιβάλλον, Ειδική διδασκαλία αγγλικής γλώσσας, Προγράμματα Η/Υ, κ.λ.π.

7.1 ΛΕΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Η γλώσσα είναι η σπουδαιότερη ψυχική λειτουργία, εξυπηρετεί με πολλούς τρόπους τον άνθρωπο και προάγει τη ζωή του. Είναι το ισχυρότατο κίνητρο της πνευματικής εξέλιξης, συνδέεται στενότερα με τη νόηση, αλλά εξελίσσεται ανεξάρτητα από αυτή. Η εξέλιξή της διέρχεται τα παρακατω στάδια:

1) Το προγλωσσικό στάδιο με πολλές βαθμίδες, που συνίσταται στην άσκηση των γλωσσικών οργάνων για την προφορά διαφόρων φθόγγων και στην κατανόηση λέξεων και προσώπων.

2) Το κύριο γλωσσικό στάδιο, που το παιδί γίνεται ικανό να μιλάει. Τα παιδιά όλου του κόσμου ακολουθούν μία πορεία στο να μάθουν τη γλώσσα του πολιτισμού τους. Γαγαλίζουν για λίγους μήνες, χρησιμοποιούν την πρώτη λέξη στους δέκα με δώδεκα μήνες, αρχίζουν να συνδέουν λέξεις γύρω στους δεκαοχτώ και είκοσι τέσσερις μήνες και έχουν τη βασική σύνθεση και συντακτικό της γλώσσας τους, σχεδόν πολύ καλά αφομοιωμένο μεταξύ τεσσάρων και πέντε χρόνων.

Ο σκοπός των γλωσσικών απασχολήσεων στον Π.Σ. είναι πολυσύνθετος.

- 1) Να υποκινήσουν το παιδί στην ελεύθερη έκφραση.
- 2) Να το μάθουν να συζητάει με τους άλλους και να τους ακούει
- 3) Να το μάθουν να προφέρει σωστά τα γράμματα και τις λέξεις. Πολλά απ' τα νήπια προσφέρουν σαν β το γράμμα δ, σαν θ το γράμμα σ, και σαν λ το γράμμα ρ κ.α.
- 4) Να το βοηθήσουν να τελειοποιήσει την προφορική του έκφραση στη γραμματική και το συντακτικό (π.χ. η λαθεμένη χρήση των άρθρων και ο παρατονισμός⁽²⁰⁾).

7.2 ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Το παραμύθι σήμερα ψυχαγωγεί, διαμορφώνει και καλλιεργεί τη φαντασία του παιδιού. Του γνωρίζει το περιβάλλον και τον κόσμο του, του παρέχει νέο λεξιλόγιο και εκφράσεις ανάλογα με την ηλικία του, εγκυκλοπαιδικές γνώσεις καλαισθητικές παραστάσεις, αισθητική καλλιέργεια. Το βοηθά να αναπτύξει την προσοχή και να περιορίσει την κινητικότητά του.

Επί πλέον το παραμύθι συμβάλλει στην εθνικοθρησκευτική διαμόρφωση του νηπίου και στην ανάπτυξη φιλίας του παιδιού με το πρόσωπο που διηγείται το παραμύθι⁽²¹⁾.

7.3 ΤΟ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

Εκείνο που ζωντανεύει το παραμύθι και μιλάει περισσότερο απ' όλα στην ψυχή του παιδιού, στις αισθήσεις και στις ενέργειές του. που το "διώχνει" απ' το σπίτι και το τραβά στον Π.Σ. Είναι η αναπαράσταση πάνω στη σκηνή του

⁽²⁰⁾ Ε. Παπαϊωάννου-Δαχρή - "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του νηπιαγωγείου" Αθήνα (1981) σελ. 79-80.

⁽²¹⁾ Ε. Παπαϊωάννου-Δαχρή "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου" Αθήνα 1981 - σελ. 110.

κουκλοθέατρου με κούκλες. Η αναπαράσταση μπορεί να πραγματοποιηθεί από την ίδια τη Νηπιαγωγό ή ακόμη και τα ίδια τα παιδιά. Με το μέσο αυτό δε χρειάζεται να προηγηθεί η αφήγηση του παραμυθιού χωρίς να εννοείται ότι η αφήγηση ελαττώνει την αξία του κουκλοθέατρου. Μπορεί να λεχθεί ότι μια καλή αφήγηση, την προηγούμενη μέρα ή κάποια απ' τις προηγούμενες μέρες, πολλές φορές αυξάνει το ενδιαφέρον των παιδιών να το δουν να παίζεται στη σκηνή⁽²²⁾.

7.4 ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Χειροτεχνία σημαίνει κατασκευή ενός έργου ή η διακόσμησή του με τα χέρια και πολύ απλά εργαλεία.

Το παιδί με τη χειροτεχνία φτιάχνει έργα, δημιουργεί δημιουργήματα, που όσο ατελή και αν είναι, το κάνουν να νιώσει υπερήφανο για ότι έφτιαξε και το γεμίζουν αυτοπεποίθηση, γιατί μπορεί να φτιάξει κάτι.

Με τη χειροτεχνία λοιπόν το παιδί καταφέρνει τα παρακάτω:

1. Ανακαλύπτει την ικανότητα να δημιουργεί
2. Γίνεται ικανό να εκφράζεται
3. Αναπτύσσει την ελευθερία του
4. Ασκεί τη μνήμη, την κρίση, τη γλώσσα, την παρατήρηση, την προσοχή, τη φαντασία, το καλαισθητικό συναίσθημά του.
5. Αποκτά γνώσεις, αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη στον εαυτό του, προσαρμογή στο μάτι και επιδεξιότητα στο χέρι.
6. Καλλιεργεί αγάπη και εκτίμηση στη χειρωνακτική εργασία.

⁽²²⁾ Ε. Παπαϊωάννου, *Δαχρή "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου"* Αθήνα 1981 σελ. 125.

7. Τέλος αποκτά την ικανότητα να αυτοσυγκεντρώνεται και να ηρεμεί ⁽²³⁾

7.5 ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ (ποιήματα - μουσική)

Το τραγούδι είναι ένα εκφραστικότερο μέσο συναισθημάτων και σκέψεων. Ο διαφορετικός κάθε φορά βαθμός των συναισθημάτων που εκφράζει ο άνθρωπος με το ποίημα δημιουργεί το ρυθμό, τον τόνο και τη χροιά της μουσικής του τραγουδιού⁽²⁴⁾.

" Το τροπάρι

Κάθε μέρα, κάθε βράδυ/πάντα ίδιο το τροπάρι.
 Φάε, ντύσου και κοιμήσου/πάρε κολατσιό μαζί σου.
 Κάτσε φρόνιμα θα πέσεις/μη μιλάς, να με προσέχεις.
 Πλύν' τα χέρια, τ' αυτιά σου/ και τα πόδια, τα μαλλιά σου.
 Βάλε ρούχα καθαρά/έτσι κάνουν τα παιδιά.
 Μη μιλήσεις, μην κουνήσεις/όποιον δεις να χαιρετίσεις.
 Για να παίξεις θα ρωτήσεις/τη μαμά και το μπαμπά σου.
 Και τον κύριο γειτονά σου/κάθε μέρα, κάθε βράδυ
 Ωχ το ίδιο το τροπάρι".

Το παιδικό τραγούδι αποτελεί απαραίτητη πνευματική τροφή του νηπίου, γιατί εκπληρώνει τους παρακάτω σκοπούς:

1. Τον ψυχαγωγικό. Το παιδί αισθάνεται χαρά και ενθουσιασμό στο άκουσμα τραγουδιών και της μελωδίας τους καθώς και στη συμμετοχή του σ' αυτά. Ευχαριστείται, γιατί του παρέχεται η ευκαιρία να εκφράσει αυθόρμητα το συναισθηματικό του κόσμο.

⁽²³⁾ Ε.Παπαϊωάννου - Δαχρή "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου" Αθήνα 1981 - σελ. 197

⁽²⁴⁾ Ε.Παπαϊωάννου Δαχρή -(όπως παραπάνω) σελ. 199

2. Τον φυσιολογικό. Το τραγούδι αναπτύσσει φυσιολογικές λειτουργίες, όπως τη ρύθμιση της αναπνοής και τις πνευματικές και ψυχικές ικανότητες. Ένας κατάλληλος συνδυασμός τραγουδιού και ρυθμικών σωματικών ασκήσεων συμβάλλουν στην πειθάρχηση και κατεύθυνση της κινητικότητας του παιδιού.

3. Τον παιδαγωγικό. Το τραγούδι καλλιεργεί κάθε ανώτερο ανθρωπιστικό ιδεώδες στην ψυχή του νηπίου, του εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του, του αναπτύσσει την ικανότητα να τραγουδά και κάνει ευχάριστες τις νηπιακές απασχολήσεις που συνοδεύει.

4. Τον εθνικό. Γιατί φυτεύει στην ψυχή του νηπίου την εθνική υπερηφάνεια και το πατριωτικό φρόνημα.

5. Το θρησκευτικό. Τα νήπια ζουν με το τραγούδι ανεπαίσθητα όλες τις ανθρώπινες αξίες και προπαντός τις ηθικές και τις θρησκευτικές, με τις οποίες εξευγενίζεται η ψυχή τους και οδηγούνται πιο κοντά στην ηθική ζωή και στο Θεό.

6. Τον κοινωνικό. Το τραγούδι αναπτύσσει την κοινωνικότητα, την ευθύνη και πειθαρχία στο παιδί, όταν απαιτεί την εναρμόνισή του με τους άλλους, για να τραγουδήσει και να συμμετέχει στο τραγούδι της ομάδας.

7. Τον καλλιτεχνικό. Το παιδικό τραγούδι μαζί με την ιχνογραφία αποτελεί θαυμάσιο μέσο αφυπνήσεως των πρώτων καλλιτεχνικών τάσεων του παιδιού. Είναι ένα μέσο που αναπτύσσει αισθητικά το παιδί με το ρυθμό και τη μελωδία⁽²⁵⁾.

Οι ναυτικοί

Ένας βάτραχος χοντρός
ασχημούλης και κοντός
μόλις είδε τη λιακάδα

⁽²⁵⁾ Ε. Παπαϊωάννου - Δαχρή "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου"
Αθήνα 1981 σελ. 213 - 214.

σκέφθηκε να πάει βαρκάδα

Φτιάχνει βάρκα από φελλό

και καλεί τον ποντικό:

"Έλα φίλε για παρέα

θα περάσουμε ωραία"

Το ποντίκι όμως διστάζει

το νερό, τότε τρομάζει

και σωσίβιο δεν έχει

ο φελλός τους δυο αντέχει?

Έλα φίλε, μη φοβάσαι

μες στη βάρκα όσο θα'σαι

ειν' η βάρκα από φελλό

και επιπλέει στο νερό.

Φόβο πρέπει πάντα νάχεις

μες στα σπίτια που συχνάζεις

από γάτους να ξεφεύγεις

και παγίδες ν' αποφεύγεις.

7.6 ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Πολλά από τα νήπια εκφράζουν τα αισθήματά τους και τις ιδέες τους περισσότερο με καλλιτεχνικά μέσα παρά με τη γλώσσα. Για να εκφράσουν όμως αισθήματα και ιδέες, πρέπει να διακατέχονται από αυτά, να ξέρουν να χρησιμοποιούν τα καλλιτεχνικά μέσα για την έκφραση αυτών και να ενθαρρύνονται να το κάνουν.

Η χρησιμοποίηση των σχημάτων και των χρωμάτων γίνεται με την ιχνογραφία και τη ζωγραφική.

Ιχνογραφία είναι η απεικόνιση αντικειμένων με γραμμές χωρίς χρώματα, ενώ ζωγραφική είναι η αναπαράσταση αντικειμένων ή σκηνών με τη βοήθεια χρωμάτων.

Η ελεύθερη ιχνογραφία - ζωγραφική αλλά και η κατευθυνόμενη, όσο αυτή μπορεί να υπάρξει στο Νηπιαγωγείο, έχει τον παρακάτω σύνθετο σκοπό:

α) Γενικός σκοπός που αποβλέπει στην αισθητική καλλιέργεια του παιδιού και στην έκφραση του εσωτερικού κόσμου με το χέρι.

β) Πρακτικός σκοπός που αποβλέπει στην ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού να συντονίζει τις κινήσεις του χεριού και του ματιού στην προετοιμασία του για την γραφή και στο πέρασμα του από τον πραγματικό και συγκεκριμένο κόσμο της αντιλήψεως στον αφηρημένο κόσμο, στην εικόνα.

γ) Κοινωνικός σκοπός. Η ιχνογραφία - ζωγραφική παρακινεί τα νήπια σε συνεργασία, όπως όταν κρίνουν μεταξύ τους τα έργα, που φτιάχνουν και με τα καλύτερα διακοσμούν την αίθουσα.

δ) Ιδολογικός σκοπός. Η ιχνογραφία - ζωγραφική καλλιεργεί τις σωματικές, τις ψυχικές και πνευματικές δυνάμεις του παιδιού, αφού κινητοποιεί χέρι, μάτι, μυαλό, συναίσθημα και θέληση.⁽²⁶⁾

⁽²⁶⁾ ΕΠαπαιωάννου - Δαχρή *Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου* Αθήνα 1981-σελ.190-191

7.7 ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Κάτω από τον όρο παρατήρηση, όπως λέει ο DECROLY, συγκεντρώνονται οι ασκήσεις, που έχουν για σκοπό να φέρουν το παιδί σε άμεση επαφή με τα αντικείμενα, τα όντα τις πράξεις, τα γεγονότα. Ασκήσεις με το σκοπό αυτό είναι και οι ασκήσεις των αισθητηρίων οργάνων.

Οι αισθήσεις, όπως όλοι ξέρουμε είναι πέντε: η όσφρηση, η γεύση, η αφή, η ακοή και η όραση.

Λέγεται ότι η μόνη πηγή να γνωρίσει ο άνθρωπος τον κόσμο, είναι η εμπειρία που αποκτά με τις αισθήσεις.

Αν δεν χρησιμοποιήσουμε για ένα χρονικό διάστημα το σύστημα των αισθήσεων, οι αισθήσεις χάνουν τη φυσιολογική τους λειτουργία. Για τον BROWN, και THORTON "με τη χρήση των αισθήσεων συναντάμε τα αντικείμενα ή γεγονότα".

Για τον PIAGET "όσο πιο πολλά έχει ακούσει και δει ένα παιδί, τόσο περισσότερα θέλει να ακούσει και να βλέπει". Η πείρα γεννά την πείρα.

Το νήπιο μαθαίνει τ' αντικείμενα, τα γεγονότα, τις ιδέες, θέτοντας σ' ενέργεια τις αισθήσεις. Η ανάπτυξή του φαίνεται ν' αρχίζει με την επιθυμία να συγκεντρώνει και να ταξινομεί τις ποικίλες λεπτομέρειες που οι αισθήσεις του αποκάλυψαν. Ο Π.Σ. πετυχαίνει σ' αυτήν την ανάπτυξη με το να χρησιμοποιεί υλικά που προσελκύουν έντονα τις αισθήσεις παιδιών, πράγματα, δηλαδή που μπορούν τα παιδιά να τα δουν, να τα γευτούν, να τα πιάσουν, να τα μυρίσουν ή να τ' ακούσουν. Και με το να ενθαρρύνει τα νήπια να καταπιάνονται με πράγματα, που μπορούν να προσπαθήσουν να φτιάξουν ⁽²⁷⁾.

⁽²⁷⁾ Ε. Παπαϊωάννου - Δαχρή "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου". Αθήνα 1981 - σελ. 147.

7.8 ΤΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ

Το παιχνίδι είναι για το παιδί μέσο ικανοποίησης και μάθησης, μια βοήθεια για τη συναισθηματική του ισορροπία. Μ' αυτό εκφράζει την κοινωνικότητα του, τα συναισθήματα του, τη φαντασία του, την επιθετικότητά του και εκτονώνει την έντασή του.

Μαθαίνει να γνωρίζει τον εαυτό του, εξερευνώντας τα αντικείμενα με τα οποία ασκεί αρχικά τις κινητικές συνήθειες: πάνει, κτυπάει, πετάει, πιπιλίζει. Όλες αυτές οι ενέργειες είναι χωρίς συγκεκριμένο σκοπό (αόριστες ενέργειες).

Όταν το παιδί έχει συμπληρώσει τους 12 μήνες, έχει κάνει ήδη μια μεγάλη πορεία. Αρχίζει να δημιουργεί μια σχέση με τ' αντικείμενα πιο προσωπική, πιο ενεργή, που είναι γεμάτη περιέργεια κι ενδιαφέρον για την εξερεύνηση (εξερευνητική δραστηριότητα).

Με την ωρίμανση και χάρη στα περιβαλλοντολογικά ερεθίσματα το παιδί ανακαλύπτει τις ιδιαιτερότητες των αντικειμένων. Στη συνέχεια μαθαίνει τι μπορεί να κάνει μ' αυτά, ανακαλύπτει τη χρήση τους (συγκεκριμένη δραστηριότητα).

Τελικά μαθαίνει πως μπορεί να προσαρμόζει τα αντικείμενα στις ανάγκες ενός πιο πολύπλοκου παιχνιδιού (παιγνίδι "δήθεν").

Το παιδί προχωρεί από το αισθησιοκινητικό παιχνίδι προς το συμβολικό παιχνίδι (π.χ. τα καρεκλάκια γίνονται βαγόνια).

Το συμβολικό παιχνίδι είναι έκφραση μιας σημαντικής στιγμής της νοητικής ανάπτυξης, καθώς το παιδί αποκτά και τη λεκτική ικανότητα. Έτσι το παιδί συμπληρώνει την εικόνα της πραγματικότητας.

Με το παιχνίδι δίνεται η ευκαιρία στο παιδί να συνεχίζει να οργανώνει τις γνώσεις που αποκτά και τις πληροφορίες που παίρνει από το περιβάλλον, μ' ένα τρόπο δημιουργικότερο, ώστε να συμπληρώνει σιγά-σιγά το δικό του

"χάρτη" του κόσμου. Δυναμώνεται μ' αυτό τον τρόπο η πρόοδος της συνολικής ανάπτυξης.

Επειδή ο τρόπος που παίζει το παιδί αλλάζει ανάλογα με τις ανάγκες της ανάπτυξης, πρέπει να του προσφέρονται όλες οι κατάλληλες αισθητηριακές εμπειρίες, για μια "προσέγγιση" ομαλή, ισορροπημένη, συνεχής, ευχάριστη με το περιβάλλον. Πρέπει λοιπόν να του προσφέρονται όλες οι δυνατές δραστηριότητες, για να έχει την ευκαιρία να γνωρίσει μεγαλύτερη ποικιλία αντικειμένων, ώστε να μπορεί καλύτερα να χρησιμοποιεί τις ικανότητές του⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ *Romana Mairioli "Διαπαιδαγώγηση στο βρεφικό σταθμό" Καλαμάτα 1991.*

8. ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΑΙ Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η υλική οργάνωση ενός Π.Σ. όπως κι ενός σπιτιού, είναι μεγάλης σημασίας. Η ομορφιά και η τάξη του περιβάλλοντος έχει ευνοϊκές επιδράσεις στην ψυχολογία του παιδιού. Ένα όμορφο και αρμονικό περιβάλλον προδιαθέτει τα παιδιά να το σεβαστούν και να το αγαπήσουν. Αντίθετα δεν υπάρχει σεβασμός εκεί που επικρατεί ακαταστασία.

Ο τρόπος που είναι οργανωμένος ο χώρος του παιδικού σταθμού, όπου το παιδί περνά ένα μεταβατικό στάδιο της ζωής του, διευκολύνει ή παρεμποδίζει την κοινωνικοποίησή του. Έτσι ένας σωστός Π.Σ. πρέπει να έχει:

- Ατομικό χώρο (ντουλάπι, συρτάρι, παραβάν) για κάθε παιδί, που είναι απαραίτητος γιατί καλλιεργεί την αίσθηση της ιδιοκτησίας.

- Σκοτεινό και ήσυχο χώρο που να επιτρέπει στα παιδιά να κοιμούνται.

- Χώρο αποθήκευσης, με ράφια διαθέσιμα για να επιστρέψουν τα παιδιά τα παιχνίδια και τον υπόλοιπο εξοπλισμό, μετά τη χρήση.

- Παράθυρα αρκετά χαμηλά για να βλέπουν τα παιδιά έξω.

- Κανονική θερμοκρασία και υγρασία (περίπου 20 βαθμοί Κελσίου).

- Ποικιλία εικόνων, πόστερ και αφισών σε εμφανείς θέσεις.

- Άνετους χώρους υγιεινής, με ανάλογο αριθμό μικρών παιδικών λεκανών, μιας ανά (5) νήπια και ισάριθμων μικρών νιπτήρων, σε μέρος όπου το παιδί μπορεί να πάει εύκολα.

- Κατευθείαν είσοδο απ' το κτίριο σε κλειστό εξωτερικό χώρο για παιχνίδι

- Εξωτερικό χώρο παιχνιδιού χωρίς οροφή για τις ηλιόλουστες μέρες.

- Εξωτερικό χώρο παιχνιδιού καλυμμένος για τις βροχερές μέρες.

- Ο εξωτερικός χώρος παιχνιδιού να είναι κατάλληλα διαμορφωμένος, στρωμένος απ' τη μια μεριά με απαλή επιφάνεια (άμμο, γρασίδι) για παιχνίδι,

τρέξιμο, τούμπες κι απ' την άλλη καλυμμένος με σκληρό υλικό (τσιμέντο, πλακάκια) για την εύκολη χρήση των κινούμενων παιχνιδιών.

- Ο εσωτερικός χώρος παιχνιδιού δεν πρέπει να είναι υπερφορτωμένος από ανθρώπους και αντικείμενα, (υπερβολικά πολλά παιδιά, υπερβολικά πολύς εξοπλισμός)⁽²⁹⁾.

Όταν ο χώρος ανά παιδί είναι πολύ περιορισμένος (λιγότερο από 2,30 τετραγωνικά μέτρα) τα παιδιά γίνονται περισσότερο επιθετικά μεταξύ τους, και περισσότερο καταστροφικά με τα παιχνίδια τους. Ξοδεύουν περισσότερο χρόνο σκαφαλώνοντας ή χωρίς να κάνουν τίποτα και λιγότερο χρόνο τρέχοντας, πηδώντας, κυνηγώντας το ένα το άλλο κι αναπτύσσοντας κοινωνικές σχέσεις μεταξύ τους. Επίσης στους Π.Σ. που έχουν περισσότερα παιδιά από το κανονικό ανά εκπαιδευτικό, βρέθηκε ότι υπάρχει μικρότερη επικοινωνία, οποιουδήποτε είδους, ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και το παιδί. Λίγες μόνο ερωτήσεις των παιδιών παίρνουν απάντηση. Οι συζητήσεις είναι μικρότερης διάρκειας κι η επικοινωνία με τον εκπαιδευτικό είναι περισσότερο πιθανό να συμπεριλαμβάνει απαγορεύσεις, διαταγές, διορθώσεις και κουβέντες κι εργασίες ρουτίνας. Επίσης εκτός από τα παιδιά υποφέρει και το προσωπικό του Π.Σ. που μέχρι το τέλος της ημέρας εξουθενώνεται ασκώντας παθητική εκπαίδευση (παρατηρήσεις, απειλές, εκφοβισμό, τιμωρίες).

Το παιδί φεύγει από το σπίτι του για πρώτη φορά τόσες ώρες, χωρίς την προετοιμασία των δικών του, γι' αυτό θα πρέπει να του εξασφαλίζει και να του εμπνέει ο Π.Σ. την ασφάλεια και την ισορροπία του οικογενειακού του περιβάλλοντος.

Έτσι στον Π.Σ. πρέπει να ισχύουν τα εξής:

- Οι ενήλικες να μην καπνίζουν στο δωμάτιο που βρίσκονται τα παιδιά.

⁽²⁹⁾ Alison Clarke - Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα Εκδόσεις Κουτσομπός Α.Ε. σελ. 140-141

- Τα πατώματα να είναι καθαρά.
- Να μην υπάρχουν παιδιά με λερωμένες πάνες ή βρακάκια.
- Τουλάχιστον ένας ενήλικος να είναι παρών όλη την ώρα, για να επιβλέπει τα παιδιά.
- Γ' απορρυπαντικά, τα φάρμακα και τ' άλλα φαρμακευτικά υλικά να βρίσκονται μακριά απ' τα παιδιά (σε ψηλό ράφι ή κλειδωμένο ντουλάπι).
- Οι ηλεκτρικές πρίζες να είναι καλυμμένες με ασφαλή καλύμματα.
- Γ' απαραίτητα για τις πρώτες βοήθειες (σαπούνι, λευκοπλάστ, γάζες, θερμόμετρο) να είναι διαθέσιμα όποτε ζητηθούν.
- Τα παιχνίδια και τα υλικά να είναι σε τέλεια κατάσταση (να μην υπάρχουν αιχμηρές άκρες, θραύσματα, ηλεκτρικά καλώδια, χαλαρά τμήματα παιχνιδιών).
- Τα βαρεια κομμάτια επίπλωσης (ντουλάπια, βιβλιοθήκες) να είναι ασφαλισμένα και σταθερά, για να μην μπορούν να πέσουν πάνω στα παιδιά.
- Ξυλοκατασκευές ή εργαλεία της κουζίνας (σφυριά, ψαλίδια) και άλλα αιχμηρά αντικείμενα να χρησιμοποιούνται μόνο με την επίβλεψη ενήλικου⁽³⁰⁾.
- Τα συρτάρια ατομικών ειδών των νηπίων να μην έχουν πόμολα μόνο τρύπες για αποφυγή ατυχημάτων.
- Τα τραπεζάκια και οι καρέκλες να είναι στρογγυλά χωρίς γωνίες και τα καλοριφέρ να είναι επενδυμένα.
- Τα χρώματα στους τοίχους να μην είναι κρύα, αλλά απαλά και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα έπιπλα και τις μοκέτες.
- Οι πόρτες να είναι βαμμένες με λαδομπογιά για να καθαρίζουν εύκολα, και τα πόμολα στο ύψος των παιδιών.
- Τα παράθυρα να έχουν κουρτίνες για να ζεσταίνουν την ατμόσφαιρα.

⁽³⁰⁾ Alison Clarke-Stewart "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται"
Αθήνα Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε. σελ. 139.

- Τα έπιπλα να είναι στα μέτρα των παιδιών και από ελαφρό υλικό να είναι άνετα και εύκολα στη χρήση τους.

Έτσι λοιπόν ο Π.Σ. πρέπει να είναι ένα σπίτι για παιδιά, ένα σπίτι στα "μέτρα" τους, που θα τα γεμίσει με εμπειρίες από την οικογενειακή και κοινωνική ζωή απαραίτητες για τη ζωή τους.

9. ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΣΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ

Εδώ θα πρέπει να αναφερθούμε στην ιδιαίτερη προσοχή που πρέπει να δείχνει η διεύθυνση και το προσωπικό του σταθμού για την υγεία των βρεφών και των νηπίων, που αποτελούν την πρώτη και πολυπληθέστερη ευπαθή ομάδα του ανθρώπινου πληθυσμού.

Αμέσως μόλις γεννηθεί, ο παρθένος οργανισμός του νεογνού, κατακλύζεται από αμέτρητα πλήθη κακοήθων μικροβίων που θα μπορούσαν να το σκοτώσουν μέσα στις πρώτες ημέρες της εξωμήτριας ζωής του. Ευτυχώς το νεογέννητο έρχεται οπλισμένο με σημαντικά στοιχεία άμυνας (αντισώματα από τη μητέρα) που του εξασφαλίζουν την ανοσία για αρκετές μετά τη γέννηση εβδομάδες. Την ανοσία αυτή κατά των λοιμώξεων ενισχύει ο μητρικός θηλασμός. (Αυτό τουλάχιστον πιστοποιούν οι παρατηρήσεις σύμφωνα με τις οποίες τα βρέφη που τρέφονται με τεχνητό θηλασμό αρρωσταίνουν περισσότερο και πεθαίνουν συχνότερα σε σύγκριση με εκείνο που τρέφονται με το γάλα της μητέρας).

Τα μικρόβια όμως συνεχίζουν την κακοποίη τους δράση και η ανοσία που διαβιβάσθηκε από τη μητέρα εξαντλείται σύντομα.

Για το λόγο αυτό στους βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς πρέπει να αρχίζει από νωρίς μια σειρά προφυλακτικών εμβολιασμών (παράρτημα 2) και επιβάλλεται ένας στεγανός κλοιός σχολαστικής καθαριότητας γύρω από αυτό το μικρό περιβάλλον του βρέφους. Κάθε τι που προορίζεται για το στόμα του (νερό, χυμός φρούτων, ψευδοθήλαστρο κ.λ.π) ή έρχεται σε επαφή με το τρυφερό του δέρμα (εσώρουχα, παιγνιδάκια, ή ακόμα και τα χέρια μας) πρέπει να απολυμαίνονται προηγουμένως ή να καθαρίζονται προσεκτικά με άφθονο τρεχούμενο νερό και σαπούνι. Η περιφρούρηση της υγείας των παιδιών αποτελεί επίσης μέριμνα και φροντίδα όχι μόνο του γιατρού, αλλά και του

λοιπού προσωπικού του σταθμού, το οποίο πρέπει να εφαρμόζει πιστά όλα τα απαραίτητα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας.

Ετσι όσο πιο μικρά παιδιά έχουμε στο σταθμό, τόσο πιο απαραίτητη είναι η ιατρική παρακολούθηση. Εξ' αλλου ο παιδίατρος είναι απαραίτητος για την όλη ψυχοσωματική εξέλιξη του παιδιού της ηλικίας αυτής και για τη σύσταση του Ατομικού Φακέλου κάθε παιδιού, σε συνεργασία με τη νηπιαγωγό - βρεφοκόμο (παράρτημα 4 ατομικός φάκελος - δελτίο ατομικότητας). Όλα τα στοιχεία από τη σωματική ανάπτυξη και τη ψυχολογική συμπεριφορά του παιδιού τις περιοδικές εξετάσεις, εμβολιασμούς, ή τα τυχόν προβλήματα, όπως οι μικροτραυματισμοί, κ.λ.π. που παρουσιάζονται στο μεταξύ, καταγράφονται στον Ατομικό Φάκελο του.

Για κάθε πάθηση ή ύποπτο έστω σύμπτωμα ειδοποιούνται αμέσως οι γονείς του παιδιού και δίνονται οι σχετικές οδηγίες για την ορθή αντιμετώπιση της κατάστασης.

Επίσης οι νηπιαγωγοί πρέπει να δώσουν στο παιδί τις πρώτες συνήθειες υγιεινής ζωής. Το τακτικό φαγητό (που το περιεχόμενό του πρέπει να καθορίζεται από τον παιδίατρο), το πλύσιμο των χεριών και των δοντιών, η καθαριότητα του σώματος, το σωστό βάδισμα, η μεταφορά της τσάντας, η ορθή στάση στο καρεκλάκι κ.λ.π., είναι συνήθειες που πρέπει να τις αποκτήσει το παιδί με κάθε τρόπο στον Π.Σ.

10. ΦΟΡΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ - ΒΡΕΦΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Φορείς των Π/Β Σταθμών είναι οι υπηρεσίες ή οι οργανώσεις (δημόσιες ή ιδιωτικές) που έχουν αρμοδιότητα για την άσκηση της κοινωνικής πρόνοιας για βρέφη και νήπια από 5 μηνών μέχρι 5 1/2 ετών, δηλαδή για παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Σαν κύριους φορείς κοινωνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα σήμερα έχουμε τους παρακάτω:

- Το Κράτος
- Την ιδιωτική πρωτοβουλία
- Την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Την Εκκλησία

10.1 ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Κυρίαρχος κρατικός φορέας άσκησης της κοινωνικής πρόνοιας και αρμόδιος για προσχολικά ιδρύματα είναι το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (Υ.Υ.Π.). Ασκει κύρια αρμοδιότητα κοινωνικής πρόνοιας μέσω των κεντρικών υπηρεσιών των οργανισμών που έχουν τη μορφή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και αποτελούν στην ουσία αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου δεδομένου ότι η λειτουργία τους ρυθμίζεται με νόμους και διατάγματα και η χρηματοδότηση τους προέρχεται κατά το μεγαλύτερο μέρος από επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού⁽³¹⁾.

Η διάρθρωση των Διευθύνσεων Πρόνοιας των Νομαρχιών της χώρας μας συγκροτούνται από τα εξής τμήματα.

α. Τμήμα Προστασίας Οικογένειας και Παιδιού

⁽³¹⁾ Β. Παλαιολόγου "Οργάνωση και διοίκηση μονάδων Κοινωνικής Πρόνοιας" Αθήνα-Σεπτέμβρης 1991-σελ.3

β. Τμήμα Διοίκησης Αντίληψης

γ. Τμήμα Στέγασης

δ. Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

ε. Τμήμα Γραμματείας

Υπεύθυνο τμήμα για την προσχολική εκπαίδευση και λειτουργία των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι το τμήμα Προστασίας Οικογένειας και Παιδιού.

Οι αρμοδιότητες του τμήματος προστασίας Οικογένειας και Παιδιού είναι:

1) Η εφαρμογή των πάσης φύσεως προγραμμάτων που αφορούν την προστασία της μητρότητας, της μητέρας και των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας.

2) Η υιοθεσία ανηλίκων.

3) Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας των ιδρυμάτων παιδικής προστασίας δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και των ιδιωτικών επιχειρήσεων (ιδιωτικοί Π.Σ.)⁽³²⁾.

Ειδικότερα έργο του τμήματος αυτού μεταξύ των άλλων είναι τα εξής:

α) Να συγκεντρώνει και να καταγράφει τον αριθμό, τον τύπο και τον χαρακτήρα (Δημόσιο ή Ιδιωτικό) των παιδικών - βρεφικών Σταθμών (Π/ΒΣ) καθώς και για τον αριθμό των παιδιών που φοιτούν στα ιδρύματα αυτά.

β) Να ερευνά για τις δυνατότητες ίδρυσης παιδικού ή βρεφικού σταθμού και να συντάσει σχετικό προγραμματισμό.

⁽³²⁾ Β.Παλαιολόγου - "Οργάνωση και διοίκηση μονάδων κοινωνικής πρόνοιας"
Αθήνα Σεπτέμβριος 1991 σελ. 3.

γ) Παρακολούθηση και εποπτεία των προσχολικών Ιδρυμάτων (Δημόσιων και Ιδιωτικών).

δ) Χρηματοδότηση των Δημόσιων Π/Β Σταθμών

ε) Συγκαλεί επιτροπή καταλληλότητας για την εξέταση χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας παιδικού ή βρεφικού σταθμού σε ιδιώτες.

στ) Εγκρίνει την πρόσληψη προσωπικού σε Ι.Π.Σ. ή Κρατικό και ελέγχει τα δικαιολογητικά, τους τίτλους σπουδών, ανάλογα με την ειδικότητα του προσλαμβανόμενου καθώς και τα πιστοποιητικά υγείας που ανανεώνονται κάθε έτος.

ζ) Συγκεντρώνει και καταγράφει τον αριθμό και τις ειδικότητες του προσωπικού σε κάθε Π.Σ. (Ιδιωτικό ή Κρατικό).

η) Εγκρίνει τους απολογισμούς και τους ισολογισμούς των Κ.Π.Σ.

*** Επιτροπή εξέτασης καταλληλότητας ακινήτων**

Εργο της επιτροπής αυτής είναι η εξέταση της καταλληλότητας των ακινήτων (εκτάσεων ή οικημάτων) για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας παιδικών σταθμών ιδιωτικής πρωτοβουλίας σύμφωνα με τις ισχύουσες για κάθε περίπτωση διατάξεις και η υποβολή στον αρμόδιο Νομάρχη του σχετικού πρακτικού.

Η επιτροπή καταλληλότητας αποτελείται:

α) Από ένα Υγιεινολόγο ιατρό ή ένα επόπτη Δημόσιας Υγείας

β) Από ένα διοικητικό υπάλληλο της Δ/νσεως ή του Τμήματος Κοινωνικής Πρόνοιας

γ) Ένα Μηχανικό της Νομαρχίας.

10.2 Η ιδιωτική πρωτοβουλία

Ασκήνει κοινωνική πρόνοια μέσω Ιδρυμάτων που έχουν τη μορφή Φυσικών ή Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ιδιωτικοί Παιδικόι Σταθμοί) και προσφέρεται:

α) Από ιδιώτες που έχουν σαν αποκλειστικό σχεδόν σκοπό το κέρδος.

β) Από σωματεία, εταιρίες, νοσοκομεία πανεπιστήμια κι εμπορικές ενώσεις, προσφέροντας έτσι κάτι παραπάνω στους υπαλλήλους τους. Συνήθως ο Π.Σ. βρίσκεται κοντά στο κτίριο της εταιρίας, έτσι που οι μητέρες να μπορούν να μπουν για λίγο και να δουν τα παιδιά τους στη διάρκεια των διαλειμάτων απ' τη δουλειά.

γ) Από φιλανθρωπικά Ιδρύματα. Το κράτος επιχορηγεί ορισμένα απ' αυτά και για το λόγο αυτό έχει το δικαίωμα άσκησης ελέγχου στην οικονομική διαχείριση των επιχορηγούμενων ιδρυμάτων και σωματείων, αλλά και συμβάλλει στην καθιέρωση ορισμένων κριτηρίων και αρχών οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Οι ιδιωτικοί Π.Σ. πολλές φορές αναπληρώνουν βασικά την αδυναμία του Κράτους να ιδρύσει δημόσια προσχολικά ιδρύματα.

10.3 Η Εκκλησία.

Ασκήνει κοινωνική πρόνοια μέσω ιδρυμάτων που έχουν τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. (Π.Σ. εκκλησίας, ορφανοτροφεία). Οι Π.Σ. που διοικούνται από την εκκλησία είναι συνήθως για παιδιά από φτωχές οικογένειες. Επιχορηγούνται δε κατά ένα μέρος των δαπανών τους από το Κρατικό Προϋπολογισμό.

10.4 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ασκήνει πρόνοια μέσω Ιδρυμάτων που έχουν τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. (Δημοτικοί - Κοινοτικοί Π.Σ.) και η επιχορήγησή τους γίνεται από το Υ.Υ.Π.

Όλοι οι παιδικοί, βρεφονηπιακοί ή βρεφικοί σταθμοί ανεξάρτητα από το φορέα που τους λειτουργεί υπάγονται στην εποπτεία και τον έλεγχο του Υ.Υ.Π.Κ.Α. και ασκείται από τις υπηρεσίες αυτού.

⁽³³⁾ Β.Παλαιολόγου "Οργάνωση και διοίκηση μονάδων Κοινωνικής Πρόνοιας"
Αθήνα - Σεπτέμβρης 1991 σελ. 3-4

11. ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

11.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι παιδικοί βρεφονηπιακοί ή βρεφικοί σταθμοί, που ιδρύονται και λειτουργούν από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Υ.Υ.Π.Κ.Α.) αποτελούν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες του Υ.Υ.Π.Κ.Α. και υπάγονται στην αρμοδιότητα των διευθύνσεων Πρόνοιας ή Υγείας - Πρόνοιας του Νομού, που είναι η έδρα λειτουργίας τους.

Οι παιδικοί σταθμοί ιδρύονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών, Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα εγκρίνεται ο οργανισμός λειτουργίας αυτών και καθορίζονται ενιαία ή κατά κατηγορία Π.Σ. τα εξής:

α. Τα θέματα, που ανάγονται στην οργάνωση και τη λειτουργία των σταθμών, τη διάρθρωση των υπηρεσιών τους, τη σύσταση των αναγκαίων για τη λειτουργία τους θέσεων, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του προσωπικού.

β. Η διεύθυνση και η οικονομική διαχείριση των σταθμών.

γ. Η αναλογία προσωπικού και περιθαλπόμενων νηπίων και βρεφών.

δ. Οι πόροι και η περιουσία των σταθμών.

ε. Η δυναμικότητα των σταθμών και η επωνυμία τους.

στ. Οι εξειδικευμένες κοινωνικές παροχές προς τα νήπια και τα βρέφη.

Επίσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και του Υ.Υ.Π.Κ.Α. καθορίζεται η μηνιαία συμμετοχή των γονέων στα έξοδα λειτουργίας των σταθμών. Με όμοιες αποφάσεις μπορούν να αναπροσαρμόζονται τα σχετικά ποσά⁽³⁴⁾.

⁽³⁴⁾ "Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας" Νόμος υπ' αριθμ. 2082 "Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας". Αθήνα 21 Σεπτεμβρίου 1992 Τεύχος πρώτο Άρθρα 13-15.

11.2 ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πρόσφατα με απόφαση του Υ.Υ.Π.Κ.Α. (Ν.2218/1994 αρ. 42 ΦΕΚ 90/94 τεφ.Α) γίνεται μεταβίβαση των κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν με τις διατάξεις του 2/11/1935 Α.Ν. "Περί Εθνικών Παιδικών Σταθμών" (ΦΕΚ Α 527) στους Δήμους και στις Κοινότητες στη διοικητική περιφέρεια των οποίων ευρίσκονται και λειτουργούν ως δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα του άρθρου 187 του Π.Δ. 323/1989 (Δ.Κ.Κ.).

Από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, στα νέα νομικά πρόσωπα περιέχεται και η κινητή και ακίνητη περιουσία την οποία χρησιμοποιούσε ο κρατικός σταθμός. Επίσης το προσωπικό που υπηρετεί στους σταθμούς αυτούς υπάγονται στους Ο.Τ.Α.

Η επιχορήγηση θα γίνεται υποχρεωτικά κάθε έτος από το Υ.Υ.Π.Κ.Α. για την κάλυψη των αναγκών λειτουργίας, τη συντήρηση των εγκαταστάσεων και την αγορά εξοπλισμού.

11.3 ΣΚΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ (Κ.Π.Σ.)

Οι Κ.Π.Σ. και οι Κ.Β.Σ. σκοπό έχουν την ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία βρεφών και νηπίων, τα οποία δεν μπορούν να έχουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον την απαραίτητη φροντίδα, λόγω απασχόλησης των εργαζομένων γονέων τους ή λόγω άλλων κοινωνικών αιτιών ⁽³⁵⁾.

Πέρα από τον καθαρά παιδαγωγικό χαρακτήρα τους είναι και ιδρύματα κοινωνικά αντιπροσωπεύουν την πρώτη είσοδο του παιδιού στην κοινωνία,

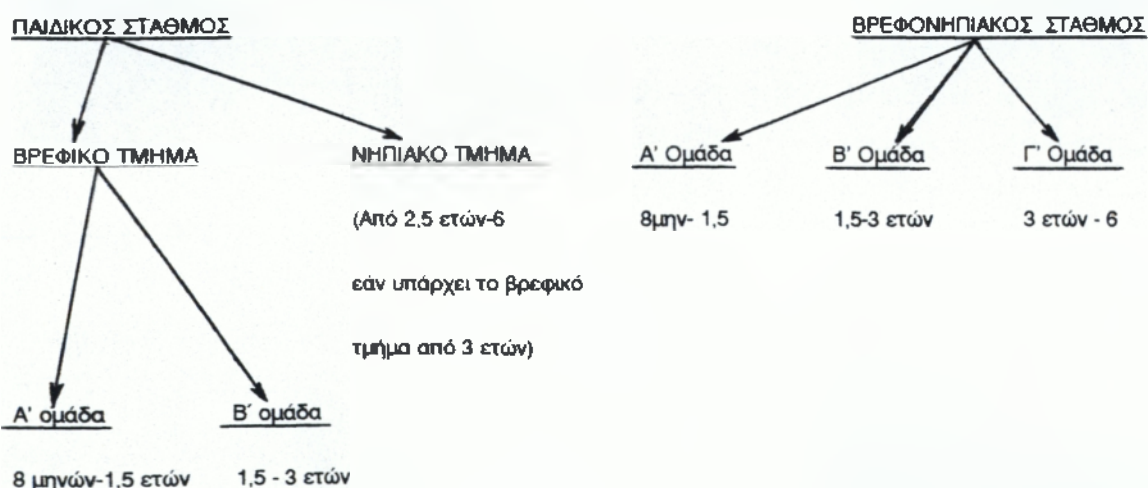
⁽³⁵⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Διεύθυνση παιδικής προστασίας) "Κανονισμός λειτουργίας κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών". Αθήνα 1988 - (Αποφ. Γ2α/οικ.4108/88 ΦΕΚ 546/88 τ.Β') Άρθρο 15

αντικαθιστώντας για μερικές ώρες τη μητρική στοργή και γενικά τη ζεστασιά του οικογενειακού περιβάλλοντος.

Στους Π.Σ. γίνονται δεκτά παιδιά ηλικίας από 3 ετών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο Δημοτικό Σχολείο, εφόσον σ' αυτούς λειτουργεί Βρεφικό Τμήμα, και σε αντίθετη περίπτωση από 2 1/2 ετών.

Στους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς που χωρίζονται σε τρία τμήματα, γίνονται δεκτά παιδιά ηλικίας από 8 μηνών μέχρι 1 1/2 ετών στο πρώτο τμήμα από 1 1/2 ετών μέχρι 3 ετών στο δεύτερο τμήμα και από 3 ετών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στο Δημοτικό Σχολείο στο τρίτο τμήμα.

Στα Βρεφικά Τμήματα των Π.Σ. που χωρίζονται σε δύο ομάδες γίνονται δεκτά παιδιά ηλικίας από 8 μηνών μέχρι 1 1/2 ετών στην πρώτη ομάδα και από 1 1/2 ετών μέχρι 3 ετών στη δεύτερη ομάδα (σχεδιάγραμμα 1).

Σχεδιάγραμμα 1

Υπεύθυνο για την προσχολική εκπαίδευση και λειτουργία των κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι το Υ.Υ.Π. Επιχορηγούνται δε εξ' ολοκλήρου απ' αυτό και τον κρατικό προϋπολογισμό.

11.4 ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Διοικούνται από τριμελή Διοικητικά Συμβούλια που διορίζονται με τους αναπληρωτές τους, με απόφαση του οικείου Νομάρχη (οργανόγραμμα 1).

Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο να χειρίζεται κάθε υπόθεση που αναφέρεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του σταθμού και είναι υπεύθυνο απέναντι στο Δημόσιο για την περιουσία γενικά του Ιδρύματος.

11.5 ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τα παιδιά που έχουν δικαίωμα εγγραφής προέρχονται κατά κύριο λόγο από την περιοχή που εδρεύει ο Σταθμός, μη αποκλείοντας όμως και την περίπτωση εγγραφής παιδιού που διαμένει σε άλλη περιοχή. Κατά την εγγραφή επιλέγονται τα παιδιά εργαζομένων γονέων και τα παιδιά οικονομικά αδυνάτων οικογενειών που έχουν ανάγκη φροντίδας από διάφορα κοινωνικά αίτια (όπως λ.χ. παιδιά ορφανά από δύο ή ένα γονέα, παιδιά αγάμων μητέρων, διαζευγμένων ή σε διάσταση γονέων, κ.λ.π.). Τα εγγραφόμενα παιδιά πρέπει να είναι σωματικά, πνευματικά, και ψυχικά υγιή καθώς και αρτιμελή και να μην πάσχουν από μεταδοτικά νοσήματα.

Οι σταθμοί εγγράφουν παιδιά πέρα από τη δυναμικότητά τους και μέχρι ποσοστού 20% όταν υπάρχουν οι απαραίτητοι χώροι και υπηρετεί το προβλεπόμενο από τον νόμο προσωπικό.

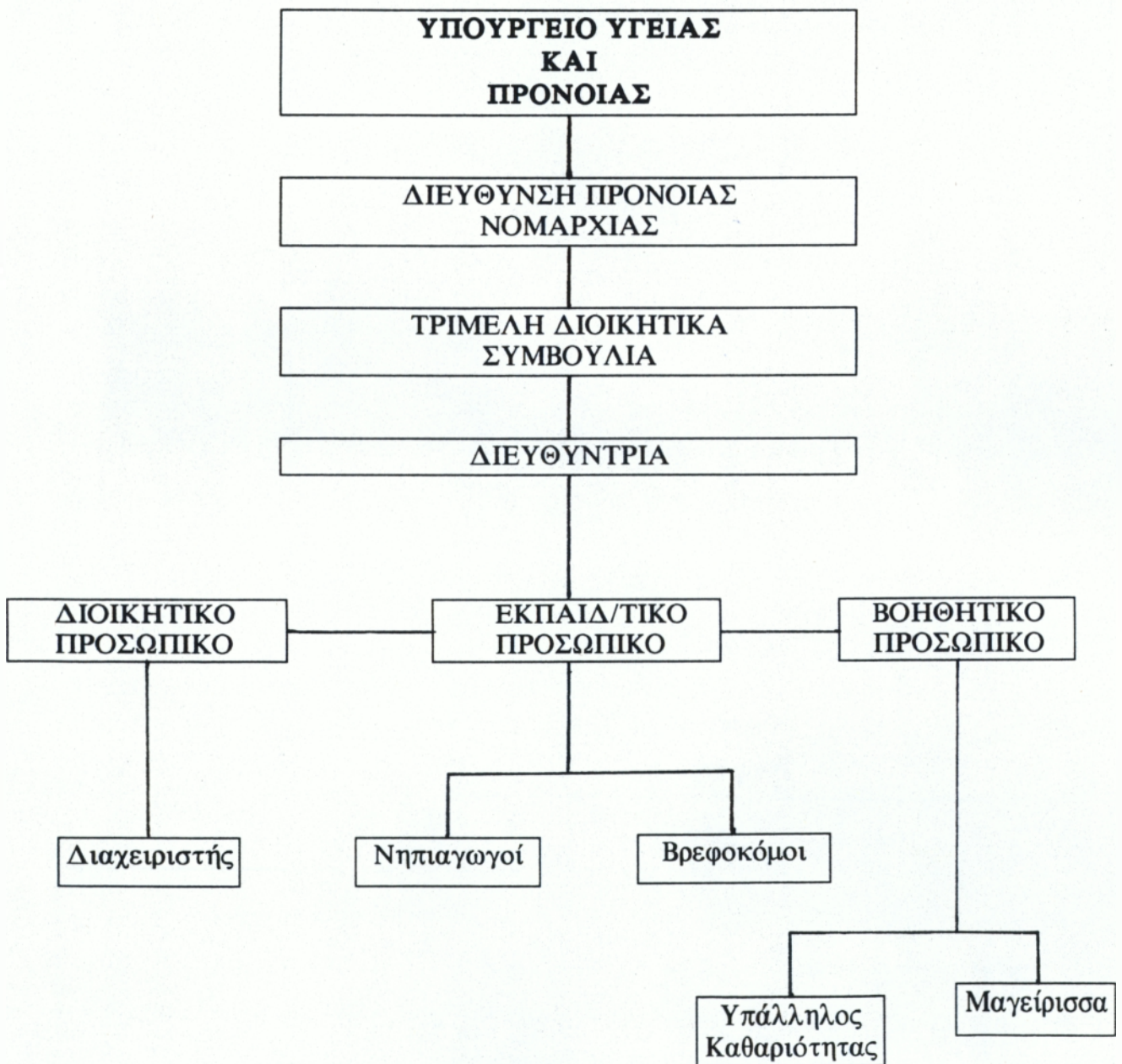
Οι γονείς που έχουν βρέφη στους Κρατικούς Σταθμούς καταβάλλουν τροφεία (εκτος των βρεφών του προσωπικού του Σταθμού) που είναι από 5.000-8.000€ το μήνα, ανάλογα με το μηνιαίο οικογενειακό τους εισόδημα.

Η λειτουργία των Σταθμών αρχίζει από την 07.00 ώρα, κατά το χειμερινό ωράριο και από την 06.45 ώρα κατά το θερινό ωράριο και λήγει την 16.00 ώρα. Οι Σταθμοί δεν λειτουργούν κατά τις ημέρες αργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών καθώς και το μήνα Αύγουστο.

Ο αριθμός των παιδιών που αντιστοιχεί σε κάθε νηπιαγωγό είναι μικρότερος από τον αριθμό μιας τάξεως δημοτικού σχολείου. Συνήθως κυμαίνεται σε 8-12 παιδιά, όταν η ηλικία τους είναι πολύ μικρή, και μεταξύ 20-30 όταν είναι μεγαλύτερη.

Τα περισσότερα παιδιά στους Π.Σ. είναι τριών ή τεσσάρων χρονών.

**ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ
ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ**

(Οργανόγραμμα - 1)

11.6 ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Κατά τη διάρκεια της παραμονής των παιδιών στον Σταθμό προσφέρονται γεύματα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, παιχνίδια, μέχρι μεταφορά των παιδιών, και όλα φτάνουν τα στάνταρ που χρειάζονται για να εξασφαλιστούν επαρκείς φυσικές ανέσεις, εξοπλισμός, προσωπικό κι εκπαιδευτικά προγράμματα. Υπάρχει, συνήθως, μια έμφαση στην πνευματική ανάπτυξη των παιδιών μέσα σ' ένα περιβάλλον που προσφέρει βιβλία, μουσική, κύβους, άμμο, μπογιές, πάζλ, μαθήματα και συζήτηση.

11.7 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Οι Π.Σ. έχουν το ακόλουθο ειδικευμένο προσωπικό ένα διευθυντή ή διευθύντρια, πτυχιούχο παιδαγωγικού τμήματος Α.Ε.Ι. ή τμημάτων βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι. Μία νηπιαγωγό ανά είκοσι πέντε (25) νήπια και μία βρεφοκόμο ανά δέκα (10) βρέφη (αν υπάρχουν βρέφη στον σταθμό). Ένα υπάλληλο των κλάδων Διοικητικού - Λογιστικού ή Διαχειριστών, μία υπάλληλο καθαριότητας - βοηθητικών εργασιών και μία μαγείρισσα ή μάγειρα.

Η παρακολούθηση της υγείας των παιδιών που φιλοξενούνται στους Σταθμούς γίνεται, όταν αυτοί δεν εξυπηρετούνται από τις υπηρεσίες του Ε.Σ.Υ., από γιατρό που συμβάλλεται με το Σταθμό, ο οποίος επισκέπτεται αυτόν μία (1) φορά το δεκαπενθήμερο⁽³⁶⁾.

⁽³⁶⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Διεύθυνση παιδικής προστασίας), "Κανονισμός λειτουργίας κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών" (Απόφ. Γ2α/οικ.4108/88 ΦΕΚ 546/88 τ.Β) Αθήνα 1988 Άρθρα 5-15.

12. ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Ι.Π.Σ.)

12.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Π.Σ. (ή βρεφονηπιακού σταθμού ή βρεφικού σταθμού) από ιδιώτες επιχειρηματίες, χορηγείται σε εμπορικές εταιρίες που έχουν συσταθεί νόμιμα καθώς και σε φυσικά πρόσωπα που απολαμβάνουν των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων και παρέχουν την εγγύηση για τη διαπαιδαγώγηση των νηπίων και βρεφών, την καλή διατροφή αυτών, καθώς και τη διαβίωσή τους σε υγιεινό περιβάλλον.

Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας Π.Σ. μπορεί να χορηγείται και όταν ο αριθμός των εξυπηρετούμενων παιδιών είναι μικρότερος από εκείνον που καθορίζεται, όσον αφορά την αναλογία παιδιών και προσωπικού και τους απαιτούμενους χώρους του κτιρίου, οπότε η επιτροπή καταλληλότητας εισηγείται τη μείωση ανάλογα, τόσο των ποσοστών που προβλέπονται για κάθε χώρο του ιδιωτικού σταθμού όσο και του απαιτούμενου προσωπικού.

Για την προκειμένη περίπτωση καθώς και για τις περιπτώσεις που οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Σταθμού είναι λιγότερες από αυτές που απαιτούνται (λ.χ. μη χορήγηση φαγητού), τότε ο γιατρός, η μαγείρισσα (ή μάγειρας) και το προσωπικό καθαριότητας - βοηθητικών εργασιών, που είναι υποχρεωμένος ο σταθμός να προσλάβει, μπορούν να εργάζονται είτε κατά πλήρες ωράριο είτε με μερική απασχόληση.

Όταν όμως η δυναμικότητα του Σταθμού είναι μεγαλύτερη απ' αυτήν που προβλέπεται, τότε η Επιτροπή Καταλληλότητας εισηγείται την αύξηση ανάλογα τόσο των ποσοστών για κάθε χώρο του Σταθμού, όσο και του απαιτούμενου προσωπικού.

Η άδεια για την ίδρυση και λειτουργία Ιδιωτικού Σταθμού, χορηγείται με απόφαση του οικείου Νομάρχη της περιοχής που πρόκειται να εγκατασταθεί ο Σταθμός, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής Καταλληλότητας που

προβλέπεται στην αριθ. Φ. 404/Γ2γ/7802/1982 απόφαση (ΦΕΚ 839/82 τ.β' και 986/82 τ.β)⁽³⁷⁾.

Οι περισσότεροι διαδεδομένοι ιδιωτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί στη χώρα μας, είναι οι σταθμοί με ιδιοκτήτη, που προσφέρουν ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία σε νήπια και βρέφη και λειτουργούν με αποκλειστικό σχεδόν σκοπό το κέρδος.

Συνήθως είναι αρκετά μικροί, δέχονται περίπου τριάντα παιδιά (υπάρχουν όμως και εξαιρέσεις), και συχνά στεγάζονται σε σπίτια ή σε καταστήματα που έχουν διαρρυθμιστεί κατάλληλα.

Είναι, τυπικά, επιχειρήσεις που διοικούνται από τον ίδιο τον ιδιοκτήτη, ο οποίος ευθύνεται για την άρτια οργάνωση την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του Σταθμού και υποχρεούται να συμμορφώνεται με τις κάθε φορά παρεχόμενες οδηγίες της υποπεύουσας αρχής⁽³⁸⁾.

12.2 ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ- ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Η άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικού σταθμού, χορηγείται με απόφαση του οικείου Νομάρχη της περιοχής που πρόκειται να εγκατασταθεί ο Σταθμός, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής Καταλληλότητας.

Η πρόσληψη του προσωπικού διενεργείται από τον αδειούχο επιχειρηματία και εγκρίνεται με απόφαση της Δ/σης ή του τμήματος της οικείας Νομαρχίας. Για την έγκριση πρόσληψης, το τμήμα της Νομαρχίας εξετάζει τα δικαιολογητικά και τους τίτλους σπουδών ανάλογα με την

⁽³⁷⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Απόφαση Γ2α/οικ/4181/88 (ΦΕΚ 608/24-8-88 τ.β) "Έγκριση Κανονισμού Ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες" Άρθρα 1,2

⁽³⁸⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Απόφαση Γ2α/οικ/4181/88 (ΦΕΚ 608/24-8-88 τβ') "Έγκριση Κανονισμού Ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες" Άρθρα 4,5,6,7,8,12,15.

ειδικότητα του προσλαμβανόμενου, καθώς και το πιστοποιητικό υγείας που ανανεώνεται κάθε έτος.

Σύμφωνα με τον κανονισμό ίδρυσης και λειτουργίας Π.Σ. από ιδιώτες επιχειρηματίες της Γ2α/οικ 4181/88 απόφασης (ΦΕΚ 608/88 τβ) ορίζει, ότι το νηπιακό τμήμα του Π.Σ. περιλαμβάνει νήπια ηλικίας 2 1/2 - 5 1/2 ετών και πρέπει να έχει το ακόλουθο προσωπικό:

Ένα διευθυντή πτυχιούχο του Παιδαγωγικού Τμήματος Α.Ε.Ι. ή του τμήματος βρεφονηπιοκομίας Τ.Ε.Ι. ,ή τμημάτων Νοσηλευτικής, Κοινωνικής Εργασίας, Επισκεπτών και Επισκεπτριών αδελφών νοσοκόμων(συνήθως είναι και ο ιδιοκτήτης του Σταθμού). Μία νηπιαγωγό ανά 25 νήπια, ένα ιατρό παιδίατρο (εσωτερικό ή εξωτερικό), μία υπάλληλο καθαριότητας - βοηθητικών εργασιών με ανάλογη εμπειρία, ανά 30 νήπια και μια μαγείρισσα ή μάγειρα.

Το βρεφικό τμήμα του Π.Σ. περιλαμβάνει βρέφη ηλικίας 0-2 1/2 ετών και έχει το ίδιο προσωπικό με το νηπιακό τμήμα, όμως αντί για νηπιαγωγό έχει μια βρεφοκόμο ανά (10) βρέφη⁽³⁸⁾.

Σε κάθε νηπιακό τμήμα των Σταθμών δεν επιτρέπεται η εγγραφή περισσότερων των τριάντα (30) νηπίων ανά τμήμα. Επιτρέπεται μόνο με απόφαση του προϊσταμένου της Δ/νσης ή του Τμήματος Κοιν.Πρόνοιας της οικείας Νομαρχίας, η υπέρβαση του παραπάνω ορίου των εγγραφομένων νηπίων μόνο κατά πέντε (5) νήπια.

Η παρεχόμενη τροφή στα σιτιζόμενα βρέφη και νήπια πρέπει να είναι ποιοτικά σύμφωνη προς το από τον ιατρό και τη Διευθύντρια καθοριζόμενο διαιτολόγιο, προσαρμοσμένη ανάλογα, προς τα τροφεία που καταβάλλονται από τους γονείς (παράρτημα, διαιτολόγιο νηπίων - βρεφών).

⁽³⁸⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Απόφαση Γ2α/οικ/4181/88 (ΦΕΚ 608/24-8-88 τβ) "Έγκριση κανονισμού ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες" Άρθρα 4,5,6,7,8,12,15.

12.3 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Η οικοπεδική έκταση για την εγκατάσταση του Π.Σ. πρέπει να βρίσκεται σε κατάλληλο και υγιεινό περιβάλλον, ιδιαίτερα δε, μακριά από εργοστάσια και λοιπές πηγές μόλυνσης της ατμόσφαιρας, θορύβους και πολυσύχναστες συγκοινωνιακές αρτηρίες και να είναι εδαφικά οριζόντιο και ομαλό.

Το νηπιακό τμήμα, πρέπει να περιλαμβάνει μια αίθουσα απασχόλησης των νηπίων, εμβαδού 40 τ.μ. τουλάχιστο, δυνάμewς (30) νηπίων, μία έως δύο αίθουσες εμβαδού 40 τ.μ. τουλάχιστον η κάθε μια για τη μεσημβρινή ανάπαυση των νηπίων όταν οι γονείς επιθυμούν την μεσημβρινή παραμονή των παιδιών τους στο Σταθμό. Μια ευρύχωρη αίθουσα (υπόστεγο) 25 τ.μ. για την ψυχαγωγία των νηπίων, όταν οι καιρικές συνθήκες δεν επιτρέπουν την ψυχαγωγία τους στην ύπαιθρο, ένα γραφείο για τον Διευθυντή (Διευθύντριας), χώρο υγιεινής νηπίων με ανάλογο αριθμό μικρών παιδικών λεκανών, μιας ανά (5) νήπια και ισάριθμων μικρών νιπτήρων. Αποθήκη υλικών, αποθήκη τροφίμων, ένα μαγειρείο και αυλόγυρο κήπο για τη ψυχαγωγία των νηπίων, τουλάχιστον 100 τ.μ. ανά τριάντα (30) νήπια, με ανάλογες αθλοπαιδιές. Επίσης ο Π.Σ. πρέπει να έχει και τον ανάλογο με τα παιδιά αριθμό κρεβατιών, τραπεζιών και καθισμάτων.

Όταν ο Π.Σ. έχει και βρεφικό τμήμα πρέπει να περιλαμβάνει αυτό δύο αίθουσες εμβαδού 30 τ.μ. τουλάχιστον η κάθε μία για την τοποθέτηση ανά (12) βρεφικών απ' αυτές.

Αίθουσες	1 αίθουσα απασχόλησης νηπίων.	1 αίθουσα για τη μέσημερινή ανάπαυση	Κήπο	1 ευρύχωρη αίθουσα (υπόστεγο)
Εμβ.αιθούσης	40 m ²	40 m ²	100m ²	25 m ²
Αρ.παιδιών ανά αίθ.	30	30	30	

Πίνακας 2: Αίθουσες Νηπιακού Τμήματος Π.Σ.

Αίθουσες	1 αίθουσα απασχόλησης βρεφών	1 αίθουσα ανάπαυσης βρεφών με κρεβατάκια	Αίθουσα αλλαγής των βρεφών
Εμβ.αιθούσης	30m ²	30 m ²	10 m ²
Αρ.Παιδιών ανά αιθ.	12	12	

Πίνακας 3: Αίθουσες βρεφικού τμήματος Π.Σ.

Μία αίθουσα εμβαδού 30 τ.μ απασχόλησης των βρεφών στην οποία θα τοποθετούνται τα παιδικά πάρκα και καρεκλάκια των βρεφών. Ένα χώρο αλλαγής των βρεφών, με τρία κρεβάτια αλλαγής, εμβαδού 10 τ.μ και βεράντες μεγάλης έκτασης, στις οποίες θα ηλιάζονται τα βρέφη.

12.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ - ΕΛΕΓΧΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Οι Π.Σ. δεν έχουν καθόλου κριτήρια επιλογής για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας που θέλουν να εγγραφούν σ' αυτούς. Και έτσι η εγγραφή πραγματοποιείται ύστερα από την αίτηση του ενδιαφερόμενου γονέα αρκεί μόνο να μπορεί να πληρώσει τα δίδακτρα, που πολλές φορές φτάνουν τις 500.000 δρχ. και πάνω το χρόνο (βλέπε παράρτημα τιμολόγια 3).

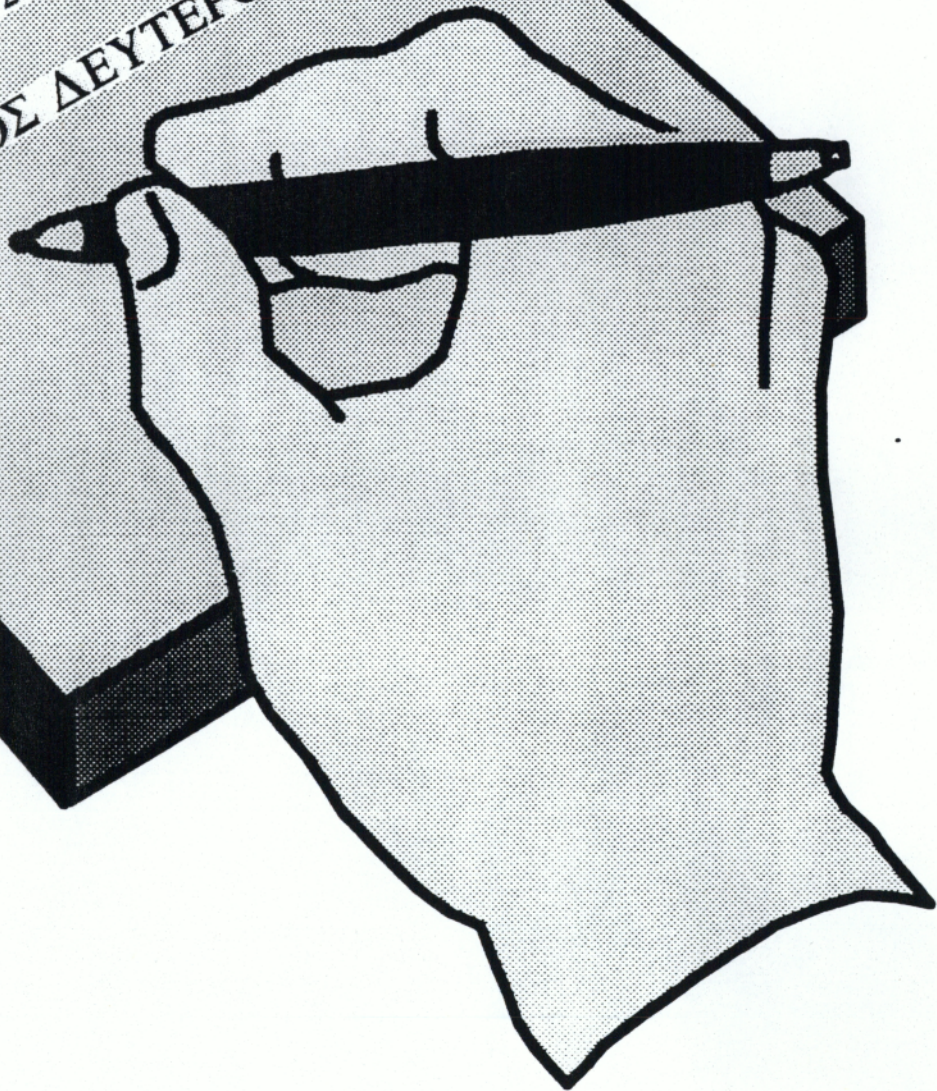
Οι παιδικοί αυτοί σταθμοί δεν λειτουργούν τις ημέρες αργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών και τον μήνα Αύγουστο.

Ο έλεγχος των ιδιωτικών παιδικών σταθμών για την καλή λειτουργία αυτών, ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υ.Υ.Π.

Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους ο Ι.Π.Σ. υποχρεούται να υποβάλει στη Δ/νση ή το τμήμα κοινωνικής πρόνοιας της οικείας Νομαρχίας ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων αυτού ⁽³⁹⁾.

⁽³⁹⁾ Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Απόφαση Γ2α/οικ/4181/88 (ΦΕΚ608/24-8-88 τβ') "Έγκριση κανονισμού ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες" - Άρθρο 16

"ΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εχοντας σαν βάση και θεωρητικό υπόβαθρο της ποιοτικής ανάλυσης των παιδικών σταθμών του νομού Μεσσηνίας το πρώτο μέρος της εργασίας μου, αναλύω και ερευνώ τους παρακάτω παράγοντες που διαμορφώνουν την ποιότητα προσφοράς υπηρεσιών σ' ένα παιδικό σταθμό :

-Γεωγραφική κατανομή των Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας. Αφού η εγκατάσταση ενός Π.Σ. διαμορφώνεται απο τον βαθμό εξυπηρέτησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας και των οικογενειών τους, απο τις γεωγραφικές συνθήκες της περιοχής και τα δημογραφικά δεδομένα.

-Εκπαιδευτικοί χώροι, αφού το μέγεθος, η λειτουργικότητα και η καλαίσθητη εμφάνιση του κτιριακού συγκροτήματος του Π.Σ. επηρεάζει άμεσα την εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

-Ποιοτική ανάλυση οικογενειών των παιδιών στους παιδικούς σταθμούς κατά επάγγελμα γονέα ανά φορέα (ιδιωτικοί Π.Σ και κρατικοί Π.Σ.), αφού το επάγγελμα και η αντίστοιχη οικονομική επιφάνεια της οικογένειας του παιδιού διαμορφώνουν εν μέρει την επιλογή μεταξύ ιδιωτικού ή κρατικού Π.Σ καθώς και το επίπεδο γνώσεων και αντιλήψεων που διαμορφώνεται στον κάθε Π.Σ..

-Προσωπικό Π.Σ. (εκπαιδευτικό και μή), αφού η εκπαίδευση του προσωπικού και η αναλογία εκπαιδευτικού / παιδιών, διαμορφώνουν την ποιότητα της εκπαίδευσης των παιδιών και της σωστής εφαρμογής του προγράμματος σε έναν Π.Σ..

-Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, αφού είναι η πιο σημαντική πλευρά της ημερήσιας φροντίδας στον Π.Σ., απαραίτητο για τη σωστή πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και για την ομαλή προσαρμογή τους στο δημοτικό σχολείο.

- **Η συνεργασία γονέων με τον Π.Σ.**, αφού η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευτικού προσωπικού και γονέων είναι απο τις πρωταρχικές προϋποθέσεις για τη σωστή λειτουργία των Π.Σ. και την σωστή αγωγή των παιδιών.

Για την έρευνα και την ανάλυση των παραπάνω ποιοτικών παραγόντων που επηρεάζουν την σωστή λειτουργία των Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας χρησιμοποιήθηκαν :

- Ερωτηματολόγια ,
- Επιτόπια έρευνα ,
- Φωτογραφικό υλικό ,
- Επίσημα έγγραφα ,
- Μαρτυρίες υπευθύνων.

Τέλος να σημειωθεί ότι τα στοιχεία που παρατίθενται φέρουν ημερομηνία 30-9-94 .

2. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας είναι δύο και συμπληρώθηκαν από τον υπεύθυνο του κάθε Π.Σ. (ιδιοκτήτες, διευθύντριες) καθώς και κατά την διάρκεια των επιτόπιων επισκέψεών μου σ' αυτούς.

Το πρώτο (1ο) ερωτηματολόγιο (βλέπε παράρτημα 5) περιλαμβάνει ερωτήσεις για τα χαρακτηριστικά και την λειτουργία του κάθε Π.Σ. αναλυτικά. Αποτελείται από τέσσερες ενότητες ερωτήσεων :

- Ενότητα ερωτήσεων που αφορά την λειτουργικότητα του Π.Σ. όπως (αριθμό αιθουσών, αριθμό παιδιών, αριθμό προσωπικού, ωράριο κ.λ.π.)

- Ενότητα ερωτήσεων που αφορά την χωροκατανομή του Π.Σ. όπως (Μαγειρείο, χώροι υγιεινής, κατάλληλη επίπλωση, παιδική χαρά κ.λ.π.)

- Ενότητα ερωτήσεων που αφορούν το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα του Π.Σ. όπως (παραμύθια, θεατρικό παιχνίδι, προγραφικές ασκήσεις, κουκλοθέατρο, εκπαιδευτικές εκδρομές κ.λ.π.)

- Ενότητα ερωτήσεων που αφορά την επικοινωνία των γονιών με τον Π.Σ. όπως (Σύλλογος γονέων, ενημερωτικά σημειώματα, τετράδιο επικοινωνίας κ.λ.π.)

Το δεύτερο (2ο) ερωτηματολόγιο (βλέπε παράρτημα 6) περιλαμβάνει ερωτήσεις που στοχεύουν στην περιγραφή του επαγγελματικού status των γονιών που έχουν τα παιδιά τους στον παιδικό σταθμό.

Τα επαγγέλματα - εργασίες - που πιθανόν να ασκούνταν από τους γονείς των παιδιών ομαδοποιήθηκαν σε τρεις κατηγορίες, ήτοι :

- **Κατηγορία Α.** Δημόσιοι υπάλληλοι (αστυνομικοί, στρατιωτικοί, τραπεζικοί, εκπαιδευτικοί, λοιποί).

- **Κατηγορία Β.** Ιδιωτικοί υπάλληλοι (εργάτες, έμποροϋπάλληλοι, τεχνίτες υπάλληλοι, λοιποί).

- **Κατηγορία Γ.** Ελεύθεροι επαγγελματίες (γιατροί, έμποροι, δικηγόροι, αγρότες, οικοδόμοι, μηχανολόγοι, λοιποί).

Η παραπάνω διάκριση των επαγγελμάτων είναι ιδιαίτερα συνοπτική χωρίς όμως να εμποδίζει την επίτευξη του στόχου του ερωτηματολογίου .

Στόχος του παραπάνω ερωτηματολογίου είναι να διαπιστωθεί :

- η πελατειακή μίξη των παιδικών σταθμών (κρατικών - ιδιωτικών) κατά επάγγελμα γονέων (του πατέρα) και

- κατά ποίο ποσοστό οι κρατικοί παιδικοί σταθμοί εξυπηρετούν παιδιά με γονείς που ασκούν επαγγέλματα - εργασίες - χαμηλής οικονομικής επιφάνειας (αγρότες, εργάτες, τεχνίτες υπάλληλοι, δημόσιοι υπάλληλοι) .

3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Π.Σ. ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η καθιέρωση του θεσμού των Π.Σ., όπως έχουμε δει, οφείλεται στα σύγχρονα κοινωνικά αιτήματα και ιδίως στην έξοδο της μητέρας από το σπίτι για εργασία, αλλά και στη διαπίστωση της επιστήμης για την ανάγκη κάποιας συστηματικής καθοδήγησης του μικρού παιδιού από πρόσωπα ειδικά προπαρασκευασμένα για την αγωγή του.

Ο νομός Μεσσηνίας είναι κατ' εξοχήν αγροτικός νομός όπου λειτουργούν κυρίως μικρές αγροτικές επιχειρήσεις οικογενειακού χαρακτήρα. Ταυτόχρονα λειτουργούν αρκετές γεωργικές βιομηχανίες μικρού και μεσαίου μεγέθους (τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, ελαιουργικές επιχειρήσεις, καπνοβιομηχανία). Επι πλέον αναπτύσσονται περιπτωσιακά οι τουριστικές επιχειρήσεις (π.χ. Μάνη) καθώς και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στα αστικά κέντρα και κυρίως στην Καλαμάτα (κρατικές υπηρεσίες, τουριστικές επιχειρήσεις κ.λ.π.).

Συνεπώς η ανάγκη προσφοράς ημερήσιας φροντίδας στα παιδιά οικογενειών που εργάζονται είτε στους αγρούς είτε στις βιομηχανίες, είτε στις επιχειρήσεις είναι μεγάλη για τον πληθυσμό του νομού Μεσσηνίας.

3.1 ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Κ.Π.Σ.)

Τη λύση στο πρόβλημα της παιδικής φροντίδας στο νομό Μεσσηνίας έδωσε το Υ.Υ.Π. ιδρύοντας από το 1935 μέχρι σήμερα 22 κρατικούς Π.Σ. . Αναλυτικότερα στις 30-9-94 στο νομό Μεσσηνίας λειτουργούσαν οι παρακάτω Π.Σ. (βλέπε πίνακα 4).

Α Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	Μανδηλαρά 11	τηλ.....22371
Β Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	Παμίσου 22	τηλ.....23229
Γ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	Παλιό Σύνταγμα	τηλ.....22279
Δ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	Λεϊκών 21	τηλ.....23341
Ε Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	3 Ναυάρχων	τηλ.....84221
ΣΤ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	Εθνικού Σταδίου	τηλ.....82722
Α Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	Συνοικ. Μεσσήνης	τηλ.....22311
Β Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	Μακ/χου Σπυρό/λου	τηλ.....24324
Γ Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	Σανταρόζα 4	τηλ.....24550
Κ.Π.Σ. Πύλου		τηλ.....22700
Κ.Π.Σ. Γαργαλιάνων		τηλ.....22255
Κ.Β.Σ. Φιλιατρών		τηλ.....32272
Κ.Π.Σ. Κυπαρισσίας		τηλ.....22255
Κ.Π.Σ. Μελιγαλά		τηλ.....22821
Κ.Π.Σ. Χώρας		τηλ.....31224
Κ.Π.Σ. Διαβολιτσίου		τηλ.....31300
Κ.Π.Σ. Πύργου		τηλ.....41355
Κ.Β.Σ Δωρίου		τηλ.....31491
Κ.Π.Σ. Κάμπου		τηλ.....71225
Κ.Π.Σ. Ανδρούσας		τηλ.....41276
Κ.Π.Σ. Χαρακοποιού		τηλ.....41261
Κ.Π.Σ. Κοπανακίου		τηλ.....22500

Πίνακας 4 : Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί Νομού Μεσσηνίας.

3.1α ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ (Κ.Π.Σ.)

Στους 22 κρατικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας απασχολούνται (βλέπε πίνακα 5) .

- Εκπαιδευτικό προσωπικό.....35 άτομα
- Διοικητικό προσωπικό..... 6 άτομα
- Βοηθητικό προσωπικό..... 45 άτομα

Σύνολο προσωπικού στους 22 Κ.Π.Σ. 86 άτομα

A/A	Παιδικός Σταθμός	Αριθ. Νηπίων	Αριθ. Βρεφών	Αριθ.Προσ. Εκπαιδευτ.	Αριθ.Προσ. Διοικητικ.	Αριθ.Προσ. Βοηθητικ.	Αριθ.Προσ. Σύνολικά
1	Α Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	100	-	3	1	3	7
2	Β Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	43	-	2	1	2	5
3	Γ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	60	-	2	-	2	4
4	Δ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	56	-	2	1	2	5
5	Ε Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	50	-	2	1	2	5
6	ΣΤ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας	80	20	3	1	3	7
7	Α Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	27	-	1	-	2	3
8	Β Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	30	-	1	1	2	4
9	Γ Κ.Π.Σ. Μεσσήνης	48	-	1	-	2	3
10	Κ.Π.Σ. Πύλου	44	-	2	-	1	3
11	Κ.Π.Σ. Γαργαλιάνων	43	-	2	-	2	4
12	Κ.Π.Σ. Φιλιατρών	42	-	2	-	4	6
13	Κ.Π.Σ. Κυπαρισσίας	52	-	2	-	2	4
14	Κ.Π.Σ. Μελιγαλά	28	-	1	-	2	3
15	Κ.Π.Σ. Χώρας	33	-	1	-	1	2
16	Κ.Π.Σ. Διαβολιτσίου	25	-	1	-	2	3
17	Κ.Π.Σ. Πόργου Τριφυλ.	25	-	1	-	2	3
18	Κ.Π.Σ. Δωριού	30	-	1	-	2	3
19	Κ.Π.Σ. Κάμπου	29	-	1	-	1	2
20	Κ.Π.Σ. Ανδρούσας	20	-	1	-	2	3
21	Κ.Π.Σ. Χαρακοπιού	40	-	2	-	2	4
22	Κ.Π.Σ. Κοπανακίου	20	-	1	-	2	3

Πίνακας 5 : Αριθμός παιδιών - προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας

3.1β ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Αναλυτικά στους 22 κρατικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας στις 30-6-94 εξυπηρετούνταν (βλέπε πίνακα 5) :

- Βρέφη	20
- Νήπια	925
Σύνολο εξυπηρετούμενων παιδιών προσχολικής ηλικίας	----- 945 παιδιά

3.2 ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Ι.Π.Σ.)

Επίσης στο νομό υπάρχουν και 14 Ιδιωτικοί Π.Σ. και ένας Π.Σ. με φορέα την Εκκλησία, (βλέπε πίνακα 6) όλοι στην πρωτεύουσα του νομού, την Καλαμάτα, οι οποίοι αναπληρώνουν κατά κάποιο τρόπο τις ανάγκες της περιοχής για προσχολικά ιδρύματα.

1	Ασημάκου Ευγενία - Φαρών 94	τηλ.....23061
2	Καλημέρα ζωή - Καλύβα Κυριακή - Παμίσου 5	τηλ.....87179
3	Χελιδονοφωλιά - Κασιδάκη Αναστασία - Ασίνης 37	τηλ.....85023
4	Ουράνιο τόξο - Κανελλίδου Ο. - Θεμιστοκλέους 36	τηλ.....82270
5	Παλατάκι - Κουμουνδούρου Βασιλική - Ακρίτα 101	τηλ.....20137
6	Τα Σκιουράκια - Καρζή Ανθούλα - Ηροδότου 15	τηλ.....87625
7	Ηλιαχτίδα - Λύρα Αγγελική - Ακρίτας 56	τηλ.....81528
8	Οι μικροί εξερευνητές - Μπουγιάς Φώτης - 120ΠΕΑ	τηλ.....89879
9	Στρομφοπαρέα - Ξεπαπαδάκη Πα. - Μακεδονίας 4	τηλ.....26495
10	Παναγιωτόπουλος Π. - Γιαννιτσάνικα	τηλ.....88787
11	Παπαδοπούλιο Βρεφοκομείο - (Π.Σ.Μητρόπολης) - Φαρών	τηλ.....
12	Τα πρώτα μας βήματα - Παπαλεωνίδα - Βύρωνος 97	τηλ.....93084
13	Φωλίτσα - Πολίτη Ματούλα - Λυκούργου 7	τηλ.....83717
14	Πασχαλίτσες - Στεφανέα Κων/να - Σαράφη 36	τηλ.....93305
15	Η Μικρούπολη - Χρηστέα Μαρία - Σανταρόζα 54	τηλ.....87477

Πίνακας 6 : Ιδιωτικοί Παιδικόι Σταθμοί Νομού Μεσσηνίας

* Δύο Ι.Π.Σ. "Το περιβόλι της γιαγιάς" του ιδρύματος Κωστόπουλου και "Η Λιλιπούπολη" άρχισαν να λειτουργούν από 1-9-94 και δεν λαμβάνονται υπόψη αφού τα στοιχεία των Π.Σ. που παραθέτω είναι μέχρι 30-6-94 .

3.2α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ (Ι.Π.Σ.)

Στους 15 ιδιωτικούς Π.Σ. που λειτουργούσαν τη σχολική περίοδο 1993 - 94 (στοιχεία 30-6-94) απασχολείται το παρακάτω προσωπικό (βλέπε πίνακα 7) :

- Εκπαιδευτικό προσωπικό 42 άτομα,
- Διοικητικό προσωπικό 7 άτομα,
- Βοηθητικό προσωπικό 18 άτομα,

Σύνολο προσωπικού Ι.Π.Σ. 67 άτομα.

A/A	Παιδικός Σταθμός	Αριθμός Νηπίων	Αριθμός Βρεφών	Αριθ.Προσ. Εκπαιδευτ	Αριθ.Προσ. Διοικητικ.	Αριθ.Προσ. Βοηθητικ.	Αριθ.Προσ. Συνολικά
1	"Ευγενίας Ασμάκου"	30	15	4	1	1	6
2	"Καλημέρα Ζωή"	25	10	2	1	2	5
3	"Χελιδονοφωλιά"	29	-	2	-	1	3
4	"Ουράνιο Τόξο"	18	-	1	-	1	2
5	"Το Παλατάκι"	19	11	3	1	1	5
6	"Τα σκιουράκια"	30	-	1	-	1	2
7	"Ηλιαχτίδα"	3	-	1	-	-	1
8	"Οι μικροί εξερευνητές"	90	24	12	1	3	16
9	"Η Στρομφοπαρέα"	20	8	2	-	1	3
10	"Παναγιωτόπουλου"	75	-	5	2	3	10
11	"Παπαδοπούλειον"	18	13	1	1	1	3
12	"Τα πρώτα μας βήματα"	14	9	3	-	1	4
13	"Φωλίτσα"	10	7	1	-	-	1
14	"Πασχαλίτσες"	8	3	1	-	-	1
15	"Η Μικρούπολη"	10	18	3	-	1	4
	Σύνολο	399	118	42	7	18	67

Πίνακας 7 : Αριθμός παιδιών - προσωπικού στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.

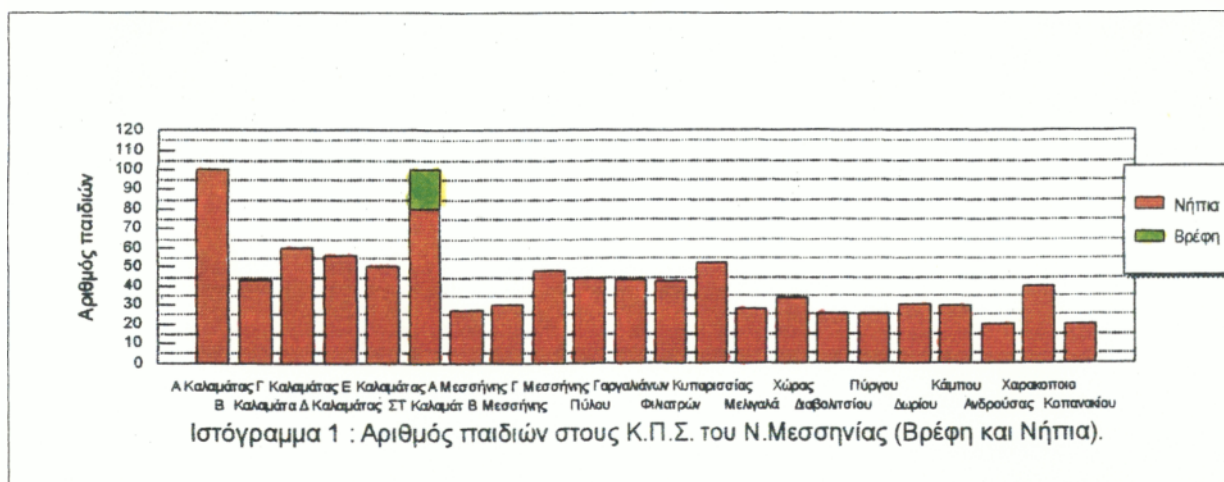
3.2β ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.

Αναλυτικά στους 15 ιδιωτικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας στις 30-6-94 εξυπηρετούνταν (βλέπε πίνακα 7) :

- Βρέφη	118
- Νήπια	399
Σύνολο εξυπηρετούμενων παιδιών προσχολικής ηλικίας	517

3.3 ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Παρατηρώντας τους πίνακες 5 και 7 όσον αφορά τον αριθμό των παιδιών προσχολικής ηλικίας που εξυπηρετούνται απο τους Π.Σ. (κρατικούς και ιδιωτικούς) μπορούμε να τους κατατάξουμε κατά κατηγορίες ως εξής :

- Μικρού μεγέθους Π.Σ. (1 - 30 παιδιά)
- Μεσαίου μεγέθους Π.Σ. (31 - 60 παιδιά)
- Μεγάλου μεγέθους Π.Σ. (61 και πάνω)

Αναλυτικότερα με την βοήθεια του ιστογράμματος 1 (με τίτλο "Αριθμός παιδιών στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας") διαπιστώνουμε ότι από τους 22 Κ.Π.Σ. έχουμε :

- Μικρού μεγέθους Π.Σ. 9, ποσοστό 40%,
- Μεσαίου μεγέθους Π.Σ. 11, ποσοστό 50% και
- Μεγάλου μεγέθους Π.Σ. 2, ποσοστό 10%.

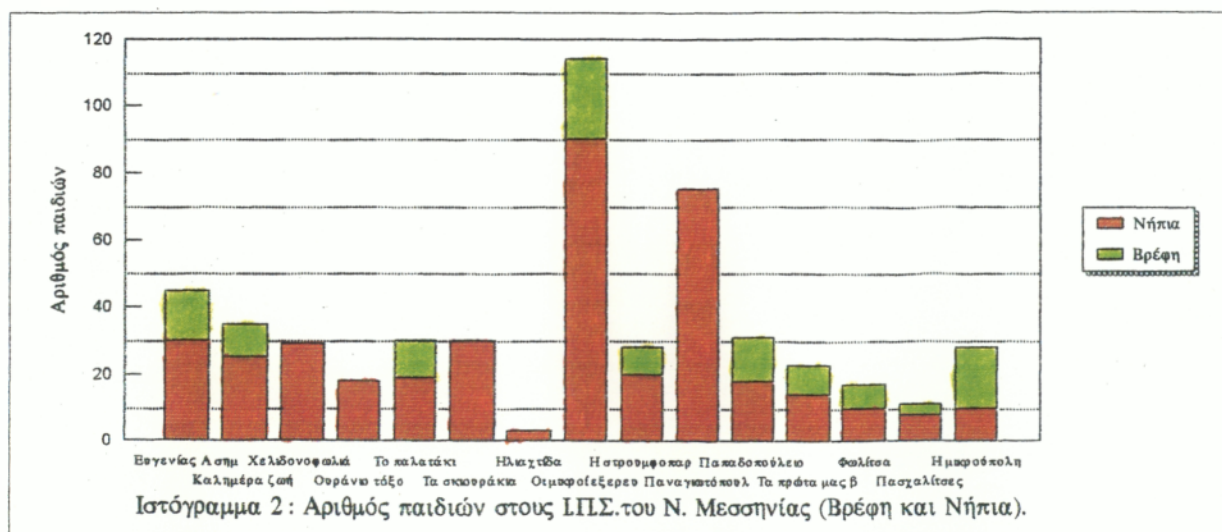
Σύνολο	22	100%
--------	----	------

Το αξιόλογο στην παραπάνω ομαδοποίηση είναι το γεγονός ότι στην κατηγορία του μικρού μεγέθους Κ.Π.Σ. κατατάσσονται κατ' αποκλειστικότητα οι Π.Σ. των αγροτικών περιοχών (Κοπανάκι, Δώριο, Κάμπος κ.λ.π.).

Στην κατηγορία του μεσαίου μεγέθους Π.Σ. ανήκουν αποκλειστικά Π.Σ. ημιαστικών περιοχών (Χώρα, Μεσσήνη, Κυλαρισσία, κ.λ.π.) και αστικών περιοχών (Καλαμάτα). Ενώ στη μεγάλη κατηγορία περιλαμβάνονται δύο Π.Σ. αστικής περιοχής (Καλαμάτα).

Τελικά στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας παρατηρούμε μια θετική σχέση μεταξύ της πυκνότητας πληθυσμού των περιοχών που εξυπηρετούν οι Π.Σ. και του αριθμού των παιδιών που εξυπηρετούνται απο αυτούς.

Στο ιστόγραμμα 2 (Με τίτλο "Αριθμός παιδιών στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας") διαπιστώνουμε ότι :

α . Ολοι οι Ιδιωτικοί Π.Σ. είναι εγκαταστημένοι στην περιοχή της Καλαμάτας

β . Ομαδοποιώντας τους σταθμούς έχουμε :

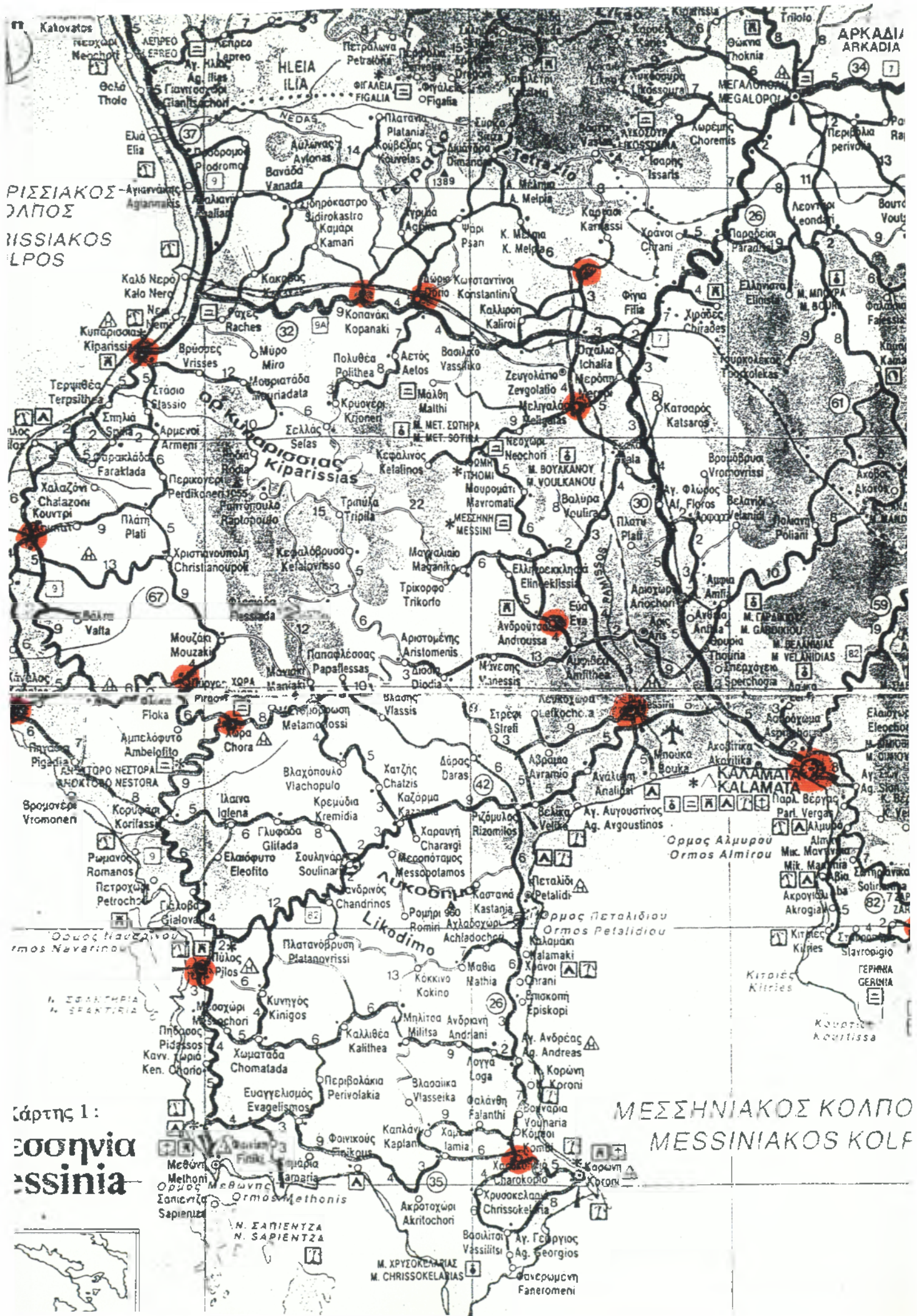
- Μικρού μεγέθους Π.Σ.	10, ποσοστό	67%,
- Μεσαίου μεγέθους Π.Σ.	3, ποσοστό	20% και
- Μεγάλου μεγέθους Π.Σ.	2, ποσοστό	13%.
Σ ύ ν ο λ ο	15	100%

Απο την ομαδοποίηση αυτή συμπεραίνεται ότι τα 2/3 των Ιδιωτικών Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας κατατάσσονται στην κατηγορία του μικρού μεγέθους Π.Σ. Είναι βασικά μικρές και νεοσύστατες επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία των μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων όπου ο ιδιοκτήτης και τα μέλη της οικογενείας του απαρτίζουν τον κύριο κορμό του προσωπικού της επιχείρησης (του παιδικού σταθμού).

4. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Μελετώντας την γεωγραφική κατανομή των Π.Σ. (ιδιωτικών και κρατικών) στα γεωγραφικά όρια του νομού Μεσσηνίας έχουμε να κάνουμε τις παρακάτω παρατηρήσεις :

- α. Το σύνολο των Π.Σ. της Μεσσηνίας (37) είναι κατανεμημένοι περιφερειακά του νομού, με έντονο βαθμό συγκέντρωσης στην Καλαμάτα (βλέπε χάρτη I).
- β. Παρατηρείται παντελής έλλειψη κυρίως στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές του νομού Μεσσηνίας (βλέπε χάρτη I), ήτοι :
 - Η περιοχή Λυκοδήμου που οριοθετείται μεταξύ Μεσσήνης, Πεταλιδίου, Χαρακοποιού, Μεθώνης, Πύλου, Χανδρινού, παρόλο που στην περιοχή αυτή υπάρχουν μεγάλα πληθυσμιακά αγροτικά κέντρα όπως, Πεταλίδι, Λογγά, Μεθώνη, Καλλιθέα, Χανδρινός.
 - Η περιοχή που περικλείεται δεξιά του εθνικού δρόμου Καλαμάτας-Αθήνας που ξεκινά από τη Θουρία μέχρι το ύψος Μελιγαλά που επίσης περιέχονται σημαντικά αγροτικά κέντρα όπως Αρφαρά, Θουρία.
 - Η ορεινή περιοχή Κυπαρισσίας που οριοθετείται μεταξύ Ανδρούσας, Μελιγαλά, Κοπανακίου, Κυπαρισσίας, Χώρας και Μεσσήνης με εξίσου σημαντικά πληθυσμιακά αγροτικά κέντρα, όπως Αριστομένης, Στρέφι, Βλαχόπουλο.
- γ. Με την βοήθεια του πίνακα (8) διαπιστώνεται ότι :
 - Οι Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας έχουν εγκατασταθεί σ' ένα ευρύ φάσμα πληθυσμιακών κέντρων π.χ. Καλαμάτα ή Δήμος Φιλιατρών (6.592 κατοίκους) ή και την κοινότητα Κάμπου Μάνης (641 κατοίκους).

ΡΙΖΣΙΑΚΟΣ
ΟΛΠΟΣ
RIZSIAKOS
OLPOS

ΚΙΡΑΡΙΣΣΙΑΣ
KIRARISSIAS

ΜΟΥΖΑΚΙ
MOUZAKI

ΠΙΛΑΤΙ
PLATI

ΜΕΣΣΗΝΙΑ
MESSINIA

ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
MESSINIAKOS KOLFOS

Στήλη	1	2		3		4
Δήμοι ή Κοινότητες	Πληθυσμός (Απ/φή 1991)	Αριθμός Π.Σ. Ιδ/κών-Κρ/κών		Αριθ. Παιδιών Ιδ/κών-Κρ/κών		Αναλογία παιδικών σταθμών / 1000κατ.
Δήμος Καλαμάτας	44032	15	6	576	409	0.1
Δήμος Μεσσήνης	6519	0	3	0	105	0.4
Δήμος Πύλου	2473	0	1	0	44	0.4
Δήμος Γαργαλιάνων	5310	0	1	0	43	0.2
Δήμος Φιλιατρών	6592	0	1	0	42	0.2
Δήμος Κυπαρισσίας	5149	0	1	0	52	0.2
Δήμος Μελιγαλά	1405	0	1	0	28	0.7
Δήμος Χώρας	3135	0	1	0	33	0.3
Δήμος Ανδρούσας	780	0	1	0	20	1.2
Κοινότη. Διαβολιτσίου	979	0	1	0	25	1
Κοινότη.Πύργου Τριφ.	839	0	1	0	25	1.2
Κοινότη. Δαφνίου	1628	0	1	0	30	0.6
Κοινότη. Κάμπου	641	0	1	0	29	1.6
Κοινότη. Χαρακοποιού	949	0	1	0	40	1.1
Κοινότη. Κοκνακίου	1403	0	1	0	20	0.7

Πίνακας 8 : Αναλογίες παιδιών Κ.Π.Σ. ανά 1000 κατοίκους.

- Παρατηρείται ότι στον Δήμο Πύλου με πληθυσμό 2.473 κατοίκους υπάρχει ένας Π.Σ. που απασχολεί 44 παιδιά ενώ ταυτόχρονα σε άλλους Δήμους με διπλάσιο πληθυσμό όπως Γαργαλιάνων (5.310 κατοίκους), Φιλιατρών (6.592 κατοίκους), Κυπαρισσίας (5.149 κατοίκους) έχουν από 1 Π.Σ. που όμως εξυπηρετούν περίπου τον ίδιο αριθμό παιδιών με αυτόν του Π.Σ. Πύλου. Αυτή η ανισότητα μεταξύ πληθυσμού και εξυπηρετούμενων παιδιών χρίζει ιδιαίτερης προσοχής και ανάλυσης.
- Από τον πίνακα 8 (στήλη 4) συμπεραίνουμε ότι η πόλη της Καλαμάτας έχει την μικρότερη αναλογία Π.Σ. ανά 1.000 κατοίκους, (0.1 Π.Σ.) τη στιγμή που σε άλλες ημιαστικές πόλεις του νομού οι αναλογίες είναι αρκετά υψηλότερες (Δήμος Μεσσήνης 0.4, Δήμος Πύλου 0.4, Δήμος Μελιγαλά 0.7, Δήμος Φιλιατρών 0.2). Αν στο γεγονός αυτό συνυπολογιστεί ότι στην περιοχή Καλαμάτας η αναλογία πληθυσμού παιδικής ηλικίας είναι υψηλότερη σε σχέση με αγροτικές και ημιαστικές περιοχές του νομού Μεσσηνίας τότε το πρόβλημα της έλλειψης Π.Σ. στην πόλη της Καλαμάτας γίνεται ακόμα πιο έντονο.
- δ. Με τη βοήθεια του πίνακα (9) όπου γίνεται σύγκριση πληθυσμού και εξυπηρετούμενων παιδιών από Π.Σ. ανά επαρχία έχουμε να σημειώσουμε τα εξής:

KALIVIA
KAAYBIA

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

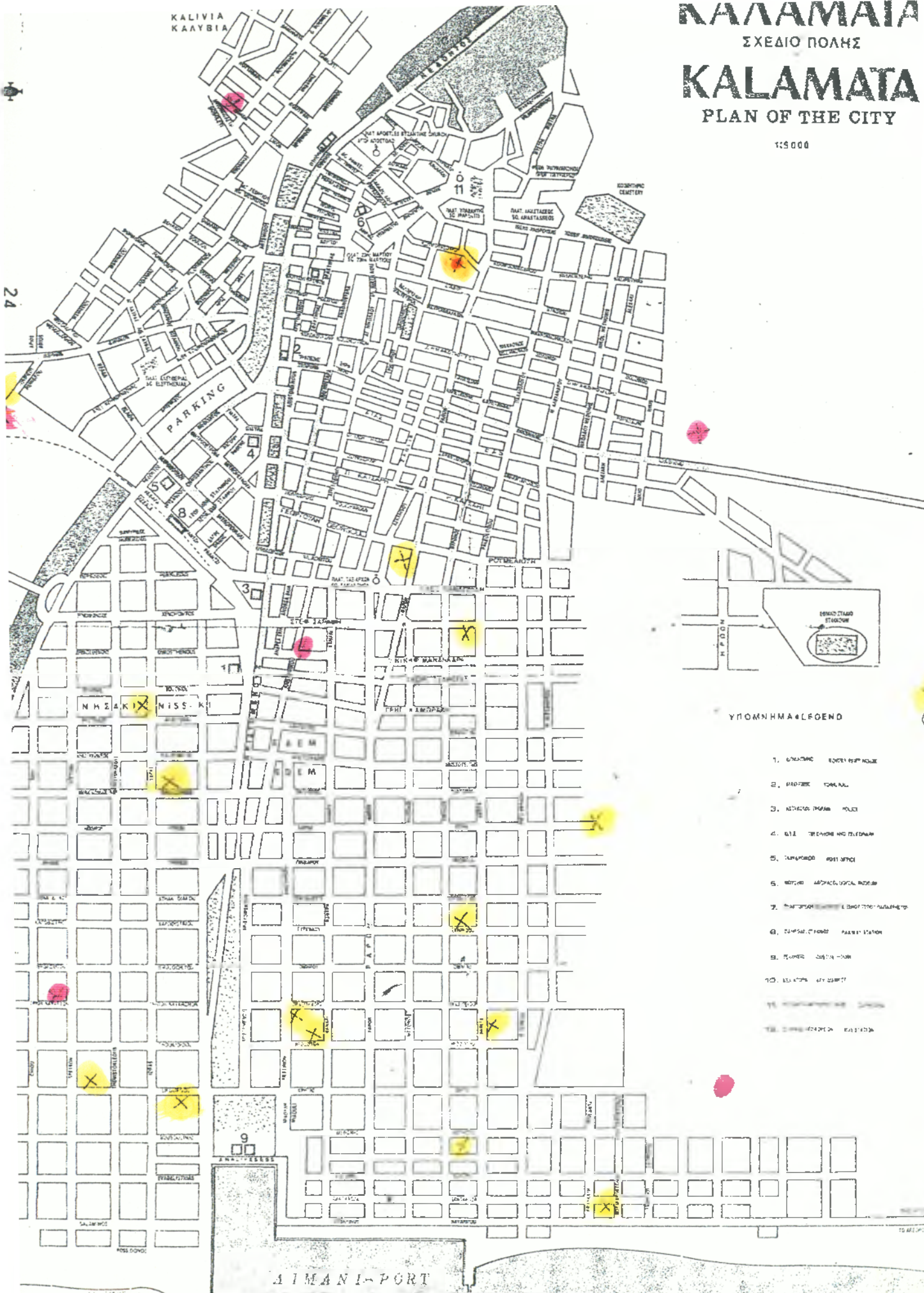
ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΗΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

PLAN OF THE CITY

1:5000

24

ΥΠΟΜΝΗΜΑ - LEGEND

1. ΟΙΚΙΑΣΙΑΣ (HOUSE)
2. ΠΑΡΚΟΣ (PARK)
3. ΜΕΤΡΩΝ (MEASUREMENT)
4. ΣΤΑΘΜΟΣ (STATION)
5. ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗΡΙΟ (TRAINING CENTER)
6. ΜΟΥΣΕΙΟ (MUSEUM)
7. ΠΑΡΚΟΣ (PARK)
8. ΣΤΑΘΜΟΣ (STATION)
9. ΠΑΡΚΟΣ (PARK)
10. ΣΤΑΘΜΟΣ (STATION)
11. ΜΟΥΣΕΙΟ (MUSEUM)
12. ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗΡΙΟ (TRAINING CENTER)

X Ιδιωτικός Παιδικός Σταθμός
Ανθρακας

⊙ Πλ. Αγ. Διασπορας 120 ΠΕΑ.

Στήλη	1	2	3	4	5	6	7	8
Επαρχίες	Πληθυσμός	Κ.Π.Σ.	Δυναμικό σε παιδιά	παιδιά ανά 1000 κ.α.	Ι.Π.Σ.	Δυναμικό σε παιδιά	Σύνολο παιδ. Κρατ.+Ιδιωτ.	Παιδιά ανά 1000 κ.α.
Καλαμών	68510	7	438	6.4	15	517	955	13.9
Μεσσήνης	31375	6	178	5.7	0	0	178	5.7
Πυλίας	28454	2	84	3	0	0	84	3
Τριφυλίας	38625	7	245	6.3	0	0	245	6.3
Σύνολο	116964	22	945		15	517	1422	

Πίνακας 9 : Αναλογίες παιδιών ανά επαρχία ανά 1000 κατοίκους.

- Μόνο για την περίπτωση των κρατικών Π.Σ. η αναλογία εξυπηρετούμενων παιδιών ανά 1.000 κατοίκους για την αστική επαρχία Καλαμών είναι 6.4 παιδιά ανά 1.000 κατοίκους τη στιγμή που στην αγροτική επαρχία Πυλίας η αναλογία είναι 3 παιδιά ανά 1.000 κατοίκους (πίνακας 9 στήλη 4). Στις επαρχίες Μεσσήνης και Τριφυλίας παρατηρείται μια σχετική εξομείωση με την αναλογία της επαρχίας Καλαμών.
- Εάν όμως συνυπολογιστούν και τα παιδιά που εξυπηρετούνται από τους ιδιωτικούς Π.Σ. (που όλοι είναι εγκαταστημένοι στην Καλαμάτα) οι διαφορές αναλογιών μεταξύ της αστικής επαρχίας Καλαμών και των αγροτικών επαρχιών Μεσσήνης, Πυλίας, Τριφυλίας, διαφοροποιούνται έντονα (πίνακας 9 στήλη 8).

Επαρχίες	Παιδιά ανά 1000 κατοίκους
Καλαμών	13.9
Μεσσήνης	5.7
Πυλίας	3
Τριφυλίας	6.3

Έτσι τα εξυπηρετούμενα παιδιά στην επαρχία Καλαμών είναι σε αναλογία ανά 1.000 κατοίκους υπερτετραπλάσια σε σύγκριση με την επαρχία Πυλίας και υπερδιπλάσια από τις επαρχίες Μεσσήνης και Τριφυλίας.

- ε. Από την μελέτη του χάρτη (1) παρατηρούμε ότι ορισμένοι Π.Σ. έχουν ιδρυθεί σε κοινότητες μικρότερες πληθυσμιακά από άλλες που όμως είναι συγκοινωνιακοί κόμβοι ευρύτερων περιοχών όπως :

- η κοινότητα Χαρακοποιού (με πληθυσμό 949 κατοίκους) είναι έδρα Π.Σ. την στιγμή που υπάρχουν πλησίον και άλλες κοινότητες με ίσο ή μεγαλύτερο πληθυσμό (Κορώνη).
- στ.** Μελετώντας την κατανομή των Π.Σ. στην πόλη της Καλαμάτας (βλέπε χάρτη 2) έχουμε να σημειώσουμε τα εξής :
- Υπάρχει μια γεωγραφική ισοκατανομή κρατικών Π.Σ. μεταξύ του βόρειου και του νότιου τμήματος της πόλης της Καλαμάτας.
 - Αντίθετα από τους 15 ιδιωτικούς Π.Σ. μόνον τρεις είναι εγκατεστημένοι στο βόρειο τμήμα της πόλης (βορείως του οδικού άξονα Αλέξανδρου Παναγούλη Ταξιαρχών, Φραντζή) και οι υπόλοιποι 12 ιδιωτικοί Π.Σ. είναι διάσπαρτοι στο νότιο τμήμα της πόλης που είναι και το πλέον πυκνοκατοικημένο. Η ραγδαία ανάπτυξη των ιδιωτικών Π.Σ. στο τμήμα αυτό της πόλης προφανώς ευνοείται και από την αδυναμία του κράτους ν'ανταποκριθεί στη ζήτηση περισσότερων Π.Σ. στην περιοχή αυτή.

5. ΧΩΡΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΧΩΡΩΝ

Το μέγεθος του Π.Σ. και η καλαισθητή εμφάνιση του κτιρίου είναι βασικά στοιχεία για την τρυφερή προσχολική ηλικία. Ο Π.Σ. είναι ένας τρόπος ζωής και μάθησης για το μικρό παιδί κι αποτελεί γι' αυτό την προέκταση του σπιτιού του. Πρέπει λοιπόν ο χώρος να δίνει την αίσθηση της ελευθερίας στην κίνηση σε όλα τα παιδιά και ειδικά στην ηλικία αυτή που η ενεργητικότητα είναι χαρακτηριστικό στοιχείο.

Η υψηλή ποιότητα είναι λιγότερη πιθανή σ' έναν συνωστισμένο και κακά οργανωμένο χώρο, όπου πάνω απο 30 παιδιά θα στριμώγονται σ' έναν υπερβολικά μικρό και φτωχά εξαιριζόμενο χώρο.

Τα στοιχεία καταλληλότητας οικοπέδων τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν, για την ίδρυση Π.Σ., σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεύθυνσης Τεχνικής Υπηρεσίας του τμήματος Αρχιτεκτόνων του ΥΥΠ⁽⁴⁰⁾, όσον αφορά το μέγεθος του οικοπέδου είναι τα εξής :

- κτίριο..... 10-13m²/παιδί
- υπαίθριος χώρος..... 10m²/παιδί
- εμβαδό οικοπέδου..... 20-23m²/παιδί

Το μέγεθος του οικοπέδου που χρειάζεται για τη σωστή ανάπτυξη ενός Π.Σ προκύπτει από την απαιτούμενη επιφάνεια ανά παιδί.

Σε περίπτωση που είναι αδύνατη η εξεύρεση τέτοιου οικοπέδου θα πρέπει να δημιουργηθεί μικρότερη μονάδα η οποία θα εξυπηρετεί 30 παιδιά. Στην περίπτωση αυτή το ελάχιστο απαιτούμενο μέγεθος του οικοπέδου είναι 540 - 700m².

(40) Θεοδώρου Βασίλης - Φωτόπουλου Ξένια "Έγκριση προδιαγραφών και κτιριολογικών προγραμμάτων παιδικών σταθμών", Υ.Υ.Π., Αθήνα Νοέμβρης 1983.

5.2 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

5.2α ΕΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ (κτίριο)

Ως εστεγασμένοι χώροι ορίζονται το σύνολο των εστεγασμένων χώρων των Π.Σ. (αίθουσες διδασκαλίας, παιχνιδιού, γραφεία, βοηθητικοί χώροι, διάδρομοι, αποθήκες, κουζίνες κ.λ.π.).

Με βάση τα συγκεντρωθέντα στοιχεία από την έρευνα και με τη βοήθεια του πίνακα (10) διαπιστώνουμε τα εξής :

Παιδικό Σταθμό	Έκταση ασε/νου χώρου	τ.μ. ασε/νου χώρου / παιδί	Έκταση Υπαιθ. Χώρου (αυλή)	τ.μ. Υπαιθ. χώρου / παιδί	Συνολική Έκταση Π.Σ.	Συνολικά τ.μ. / παιδί	Αριθμ. Παιδιών
Α Καλαμάτας	550 τ.μ.	5.5 τ.μ.	500 τ.μ.	5 τ.μ.	1050 τ.μ.	10.5 τ.μ.	100
Β Καλαμάτας	121 τ.μ.	2.8 τ.μ.	450 τ.μ.	10.4 τ.μ.	571 τ.μ.	13.2 τ.μ.	43
Γ Καλαμάτας	200 τ.μ.	3.3 τ.μ.	1000 τ.μ.	16.6 τ.μ.	1200 τ.μ.	20 τ.μ.	60
Δ Καλαμάτας	160 τ.μ.	2.8 τ.μ.	500 τ.μ.	8.9 τ.μ.	660 τ.μ.	11.7 τ.μ.	56
Ε Καλαμάτας	200 τ.μ.	4 τ.μ.	300 τ.μ.	6 τ.μ.	500 τ.μ.	10 τ.μ.	50
ΣΤ Καλαμάτας	550 τ.μ.	5.5 τ.μ.	750 τ.μ.	7.5 τ.μ.	1300 τ.μ.	13 τ.μ.	100
Α Μεσσήνης	500 τ.μ.	18.5 τ.μ.	1500 τ.μ.	55.5 τ.μ.	2000 τ.μ.	74 τ.μ.	27
Β Μεσσήνης	150 τ.μ.	5 τ.μ.	30 τ.μ.	1 τ.μ.	180 τ.μ.	6 τ.μ.	30
Γ Μεσσήνης	200 τ.μ.	4.1 τ.μ.	400 τ.μ.	8.3 τ.μ.	600 τ.μ.	12.5 τ.μ.	48
Πύλου	300 τ.μ.	6.8 τ.μ.	220 τ.μ.	5 τ.μ.	520 τ.μ.	11.8 τ.μ.	44
Γαργαλιάνων	650 τ.μ.	15.1 τ.μ.	1400 τ.μ.	32.5 τ.μ.	2050 τ.μ.	47.6 τ.μ.	43
Φύλιατρων	900 τ.μ.	21.4 τ.μ.	1000 τ.μ.	23.8 τ.μ.	1900 τ.μ.	45.2 τ.μ.	42
Κυπαρισσίας	1200 τ.μ.	23 τ.μ.	2000 τ.μ.	38.4 τ.μ.	3200 τ.μ.	61.5 τ.μ.	52
Μετ.γαλά	100 τ.μ.	3.5 τ.μ.	400 τ.μ.	14.2 τ.μ.	500 τ.μ.	17.8 τ.μ.	28
Χώρας	80 τ.μ.	2.4 τ.μ.	120 τ.μ.	3.6 τ.μ.	200 τ.μ.	6 τ.μ.	33
Διαβολιτσίου	1362 τ.μ.	54.4 τ.μ.	400 τ.μ.	16 τ.μ.	1762 τ.μ.	70.4 τ.μ.	25
Πύργου	135 τ.μ.	5.4 τ.μ.	130 τ.μ.	5.2 τ.μ.	265 τ.μ.	10.6 τ.μ.	25
Δωριού	1000 τ.μ.	33.3	1000 τ.μ.	33.3 τ.μ.	2000 τ.μ.	66.6 τ.μ.	30
Κάμπου	130 τ.μ.	4.4 τ.μ.	200 τ.μ.	6.9 τ.μ.	330 τ.μ.	11.3 τ.μ.	29
Ανδρούσας	140 τ.μ.	7 τ.μ.	400 τ.μ.	20 τ.μ.	540 τ.μ.	27 τ.μ.	20
Χαρακοπείου	100 τ.μ.	2.5 τ.μ.	20 τ.μ.	0.5 τ.μ.	120 τ.μ.	3 τ.μ.	40
Κοπανακίου	90 τ.μ.	4.5 τ.μ.	100 τ.μ.	5 τ.μ.	190 τ.μ.	9.5 τ.μ.	20

Πίνακας 10 : Ευρυχωρία (έκταση) Κρατικών Παιδικών Σταθμών

- Απο τους 22 Κ.Π.Σ. οι 16 δεν πληρούν τις αναγκαίες αναλογίες, m² εστεγασμένου χώρου ανά παιδί (10-13m² / παιδί). Μόνον 6 Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας πληρούν αυτή την προϋπόθεση ήτοι ποσοστό μόνο 27% του συνόλου των κρατικών Π.Σ..

- Κανένας Κ.Π.Σ. του Δήμου Καλαμάτας δεν πληρεί την οριζόμενη αναλογία.

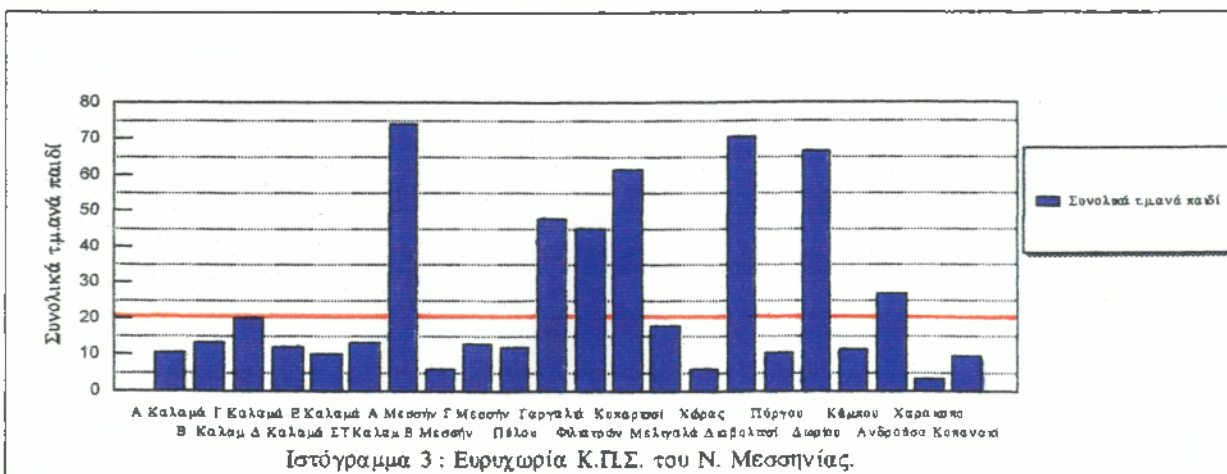
- Και οι 6 Κ.Π.Σ. που πληρούν τις προϋποθέσεις εστεγασμένου χώρου m² ανά παιδί βρίσκονται σε περιοχές αγροτικές (Δώριο, Διαβολίτσι) και ημιαστικές (Γαργαλιάνοι, Κυπαρισσία).

- Ο Β και Δ Κρατικός Π.Σ. του Δήμου Καλαμάτας μαζί με τους Π.Σ. Χαρακοποιού και Χώρας ανήκουν στην τελευταία κατηγορία απ' όλους τους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας απο άποψη ευρηχωρίας εστεγασμένων χώρων (2.4-2.8m² / παιδί).

5.2β ΜΗ ΕΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ (υπαίθριοι χώροι).

Ως μη εστεγασμένοι χώροι ορίζονται, το σύνολο των ακάλυπτων χώρων που χρησιμοποιούνται απο τα παιδιά για το παιχνίδι και την ψυχαγωγία τους (παιδική χαρά, αυλή, κήπος κ.λ.π.).

Με βάση τα συγκεντρωθέντα στοιχεία και με την βοήθεια του πίνακα (10) διαπιστώνουμε τα εξής :

- Απο τους 22 Κ.Π.Σ. οι 12 δεν πληρούν τις αναγκαίες αναλογίες, m^2 μη εστεγασμένου χώρου ανά παιδί ($10m^2$ / παιδί) και μόνον το 45% των Κ.Π.Σ. πληρεί την παραπάνω αναλογία.

- Εντελώς απαράδεκτη είναι η αναλογία μη εστεγασμένου χώρου ανά παιδί στον Κ.Π.Σ. της κοινότητας Χαρακοποιού με αναλογία $0.5m^2$ / παιδί.

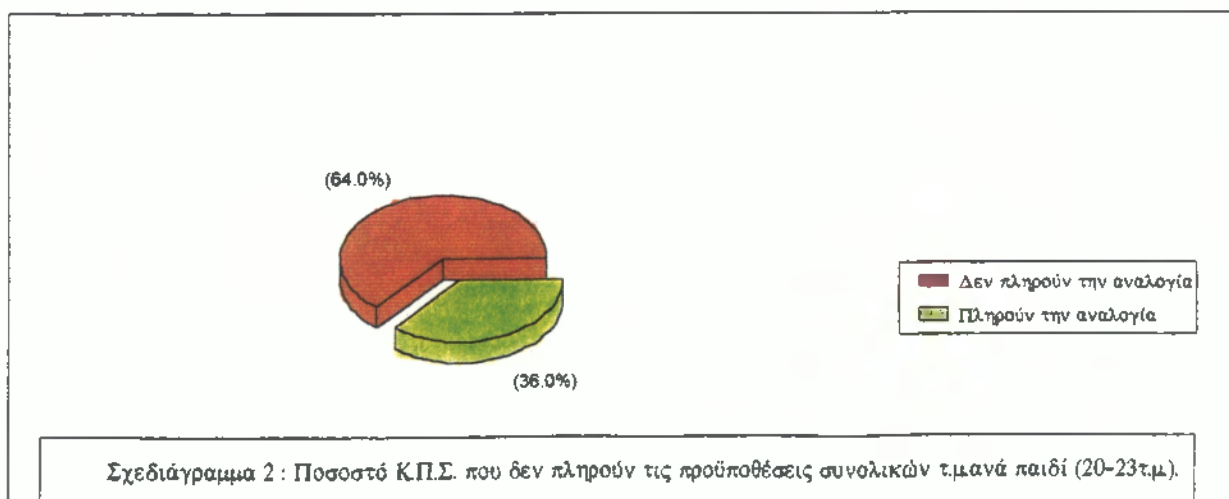
- Μόνον δύο (2) απο τους έξι (6) Κ.Π.Σ. του Δήμου Καλαμάτας πληρούν την αναλογία m^2 μη εστεγασμένου χώρου ανά παιδί, (Β ΚΠΣ με $10.4m^2$ / παιδί και ο Γ .Κ.Π.Σ. με $16.6m^2$ / παιδί).

5.2γ ΣΥΝΟΛΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.

Στην περίπτωση των συνολικών χώρων περιλαμβάνονται αθροιστικά οι εστεγασμένοι και μη εστεγασμένοι χώροι των Κ.Π.Σ. που χρησιμοποιούνται απο τα παιδιά ή το προσωπικό του σταθμού.

Με την βοήθεια του πίνακα (10) διαπιστώνουμε τα εξής :

-Από τους 22 Κ.Π.Σ. την πρέπουσα αναλογία πληρούν μόνο 8 σταθμοί ($20-23m^2$ / παιδί) ποσοστό 36% των Κ.Π.Σ..

-Μόνον ένας (1) από τους έξι (6) Κ.Π.Σ. του Δήμου Καλαμάτας πληρεί την αναλογία 20-23 m² / παιδί (ο Γ Κ.Π.Σ. Καλαμάτας με 20 m² / παιδί).

-Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι απο τους 22 Κ.Π.Σ. οι 12 είναι εγκατεστημένοι σε ενοικιαζόμενα κτίρια (κυρίως κατοικίες) που δεν έχουν κατασκευαστεί για λειτουργία Π.Σ..

5.3 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.

Παιδικό Σταθμό	Εκταση εστ/νου χώρου	τ.μ εστ/νου χώρου / παιδί	Εκταση Υπαιθ. Χώρου (αμ.η)	τ.μ Υπαιθ. χώρου / παιδί	Συνολική Εκταση Π.Σ.	Συνολικό τ.μ / παιδί	Αριθμ. Παιδιών
Ασπράκου Εργενίε	800τ.μ	17,7τ.μ	500τ.μ	11,1τ.μ	1300τ.μ	28,8τ.μ	45
Καλαμάτα Ζαή	110τ.μ	3,1τ.μ	100τ.μ	2,9τ.μ	210τ.μ	6τ.μ	35
Χελιδονοθαλάσσι	160τ.μ	3,5τ.μ	100τ.μ	3,4τ.μ	260τ.μ	8,9τ.μ	29
Ουρένιο τόξο	121τ.μ	6,7τ.μ	0	0	121τ.μ	6,7τ.μ	18
Παλατιάκι	155τ.μ	5,1τ.μ	420τ.μ	14τ.μ	575τ.μ	19,1τ.μ	30
Τα Σκουράκια	90τ.μ	3τ.μ	250τ.μ	8,3τ.μ	340τ.μ	11,3τ.μ	30
Ηλιωγίδα	110τ.μ	36,6τ.μ	105τ.μ	35τ.μ	215τ.μ	71,6τ.μ	3
Οι μικροί εξερευνητές	500τ.μ	4,3τ.μ	4000τ.μ	35τ.μ	4500τ.μ	39,4τ.μ	114
Στρογγυλοπαρέα	90τ.μ	3,2τ.μ	75τ.μ	2,6τ.μ	165τ.μ	5,8τ.μ	28
Παναγιωτάκουλος Π.	400τ.μ	5,3τ.μ	3600τ.μ	48τ.μ	4000τ.μ	53,3τ.μ	75
Παυλοπούλου Βρεφ.	305τ.μ	10τ.μ	400τ.μ	13τ.μ	705τ.μ	22,7τ.μ	31
Τα πρώτα μας βήματα	120τ.μ	5,2τ.μ	180τ.μ	7,8τ.μ	300τ.μ	13τ.μ	23
Φαλίτσα	100τ.μ	5,8τ.μ	150τ.μ	8,9τ.μ	250τ.μ	14,7τ.μ	17
Πρωτομάτιος	110τ.μ	10τ.μ	105τ.μ	9,6τ.μ	215τ.μ	19,6τ.μ	11
Η Μικροπαλι	140τ.μ	5τ.μ	40τ.μ	1,4τ.μ	180τ.μ	6,4τ.μ	28

Πίνακας 11 : Ευρυχωρία Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών.

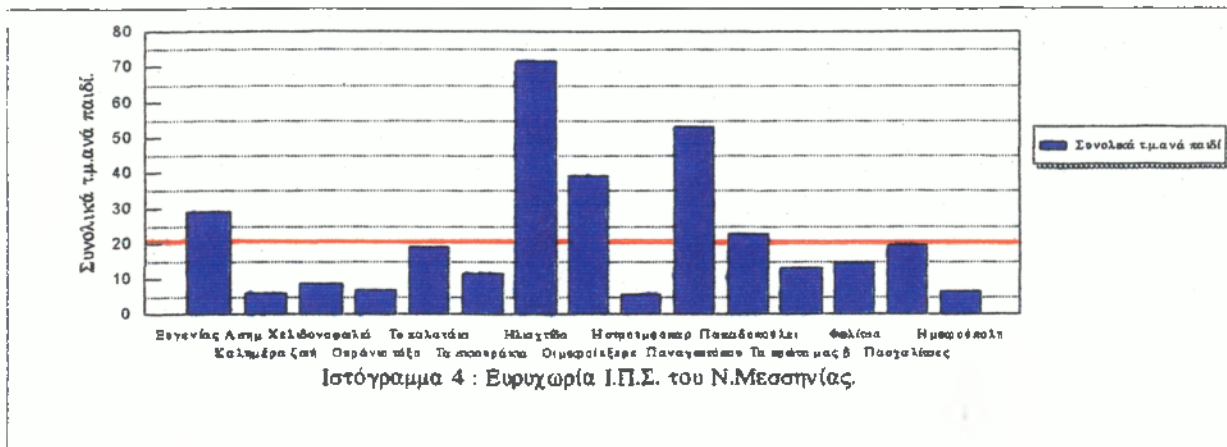
5.3α ΕΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ (κτίριο).

Με βάση τα συγκεντρωθέντα στοιχεία και με την βοήθεια του πίνακα (11) διαπιστώνουμε ότι απο τους 15 Ι.Π.Σ. μόνον 4 Π.Σ. πληρούν τις προϋποθέσεις m² εστεγασμένου χώρου ανά παιδί (10-13 m² / παιδί), ποσοστό 27% των Ι.Π.Σ.

5.3β ΜΗ ΕΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ (υπαίθριοι χώροι).

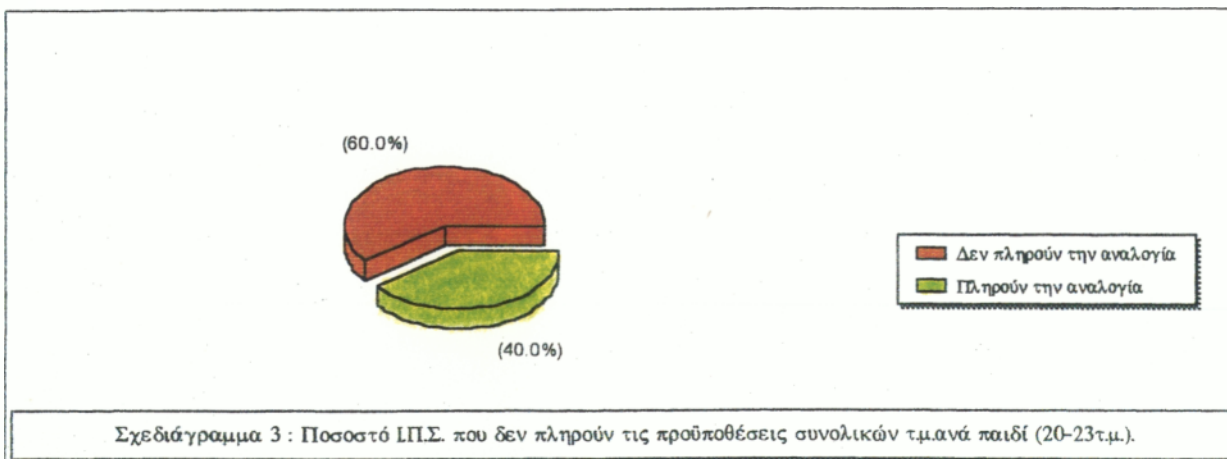
Το 47% των Ι.Π.Σ. (7 παιδικοί σταθμοί) πληρούν τις προϋποθέσεις (min 10m² / παιδί) υπαίθριου χώρου.

Αξιο παρατήρησης είναι το γεγονός ότι 5 Ι.Π.Σ. έχουν αναλογία m² μη εστεγασμένου χώρου ανά παιδί από 0 m² μέχρι 3.4 m².

5.3γ ΣΥΝΟΛΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

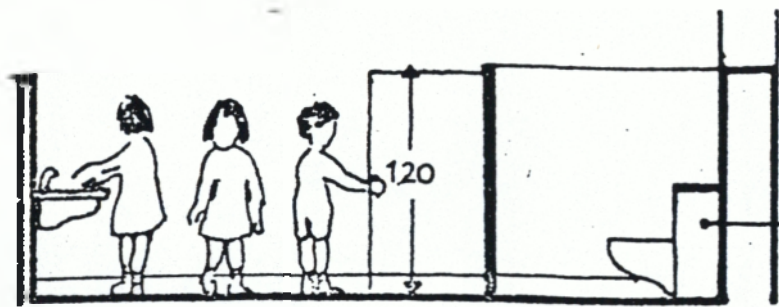
Μόνο 6 από τους 15 Ι.Π.Σ. πληρούν τις προϋποθέσεις m² των συνολικών χώρων (εστεγασμένων και μη εστεγασμένων) ανά παιδί (20-23 m² / παιδί), ποσοστό 40% των Ι.Π.Σ..

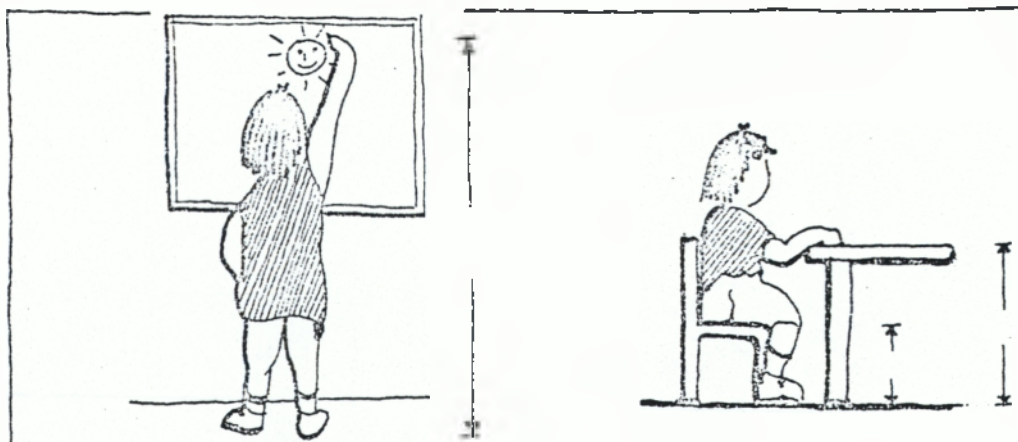
5.4 ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ Π.Σ. (Εκτός αιθουσών διδασκαλίας) ΓΕΝΙΚΑ.

Σύμφωνα με τον κανονισμό ίδρυσης και λειτουργίας Π.Σ.⁽⁴¹⁾ του Υ.Υ.Π. αναγκαίοι χώροι για την λειτουργία Π.Σ. ορίζονται :

α. Χώρο υγιεινής νηπίων. Περιλαμβάνει έναν αριθμό μικρών παιδικών λεκανών, μιάς ανά (5) νήπια και ίσο αριθμό μικρών νιπτήρων.

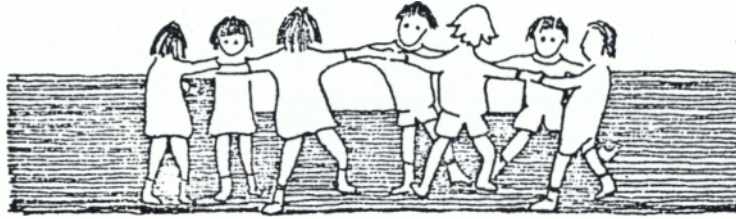
β. Κατάλληλη επίπλωση. Περιλαμβάνει έπιπλα μικρού τύπου, τραπεζάκια για ομάδες των 6 παιδιών με τα αντίστοιχα καθίσματα (ελαφρά χωρίς γωνίες), προθήκες τοποθέτησης παιχνιδιών κ.λ.π. .

⁽⁴¹⁾ Υ.Υ.Π.Κ.Α. Απόφαση Γ2α/οικ./4181 /88 (ΦΕΚ 608/24-8-88Τ.β)-"Εγκριση κανονισμού ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών απο ιδιώτες επιχειρηματίες"- Άρθρα 6 , 7.

γ. Όργανα παιδικής χαράς υπαίθριου χώρου. Πρέπει να είναι κατάλληλα για την ψυχαγωγία των νηπίων και να περιλαμβάνει αμμοδόχους, κούνιες, τραμπάλες, τσουλίθρες κ.λ.π. .

δ. Βεράντες αυλόγυρος. Κατάλληλες για την ψυχαγωγία των νηπίων.

ε. Μεταφορά παιδιών. Περιλαμβάνονται ειδικά πούλμαν μεταφοράς ή μισθωμένα ταξί (Κρατικοί Π.Σ.) για την μεταφορά των παιδιών .

στ. Μαγειρείο. Κατάλληλοι και υγιεινοί χώροι για την παρασκευή του πρωινού και του γεύματος των παιδιών.

ζ. Γραφείο Διευθυντή. Περιλαμβάνει κατάλληλο χώρο για την εγκατάσταση του αρχείου του Π.Σ., μικρή βιβλιοθήκη κ.λ.π. .

η. Αποθήκη. Περιλαμβάνει χώρους για την τοποθέτηση και αποθήκευση ηλικιών και τροφίμων .

5.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΩΝ Π.Σ. ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.

Με την βοήθεια των πινάκων 12 και 13 όσων αφορά την ύπαρξη των αναγκαίων χώρων και μέσων λειτουργίας στους Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας μπορούμε να τονίσουμε τα εξής :

Παιδικός Σταθμός	Χώροι Υγιεινής	Κατάλληλη Επίκλιση	Όργανα Παιδικ. Χαράς	Βεράντες - Αυλόγυρος	Μεταφορά παιδιών	Μαγειρεία	Γραφείο Διευθυντή	Αποθήκη
Α Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
Β Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
Γ Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
Δ Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
Ε Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
ΣΤ Καλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+
Α Μεσσήνης	+	+	+	+	0	+	+	+
Β Μεσσήνης	+	+	+	+	0	+	+	+
Γ Μεσσήνης	+	+	+	+	0	+	+	+
Πύλου	+	+	+	+	0	+	+	+
Γαργαλιάνων	+	+	+	+	0	+	+	+
Φιλιατρών	+	+	+	+	0	+	-	+
Κυπαρισσίας	+	+	+	+	0	+	+	+
Μελιγαλά	+	+	+	+	0	+	+	+
Χώρας	+	+	+	+	0	+	+	+
Διαβολιτσίου	+	+	+	+	0	+	+	+
Πύργου	+	+	+	+	0	+	+	+
Δωριού	+	+	+	+	+	+	+	+
Κάμπου	0	+	+	+	+	+	+	+
Ανδρούσας	0	0	+	+	+	+	+	+
Χαρακοποιού	+	+	+	+	0	+	+	+
Κοπανακίου	-	+	-	-	+	+	+	+

+ Ναι , 0 Όχι

Πίνακας 12 : Χώροι ΚΠΣ του νομού Μεσσηνίας.

5.5α ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Κ.Π.Σ.).

- Και οι 22 Κ.Π.Σ. περιλαμβάνουν (έστω και σε υποτυπώδη μορφή),

- Όργανα παιδικής χαράς (υπαίθριου χώρου),
- Βεράντα αυλόγυρο,
- Μαγειρείο,
- Γραφείο Διευθυντή,
- Αποθήκη.

• Δύο Κ.Π.Σ. δεν έχουν κατάλληλους και επαρκείς χώρους υγιεινής, αφού λειτουργούν με τουαλέτα μεγάλου μεγέθους ή έχουν ελάχιστες τουαλέτες στεγασμένες σε εντελώς ακατάλληλους χώρους (στενά δωμάτια, χωρίς κατάλληλο φωτισμό κ.λ.π.) .

• Ένας Κ.Π.Σ. δεν έχει στοιχειώδη επίπλωση για την κάλυψη των αναγκών των παιδιών.

• Τέσσεροι Κ.Π.Σ. διαθέτουν και μεταφορικό μέσο (ταξί) για την μεταφορά των παιδιών στα σπίτια τους. Οι σταθμοί αυτοί ανήκουν σε αγροτικές περιοχές και εξυπηρετούν και άλλες κοινότητες εκτός αυτών στις οποίες είναι εγκατεστημένοι .

5.5β ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Ι.Π.Σ.).

• Και οι 15 Ι.Π.Σ. διαθέτουν επαρκείς χώρους υγιεινής και κατάλληλη επίπλωση.

• Δύο Ι.Π.Σ. ή ποσοστό 13%, δεν έχουν όργανα παιδικής χαράς υπαίθρου.

• Ένας Ι.Π.Σ. δεν διαθέτει βεράντα - αυλόγυρο.

• Τέσσεροι Ι.Π.Σ. ή ποσοστό 27% διαθέτουν μέσα για την μεταφορά των παιδιών.

• Μόνον επτά Ι.Π.Σ. ή ποσοστό 47% διαθέτουν μαγειρείο για να παρασκευάζουν το πρωινό και το γεύμα των παιδιών.

Παιδικός Σταθμός	Χώροι Υγιεινής	Κατάλληλη Επίπλωση	Όργανα Παιδικής Χαράς	Βεράντες - Αιολόγους	Μεταφορά παιδιών	Μαγειρείο	Γραφείο Διευθυντή	Αποθήκη
Ευγενίας Ασημάκου	+	+	+	+	0	0	+	+
Καλημέρα ζωή	+	+	+	+	0	+	0	+
Χελιδονοφαλιά	+	+	+	+	+	0	+	+
Ουράνιο τόξο	+	+	+	+	0	+	+	0
Το παλατάκι	+	+	+	+	0	0	+	+
Τα σκουράκια	+	+	+	+	0	0	+	+
Ηλιαχτίδα	+	+	+	+	0	0	+	+
Οι μικροί εξερευνητές	+	+	+	+	+	+	+	+
Η στρουμποκάρια	+	+	+	+	0	0	0	0
Παναγιωτόπουλου	+	+	+	+	+	+	+	+
Παπαδοπούλειαν	+	+	0	+	0	+	+	+
Τα πρώτα μας βήματα	+	+	+	+	0	0	+	+
Φαλίτσα	+	+	+	+	0	0	+	+
Παγκαλίτσες	+	+	+	+	0	0	+	0
Η μικρούπαλη	+	+	0	0	0	0	0	0

+ Ναι , 0 Όχι

Πίνακας 13 : Χώροι των Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.

- Το 80% των Ι.Π.Σ. (12 σταθμοί) διαθέτουν γραφείο Διευθυντή.
- Το 27% των Ι.Π.Σ. (4 σταθμοί) δεν διαθέτουν αποθηκευτικούς χώρους.

6. ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΣ Π.Σ. ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Παιδιά μια ζωή γεμάτη μέλλον, ξεκινούν το μακρινό τους ταξίδι στον κόσμο μας. Στο ταξίδι αυτό θα χρειαστούν αγάπη φροντίδα, σωστή εκπαίδευση και διαπαιδαγώγηση.

Ο Π.Σ. με την απασχόληση που παρέχει στα παιδιά συμβάλλει στην αγωγή τους. Η αγωγή αυτή επιδρά βαθιά στη μόρφωση του χαρακτήρα της αυριανής γενεάς, χαρακτήρα του οποίου η δύναμη αποτελεί την αξία των ανθρώπων και των λαών.

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης είναι ένας κρίσιμος συντελεστής που διαφοροποιεί τους περισσότερους Π.Σ., πολλοί απλώς "φυλάνε" τα παιδιά, ενώ άλλοι πράγματι προσφέρουν πλούσια πνευματική και κοινωνική εργασία.

Η ένταξη των παιδιών σ' ένα Π.Σ. για να καλυφθούν απλά οι δυσκολίες στην επαγγελματική και προσωπική ζωή των γονέων δεν είναι λύση.

Όλα αυτά μας οδηγούν και μας δίνουν την ευκαιρία να αναρωτηθούμε για την ποιότητα και το επίπεδο εκπαίδευσης που προσφέρουν οι Π.Σ. του νομού.

Στα πλαίσια της έρευνας αυτής γύρω απ' τα εφαρμοζόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα στο νομό Μεσσηνίας προκαθορίστηκε μια σειρά εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στους Π.Σ.. Τα εκπαιδευτικά αυτά προγράμματα επιλέγησαν με βάση τις προτάσεις των εκπαιδευτικών των Π.Σ., των όσων αναφέρονται περί εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο πρώτο μέρος της εργασίας μου (βλέπε κεφάλαιο 7ο), αλλά και τις προτάσεις απο διάφορα ειδικευμένα βιβλία. Τα προγράμματα αυτά είναι τα εξής:

- ♦ Θέματα απ' το περιβάλλον,
- ♦ Παραμύθια (βλέπε σελ.33),
- ♦ Λεκτικές ασκήσεις (βλέπε σελ.32),
- ♦ Αισθητηριακές ασκήσεις (βλέπε σελ.39),
- ♦ Προγραφικές ασκήσεις *
- ♦ Προμαθηματικές έννοιες,
- ♦ Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων (βλέπε σελ.38).
- ♦ Χειροτεχνικές εργασίες (βλέπε σελ.34),
- ♦ Μουσική (βλέπε σελ.35),
- ♦ Ρυθμικό παιχνίδι (βλέπε σελ.40),
- ♦ Εκδρομές,
- ♦ Κουκλοθέατρο (βλέπε σελ.33),
- ♦ Προγράμματα Η/Υ,
- ♦ Ειδική διδασκαλία αγγλικής γλώσσας.

Τα παραπάνω προγράμματα επισυνάφθηκαν στο ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους ιδιωτικούς και κρατικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας για συμπλήρωση (βλέπε πίνακα 14 και 15).

Από την μελέτη των απαντήσεων όσον αφορά τα εφαρμοζόμενα προγράμματα στους Π.Σ. έχουμε να σημειώσουμε τα εξής :

6.2 ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Κ.Π.Σ.).

- Το 50 % των προγραμμάτων που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο εφαρμόζονται σχεδόν πλήρως και από τους 22 Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας. Τα προγράμματα αυτά είναι τα εξής :

- ♦ Θέματα από το περιβάλλον
- ♦ Αισθητηριακές ασκήσεις
- ♦ Παραμύθια
- ♦ Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων
- ♦ Λεκτικές ασκήσεις
- ♦ Χειροτεχνικές εργασίες

- Πέντε από τα προτεινόμενα προγράμματα εφαρμόζονται πάνω από το 50% των Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας. Τα προγράμματα αυτά είναι :

- ♦ Προγραφικές ασκήσεις
- ♦ Ρυθμικό παιχνίδι
- ♦ Προμαθηματικές έννοιες
- ♦ Κουκλοθέατρο
- ♦ Μουσική

- Ένα πρόγραμμα με τίτλο "Εκδρομές - Επισκέψεις" εφαρμόζεται από το 23% των Κ.Π.Σ. του νομού.

- Τέλος δύο προγράμματα ήτοι "Ειδική διδασκαλία αγγλικής γλώσσας" και "Προγράμματα Η/Υ" δεν εφαρμόζονται από κανέναν Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας, ούτε καν πειραματικά.

* "Προγραφικές ασκήσεις" είναι οι ασκήσεις γνωριμίας (με παιχνίδια) των γραμμάτων της Ελληνικής αλφαβήτου.

δικός Σταθμός	Θέματα από το περιβάλλον	Παραμύθια	Λεκτικές ασκήσεις	Αισθητηριακές ασκήσεις	Προγραμματικές ασκήσεις	Ασκήσεις σχημάτων και γραμμών	Προσθηματικές έννοιες	Χειροτεχνικές εργασίες	Μουσική	Ρεθμικό παιχνίδι	Εβδομήμερες εκπαιδεύσεις	Κουκλο θέατρο	Αγγλικά
αλαμάτας	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
αλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	0	+	0
αλαμάτας	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
αλαμάτας	+	+	+	+	0	+	0	+	+	0	0	0	0
αλαμάτας	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	0	+	0
Καλαμάτας	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
Ιεσώνης	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	0
Ξεσώνης	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0
Ξεσώνης	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
οο	+	+	+	+	0	+	0	+	0	0	0	0	0
γαλιάνων	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	0	+	0
ατρών	+	+	+	+	0	+	+	+	0	+	0	+	0
αρισσίας	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0
ιγαλά	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
ας	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
λολιτσίου	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0
ροο	0	+	+	+	0	+	0	+	0	+	0	+	0
λοο	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0
τοο	+	+	+	+	0	+	0	+	0	0	0	0	0
οόσας	+	+	0	0	+	+	+	+	+	+	0	+	0
ικοποιοό	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	0
ινάκιοο	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Ιοοοοτό	99%	100%	99.5%	99.5%	64%	100%	77%	100%	82%	77%	23%	86%	0%

: +, ΟΧΙ : 0

Πίνακας 14 : Το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα των Κρατικών Παιδικών Σταθμών.

6.3 ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Ι.Π.Σ.).

- Το 67% των προγραμμάτων που αναφέρονται στο ερωτηματολόγιο εφαρμόζονταν σχεδόν πλήρως και από τους 15 Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας. Τα προγράμματα αυτά είναι τα εξής :

- ♦ Παραμύθια,
- ♦ Χειροτεχνικές εργασίες,
- ♦ Λεκτικές ασκήσεις,
- ♦ Μουσική - Τραγούδι,
- ♦ Αισθητηριακές ασκήσεις,
- ♦ Ρυθμικό παιχνίδι,
- ♦ Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων,
- ♦ Κουκλοθέατρο,

- Τρία από τα προτεινόμενα προγράμματα εφαρμόζονται πάνω από το 50% των Ι.Π.Σ. του νομού ήτοι :

- ♦ Θέματα από το περιβάλλον,
- ♦ Προγραφικές ασκήσεις,
- ♦ Προμαθηματικές έννοιες.

- Το 47% των Ι.Π.Σ. εφαρμόζουν το πρόγραμμα "Εκδρομές - Επισκέψεις"

- Τέλος το 27% των σταθμών (4 σταθμοί) εφαρμόζουν προγράμματα "Αγγλικής γλώσσας" και ποσοστό 13% (2 σταθμοί) εφαρμόζουν "Προγράμματα Η/Υ".

6.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα της έρευνας για τα εκπαιδευτικά προγράμματα στους ιδιωτικούς και κρατικούς Π.Σ. παρατηρούμε ότι :

α. Ένας πυρήνας προγραμμάτων εφαρμόζεται από το 100% των κρατικών και ιδιωτικών Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας (47 Π.Σ.). Τα προγράμματα αυτά είναι :

- ♦ Παραμύθια,
- ♦ Αισθητηριακές ασκήσεις,
- ♦ Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων,
- ♦ Χειροτεχνικές εργασίες,
- ♦ Λεκτικές ασκήσεις.

Παιδικός Σταθμός	Θέματα από το περιβάλλον	Παραμύθια	Λεκτικές ασκήσεις	Αθλητικές ασκήσεις	Προγραμματικές ασκήσεις	Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων	Προαθηματικές έννοιες	Χειροτεχνικές εργασίες	Μουσική	Ρυθμικά παιχνίδια	Εκδρομές επισκέψεις	Κουκλοθέατρο	Αγγλικά	Η
σημάκου Ευγενία	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	
αλημέρα ζωή	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	
ελιδονοφαλιά	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	
ράνιο τόξο	0	+	0	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	
παλατάκι	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	
σκισοράκια	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	
ιαχτίδα	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	
μικροί ερευνητές	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
στρουθοκαρδά	+	+	+	+	0	+	0	+	+	+	0	+	0	
ναγιωτόπουλο	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
παδοπόλεμον εφ.	0	+	+	+	0	+	0	+	+	+	0	+	0	
πρώτα μας ματα	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	
λίτσα	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	
ισαλίτσες	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	
μικροέπολη	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	
ολο	87%	100%	93%	100%	87%	100%	87%	100%	100%	93%	47%	100%	27%	13

ΑΙ : + , ΟΧΙ : 0

Πίνακας 15: Το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα των Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών

β. Δύο προγράμματα ήτοι "Προγραφικές ασκήσεις" και "Προμαθηματικές έννοιες" εφαρμόζουν πάνω από το 50% των σταθμών του νομού Μεσσηνίας.

γ. Τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα,

- ♦ Θέματα από το περιβάλλον,
- ♦ Μουσική,
- ♦ Ρυθμικό παιχνίδι,
- ♦ Κουκλοθέατρο,

αξιολογούνται όσον αφορά την ανάγκη εφαρμογής τους διαφορετικά από τους Κ.Π.Σ. και διαφορετικά από τους Ι.Π.Σ..

δ. Οι Ι.Π.Σ. εφαρμόζουν στο σύνολό τους περισσότερα προγράμματα από όσα οι Κ.Π.Σ..

ε. Οι Ι.Π.Σ. μονοπωλούν πλήρως τη χρήση ειδικών προγραμμάτων "Αγγλικής γλώσσας" και "Η/Υ" σε σχέση με τους Κ.Π.Σ..

στ. Τέλος παρατηρείται μια αξιόλογη ποσοστιαία διαφορά υπέρ των Ι.Π.Σ. όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος "Εκδρομές - Επισκέψεις".

7. Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΟΝΕΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ.

7.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Η συνεργασία του Π.Σ. και της οικογένειας είναι από τις πρωταρχικές προϋποθέσεις για την ορθή αγωγή του μικρού παιδιού. Η συνεργασία όμως αυτή δεν πρέπει να περιορίζεται σε μια απλή συνάντηση νηπιαγωγού και μητέρας, όταν η μητέρα συνοδεύει το παιδί ως τον Π.Σ., αλλά να είναι πολύπλευρη ώστε να κατανοούν οι γονείς τις παιδαγωγικές τους ευθύνες απέναντι στο παιδί και το σχολείο (Π.Σ.).

Με βάση τα παραπάνω, για την καλύτερη λειτουργία του σταθμού και την καλύτερη αγωγή των παιδιών πρέπει :

- Το προσωπικό του Π.Σ. να ενθαρρύνει τους γονείς να κάνουν συχνά επισκέψεις οποιαδήποτε ώρα.

- Να προγραμματίζονται τακτικές συζητήσεις, ιδιαίτερες και ομαδικές με τους γονείς και την υπεύθυνη παιδαγωγό, νηπιαγωγό ή την ψυχολόγο του σταθμού, αν υπάρχει.

- Η ενημέρωση να γίνεται και καθημερινά με το τετράδιο επικοινωνίας, το οποίο θα πρέπει να παρακολουθείται καθημερινά και μέσω αυτού να ενημερώνουν επίσης και οι γονείς την υπεύθυνη παιδαγωγό.

- Να υπάρχει σύλλογος γονέων όπου θα γίνονται συναντήσεις γονέων - ψυχολόγου και θα συζητούνται διάφορα μικροπροβλήματα που μπορεί να παρουσιάζουν τα παιδιά στο σπίτι (παιδικά νευράκια, εφιάλτες, το "βρέξιμο" του κρεβατιού κ.λ.π.).

- Τέλος για να βελτιωθεί η ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης οι γονείς μπορούν να γίνουν ενεργοί υποστηρικτές του έργου των Π.Σ. με το να ιδρύουν σε κάθε Π.Σ. συλλόγους γονέων που θα προωθούν τα προβλήματα του ή των Π.Σ. χρησιμοποιώντας κάθε διαθέσιμο μέσο όπως δημοσιότητα, Μ.Μ.Ε., αναφορές σε κρατικές υπηρεσίες κ.λ.π. .

7.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΕΣ ΜΕ ΘΕΜΑ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΟΝΕΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ.

Στα πλαίσια της έρευνας για τις δημόσιες σχέσεις και την επικοινωνία των γονέων με τον Π.Σ. προκαθορίστηκε μια σειρά προτεινόμενων δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στους Π.Σ. και έχουν σχέση με την συνεργασία γονέων και Π.Σ.. Οι δραστηριότητες αυτές επιλέγησαν με βάση τις προτάσεις των εκπαιδευτικών και των υπευθύνων των Π.Σ. και περιλαμβάνουν :

- Συλλόγους Γονέων
- Θεατρικές Εκδηλώσεις
- Εκπαιδευτικά Σεμινάρια
- Τετράδιο Επικοινωνίας
- Ενημερωτικά Σημειώματα
- Προφορική Ενημέρωση

Παιδικό Σταθμός	Επίλογος Γονέων	Θεατρικές Εκδηλώσεις	Εκπαιδευτικά Σεμινάρια	Τετράδιο Επικοινωνίας	Ενημερωτικά Σημειώματα	Ενημέρωση Προφορικά	Σύνολο %
Α ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	✓	✓	⊗	⊗	✓	50
Β ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
Γ ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
Δ ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	16,6
Ε ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50
ΣΤ ΚΠΕ Καλαμάτας	⊗	✓	⊗	✓	✓	✓	66,6
Α ΚΠΕ Μίσσηνης	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
Β ΚΠΕ Μίσσηνης	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50
Γ ΚΠΕ Μίσσηνης	⊗	✓	✓	⊗	⊗	✓	50
ΚΠΕ Γόλοου	✓	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
ΚΠΕ Γαργαλιάνων	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
ΚΠΕ Φιλιατρών	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
ΚΠΕ Κοπρισιάνης	✓	✓	⊗	⊗	⊗	✓	50
ΚΠΕ Μελιγιάλα	✓	✓	✓	⊗	⊗	✓	66,6
ΚΠΕ Χόρτης	⊗	✓	✓	⊗	⊗	✓	50
ΚΠΕ Διαβολιτσιού	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50
ΚΠΕ Γιόργου	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
ΚΠΕ Δασίου	⊗	✓	✓	⊗	✓	✓	66,6
ΚΠΕ Κάμπου	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	✓	33,3
ΚΠΕ Ανδρούσας	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	✓	33,3
ΚΠΕ Χαρκοκλαυιάς	✓	✓	⊗	⊗	✓	✓	66,6
ΚΠΕ Κοκκινοκλαυιάς	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50
Σύνολο %	18 %	86 %	23 %	45 %	36 %	100 %	

✓ Ναι ⊗ Όχι

Πίνακας 16 : Επικοινωνία των γονέων με τον Π.Σ. (Κ.Π.Σ.).

Παιδικός Σταθμός	Σύλλογος	Θεατρικός	Εκπαιδευτ	Τετράδιο	Ενημερωτικά	Ενημέρωση	Σύνολο %
	Γονέων	Εκδηλώσεις	Σεμινάρια	Επικοινωνίας	Σημειώματα	Προφορικά	
Ασημάκου Ευγενία	⊗	✓	✓	✓	✓	✓	83.3%
Καλημέρα ζωή	⊗	✓	✓	✓	✓	✓	83.3%
Χελιδονοφωλιά	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50%
Ουράνιο τόξο	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	16.6%
Παλατάκι	⊗	✓	✓	✓	✓	✓	83.3%
Τα σκιουράκια	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50%
Ηλιαχτίδα	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	16.6%
Οι μικροί εξερευνητές	✓	✓	✓	✓	✓	✓	100%
Στρομφοπαρέα	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	16.6%
Παναγιωτόπουλος	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	66%
Παπαδοπούλιο Βρεφοκ.	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	16.6%
Τα πρώτα μας βήματα	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	33.3%
Φωλίτσα	⊗	✓	⊗	⊗	✓	✓	50%
Πασχαλίτσες	⊗	✓	⊗	✓	✓	✓	66.6%
Η μικρούπολη	⊗	✓	⊗	✓	✓	✓	66.6%
Σύνολο %	7%	73%	33%	40%	67%	100%	

✓ Ναι ⊗ Όχι

Πίνακας 17 : Επικοινωνία των γονέων με τον Π.Σ. (Ι.Π.Σ.).

Παιδικοί Σταθμοί	Σύλλογος Γονέων	Θεατρικές Εκδηλώσεις	Εκπαιδευτικά Σεμινάρια	Τετράδιο Επικοινωνίας	Ενημερωτικά Σημειώματα	Προφορική Ενημέρωση
Κρατικοί	18 %	86 %	23 %	45 %	36 %	100 %
Ιδιωτικοί	7 %	73 %	33 %	40 %	67 %	100 %

Πίνακας 18 : Συγκριτικός πίνακας δραστηριοτήτων επικοινωνίας γονέων και Π.Σ. μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών Π.Σ. .

Με την βοήθεια των πινάκων 16 και 17 και του συγκριτικού πίνακα 18 που προέρχεται από αυτούς έχουμε να σημειώσουμε τα εξής :

α. Παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών Π.Σ. στο θέμα επικοινωνίας γονέων και Π.Σ., ιδιαίτερα στις δραστηριότητες τήρησης "Τετραδίων επικοινωνίας", "Ενημερωτικών σημειωμάτων" και "Εκπαιδευτικών σεμιναρίων", πάντοτε εἰς βάρος των Κ.Π.Σ.. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα της τήρησης "Τετραδίου επικοινωνίας" όπου από τους 22 Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας μόνον ένας Κ.Π.Σ. το τηρεί, σε αντίθεση με τους Ι.Π.Σ. όπου 6 από τους 15 σταθμούς τηρούν το "Τετράδιο επικοινωνίας".

β. Ο θεσμός του "Συλλόγου γονέων" στους Π.Σ. κρατικούς και ιδιωτικούς είναι σχεδόν ανύπαρκτος και θα πρέπει να ερευνηθεί η αιτία του γεγονότος.

γ. Η μόνη δραστηριότητα που εφαρμόζεται από το σύνολο των Π.Σ. (ιδιωτικών και κρατικών) του νομού Μεσσηνίας είναι η "Προφορική ενημέρωση".

7.3 Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ Π. Σ. ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ (Μια προσπάθεια επικοινωνίας με τα κοινά τους).

Στην πόλη της Καλαμάτας υπάρχει νεοσύστατος "Σύλλογος Ιδιοκτητών Παιδικών Σταθμών" που σαν στόχους του έχει να είναι ανοιχτός στην κοινωνία, να συμμετέχει στα κοινά και να συμπορεύεται με τους φορείς για την εξέλιξη και την ανάπτυξη του θεσμού των Π.Σ. του νομού. Τα μέλη του συλλόγου είναι :

- ❶ Ασημάκου Ευγενία
- ❷ Γεωργαντά Μαρία - "Μικρούπολη"
- ❸ Δάλλα Ματούλα - "Φωλίτσα"
- ❹ Καλύβα Κυριακή - "Καλημέρα Ζωή"
- ❺ Κασιδάκη Νατάσα - "Χελιδονοφωλιά"
- ❻ Μπουγάς Φώτης - "Οι μικροί εξερευνητές"
- ❼ Πιερρού Βάσια - "Παλατάκι"

Τα μέλη του Συλλόγου Ιδιοκτητών Παιδικών Σταθμών με την ευαισθησία που τα διακρίνει σε ότι αφορά τα παιδιά διοργανώνουν :

- Εθελοντικές αιμοδοσίες για παιδιά πάσχοντα από μεσογειακή αναιμία.
- Εορταγορές όπου τα έσοδα διατίθενται σε φτωχές οικογένειες της πόλης.
- Συγκεντρώνουν και αποστέλουν τρόφιμα μέσω του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στα παιδιά της Σομαλίας και όπου αλλού χρειαστεί.
- Οργανώνουν ενδιαφέροντα σεμινάρια τόσο για τους εκπαιδευτικούς των Π.Σ. όσο και για τους γονείς.
- Τέλος δημοσιοποιούν δραστηριότητες με την βοήθεια των τοπικών Μ.Μ.Ε. (βλέπε παράρτημα 7).

8. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.

8.1 ΓΕΝΙΚΑ.

Το προσωπικό του Π.Σ. και ιδιαίτερα το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι ο σπουδαιότερος μοχλός για τη σωστή λειτουργία ενός Π.Σ..

Ο ρόλος της βρεφονηπιαγωγού μέσα στον Π.Σ. είναι ευρύς και επεκτείνεται από το να προσφέρει τρυφεράδα και αγάπη στα νήπια μέχρι και ειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα κατάλληλα για ομάδες νηπίων. Ταυτόχρονα και το υπόλοιπο προσωπικό διοικητικό και βοηθητικό οφείλει να είναι εκπαιδευμένο και να έχει την κατάλληλη συμπεριφορά και αγωγή προς τα παιδιά.

Το ερώτημα είναι κατά πόσο μπορεί να λειτουργήσει ικανοποιητικά ένας Π.Σ. όταν έχει έλλειψη προσωπικού (εκπαιδευτικού και μη) όσο ειδικευμένο και αν είναι το υπάρχον προσωπικό. Απο την παιδοψυχιατρική αλλά και την εμπειρία εκπαίδευσης που έχει αποκτηθεί από την πολύχρονη εμπειρία των Π.Σ. παγκοσμίως, έχει γίνει αποδεκτό ότι σε ένα Π.Σ. απαιτείται η τήρηση μιας κάποιας αναλογίας εκπαιδευτού - παιδιών ανά αίθουσα, όπως επίσης και για το λοιπό προσωπικό.

Στα πλαίσια λοιπόν των παραπάνω συμπερασμάτων ο Έλληνας νομοθέτης έχει καθορίσει συγκεκριμένες αναλογίες,

- παιδιών ανά εκπαιδευτικό
- βρεφών ανά βρεφονηπιοκόμο
- παιδιών ανά υπαλλήλου καθαριότητας,

που ισχύουν τόσο για τους Κ.Π.Σ. όσο και για τους Ι.Π.Σ. ⁽⁴²⁾

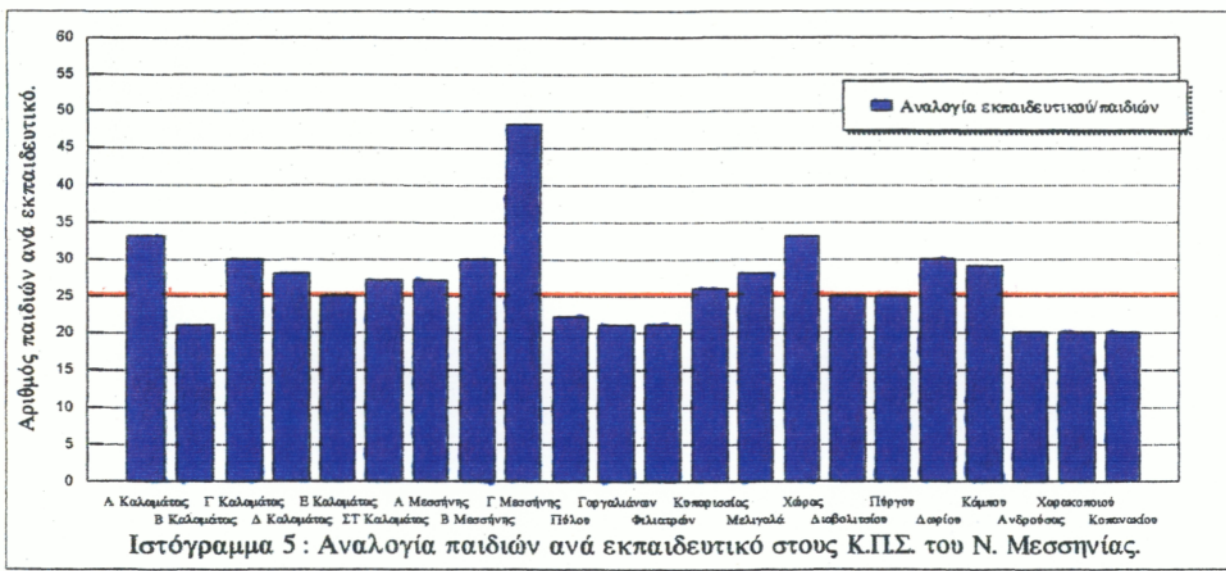
⁽⁴²⁾Υ.Υ.Π “Έγκριση κανονισμού ίδρυσης και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες” - Απόφαση Γ2α/οικ./4181/88 (ΦΕΚ.608/24-8-88 Τ.β).

Αναλυτικότερα ισχύουν οι παρακάτω αναλογίες (βλέπε πίνακα 19) για την νόμμη λειτουργία κρατικών ή ιδιωτικών παιδικών σταθμών.

Παιδιά \ Προσωπικό	Εκπαιδευτικό	Βοηθητικό	Ιατρικό
Βρέφη	1/5	1/24	Ενας ιατρός Εσωτερικός ή Εξωτερικός
Νήπια	1/25	1/30	Ενας ιατρός Εσωτερικός ή Εξωτερικός

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 : Προβλεπόμενες από το νόμο αναλογίες προσωπικού σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Με βάση τις προβλεπόμενες αναλογίες και τα στοιχεία της έρευνας για τους σταθμούς του νομού Μεσσηνίας, έχουμε να σημειώσουμε τα παρακάτω.

8.2 ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (ΚΠΣ)**8.2α ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

- Σύμφωνα με τα Φ.Ε.Κ ίδρυσης των 22 Κ.Π.Σ στο νομό Μεσσηνίας έχουν οριστεί 73 οργανικές θέσεις για νηπιαγωγούς - βρεφοκόμους. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας μέχρι 30 - 6 - 94 παρέμενε ακάλυπτο το 52 % των οργανικών θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού ήτοι 38 θέσεις (βλέπε πίνακα 20).

Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί	Οργανικές θέσεις εκπαιδευτικού Προσωπικού	Υπάρχων Προσωπικό	Κενά	Αναλογία Εκπαιδευτικού Προσωπικού / Παιδιών
Α Καλαμάτας	7	3	4	1/33
Β Καλαμάτας	1	2	1	1/21
Γ Καλαμάτας	3	2	1	1/30
Δ Καλαμάτας	3	2	1	1/28
Ε Καλαμάτας	2	2	0	1/25
ΣΤ Καλαμάτας	7	3	4	1/27
Α Μεσσήνης	3	1	2	1/27
Β Μεσσήνης	2	1	1	1/30
Γ Μεσσήνης	6	1	5	1/48
Πύλου	2	2	0	1/22
Γαργαλιάνων	3	2	1	1/21
Φιλιατρών	7	2	5	1/21
Κυπαρισσίας	3	2	1	1/26
Μελιγαλά	2	1	1	1/28
Χώρας	2	1	1	1/33
Διαβολιτσιού	2	1	1	1/25
Πόργου	2	1	1	1/25
Δωριού	6	1	5	1/30
Κάμπου	2	1	1	1/29
Ανδρούσας	2	1	1	1/20
Χαρακοποιού	2	2	0	1/20
Κοπανακίου	2	1	1	1/20
Σύνολο	73	35	38	

Πίνακας 20 : Το εκπαιδευτικό προσωπικό των Κ.Π.Σ.

- Το 50 % των Κ.Π.Σ (11 σταθμοί) δεν πληρεί τις αναλογίες εκπαιδευτικού/παιδιών (1/25). Ιδιόμορφη είναι η περίπτωση του Γ' Κ.Π.Σ Μεσσηνίας που λειτουργούσε με μία μόνο εκπαιδευτικό για 48 παιδιά.

- Αν και οι αναλογίες του παραπάνω πίνακα δείχνουν ότι οι Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας πληρούν ουσιαστικά τις αναλογίες, **εντούτοις δέν παύουν να είναι πλασματικές και αποκρύπτουν την πραγματικότητα των αναλογιών** αφού :

❶ Από τους 22 Κ.Π.Σ. οι 20 λειτουργούν με ένα εκπαιδευτικό (11 Κ.Π.Σ.) ή δύο (9 Κ.Π.Σ.). Αυτό σημαίνει ότι στις περιπτώσεις των κανονικών ή των αναρρωτικών αδειών του εκπαιδευτικού προσωπικού οι αναλογίες αλλοιώνονται ουσιαστικά ιδιαίτερα στις περιπτώσεις με δύο άτομα προσωπικό (η δεύτερη εκπαιδευτικός επιβαρύνεται όλα τα παιδιά).

❷ Η κατάσταση επιβαρύνεται ακόμα περισσότερο αν συνυπολογιστεί ότι χρέη διευθυντή των Κ.Π.Σ. εκτελεί η αρχαιότερη των εκπαιδευτικών και ότι οι διευθυντικές υποχρεώσεις καταναλώνουν τουλάχιστον το 50% του χρόνου του εκπαιδευτικού για διοικητικά θέματα.

❸ Ουσιαστικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι Κ.Π.Σ. με τρεις εκπαιδευτικούς έχουν ουσιαστικά δύο εκπαιδευτικούς που ασχολούνται πλήρως με τα παιδιά. Κ.Π.Σ. με δύο εκπαιδευτικούς διαθέτουν ουσιαστικά έναν εκπαιδευτικό για τα παιδιά και Κ.Π.Σ. με έναν εκπαιδευτικό διαθέτουν ουσιαστικά κανέναν εκπαιδευτικό για τα παιδιά (χρέη εκπαιδευτικού εκτελεί το βοηθητικό προσωπικό).

- Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 20 τα κενά εκπαιδευτικών είναι εξίσου κατανομημένα σχεδόν σε όλους τους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.

8.2β ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.

Στο βοηθητικό προσωπικό των Κ.Π.Σ. περιλαμβάνονται σύμφωνα με το νόμο καθαρίστριες και μαγειρίσσες. Με τη βοήθεια του πίνακα 21 διαπιστώνουμε ότι το 30% των οργανικών θέσεων σε βοηθητικό προσωπικό παραμένει ακάλυπτο.

Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί	Οργανικές θέσεις Βοηθητικού Προσωπικού	Υπάρχων Προσωπικό	Κενά	Αναλογία Βοηθητικού Προσωπικού / Παιδιών
Α Καλαμάτας	5	3	2	1/33
Β Καλαμάτας	3	2	1	1/21
Γ Καλαμάτας	3	2	1	1/30
Δ Καλαμάτας	3	2	1	1/28
Ε Καλαμάτας	3	2	1	1/25
ΣΤ Καλαμάτας	4	3	1	1/33
Α Μεσσήνης	3	2	1	1/13
Β Μεσσήνης	3	2	1	1/15
Γ Μεσσήνης	3	2	1	1/24
Πύλου	2	1	1	1/44
Γαργαλιάνων	3	2	1	1/21
Φιλιατρών	5	4	1	1/10
Κυπαρισσίας	3	2	1	1/26
Μετρίτσας	3	2	1	1/14
Χώρας	3	1	2	1/33
Διαβολιτσίου	2	2	0	1/12
Πόργου	2	2	0	1/12
Δωριού	3	2	1	1/15
Κάμκου	3	1	2	1/29
Ανδρούσας	2	1	0	1/10
Χαρακοποιού	2	2	0	1/20
Κοπανακίου	2	2	0	1/10
Σύνολο	65	45	20	

Πίνακας 21 : Το βοηθητικό προσωπικό των Κρατικών Παιδικών Σταθμών.

Βεβαίως τα κενά αυτά δεν επηρεάζουν τουλάχιστον φαινομενικά την νόμιμη αναλογία (1/30 παιδιά). Το πρόβλημα όμως γίνεται ουσιαστικό όπως και στις περιπτώσεις των εκπαιδευτικών, με τις αναρρωτικές και τις κανονικές άδειες.

8.2γ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.

Με βάση το ΦΕΚ. ίδρυσης των Κ.Π.Σ. ορίζεται ή όχι οργανική θέση διοικητικού προσωπικού ανάλογα με το μέγεθος και τη δυναμικότητα των Π.Σ..

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν βλέπουμε ότι :

Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί	Οργανικές θέσεις διοικητικού Προσωπικού	Υπάρχον Προσωπικό	Κενά
Α Καλαμάτας	1	1	0
Β Καλαμάτας	1	1	0
Γ Καλαμάτας	1	0	1
Δ Καλαμάτας	1	1	0
Ε Καλαμάτας	1	1	0
ΣΤ Καλαμάτας	1	1	0
Α Μεσσήνης	1	0	1
Β Μεσσήνης	1	1	0
Γ Μεσσήνης	1	0	1
Πύλου	0	0	0
Γαργαλιάνων	1	0	1
Φιλιατρών	1	0	1
Κυπαρισσίας	1	0	1
Μελιγαλά	1	0	1
Χώρας	1	0	1
Διαβολιτσίου	0	0	0
Πύργου	0	0	0
Δωρίου	1	0	1
Κάμκου	1	0	1
Ανδρούσας	0	0	0
Χαρακοποιού	0	0	0
Κοπανακίου	0	0	0
Σύνολο	16	6	10

Πίνακας 22 : Το Διοικητικό προσωπικό των Κρατικών Παιδικών Σταθμών.

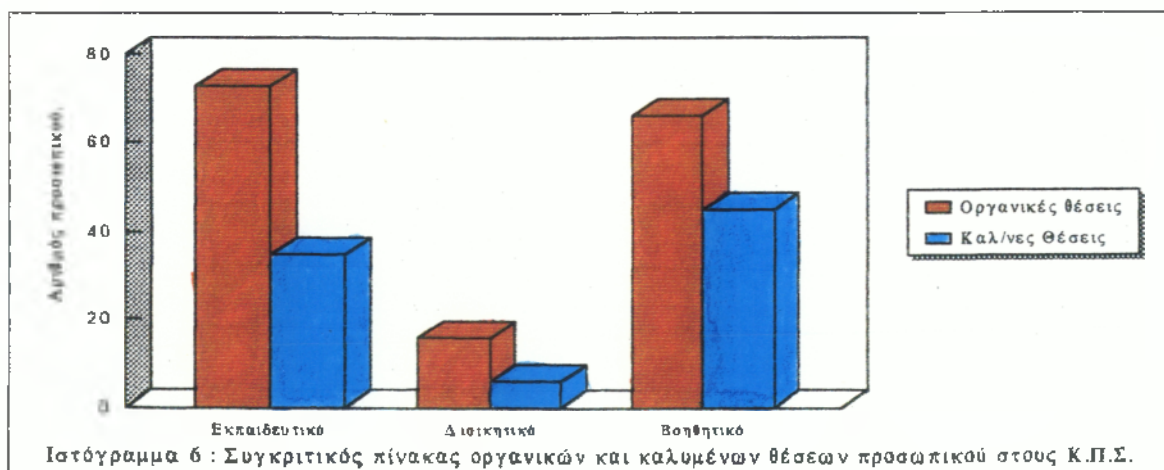
- Από τους 22 Κ.Π.Σ. οι 16 έχουν οργανική θέση διοικητικού υπαλλήλου.
- Οι περισσότερες από αυτές τις οργανικές θέσεις έχουν οριστεί στους Κ.Π.Σ. που εδρεύουν στις αστικές (Καλαμάτα) και ημιαστικές περιοχές (Μεσσήνη, Γαργαλιάνοι κ.λ.π.).
- Παραμένουν ακάλυπτες οι 10 από τις 16 οργανικές θέσεις ή ποσοστό 63%.
- Αξιοσημείωτο είναι ότι τις διοικητικές υπηρεσίες που θα πρόσφερε το διοικητικό προσωπικό προσφέρονται τώρα από το εκπαιδευτικό προσωπικό εις βάρος της εκπαίδευσης των παιδιών.

8.28 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνολικά οι οργανικές θέσεις στους 22 Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας είναι 155 από τους οποίες είναι καλυμμένες 86 θέσεις. Παραμένουν κενές 69 συνολικά θέσεις ή ποσοστό 44% του συνόλου των οργανικών θέσεων (βλέπε πίνακα 23).

Προσωπικό Κ.Π.Σ.	Οργανικές θέσεις	Προσωπικό που υπηρετεί σήμερα	Καλυμμένες θέσεις %
Εκπαιδευτικό (Νηπιαγ., Βρεφοκ.)	73	35	48%
Διοικητικό (Διαχειριστής)	16	6	37%
Βοηθητικό (Μαγειρ., Καθαρ.)	66	45	68%
Σύνολο	155	86	

Πίνακας 23 : Συγκεντρωτικός πίνακας οργανικών θέσεων προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.

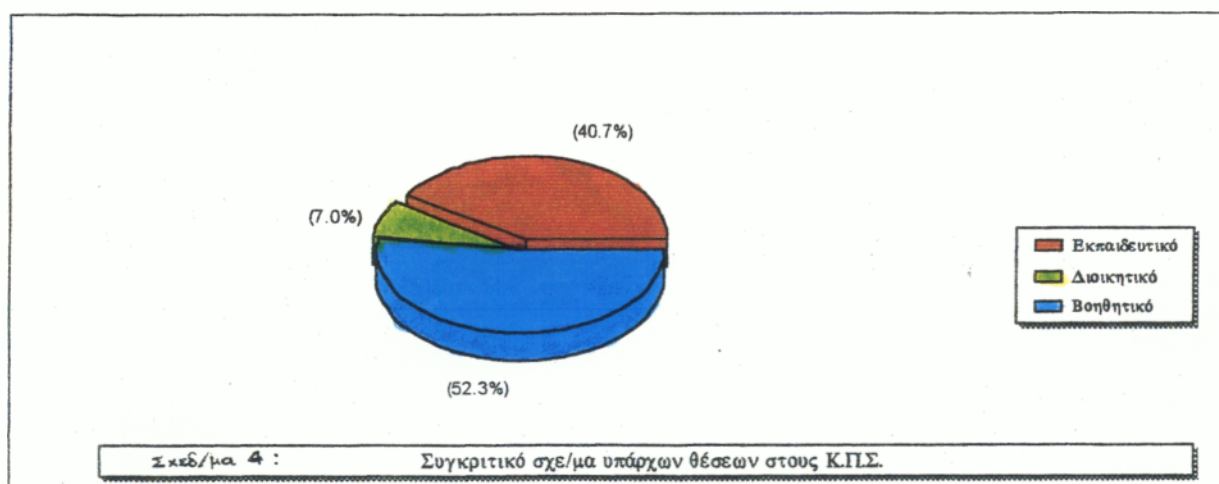

Με τη βοήθεια του ιστογράμματος 6 διαπιστώνουμε ότι το πρόβλημα των ελλείψεων είναι ιδιαίτερα έντονο στο εκπαιδευτικό προσωπικό όπου υπάρχουν

ελλείψεις πάνω από το 50% των οργανικών θέσεων. Έτσι στο συνολικό υπάρχον προσωπικό των Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας αναλογούν :

- Εκπαιδευτικό προσωπικό (35 άτομα) ποσοστό 41%,
- Βοηθητικό προσωπικό (45 άτομα) ποσοστό 52%,
- Διοικητικό προσωπικό (6 άτομα) ποσοστό 7%.

Σύνολο (86 άτομα) ποσοστό 100%

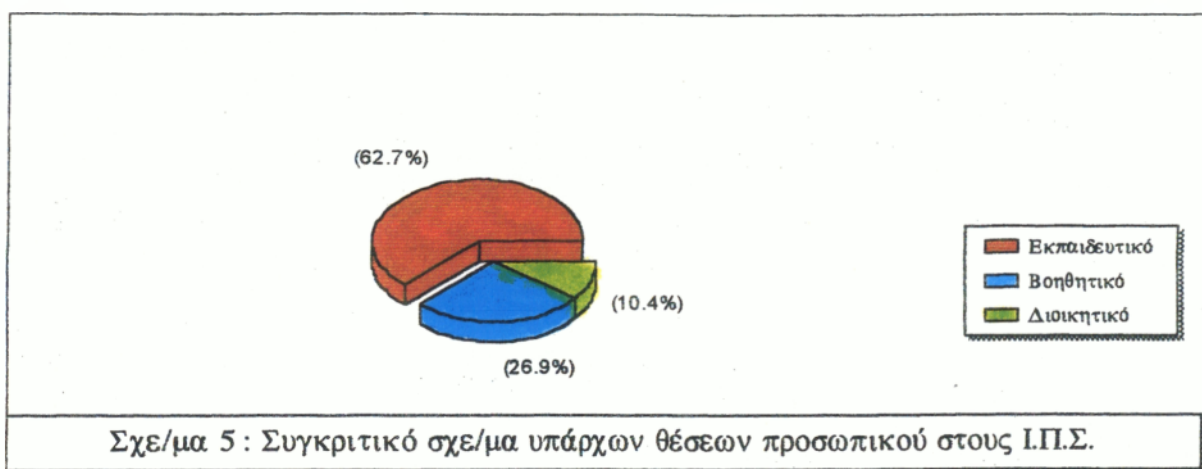

Τέλος έχοντας υπόψη μας το συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων παιδιών στους 22 Κ.Π.Σ. στις 30-6-94 και του αριθμού των εργαζομένων στους Κ.Π.Σ. (βλέπε πίνακα 5) την ίδια ημερομηνία μπορούμε να εξάγουμε τις παρακάτω αναλογίες.

- Εκπαιδευτικοί 35, παιδιά 945 (945/35). Αναλογία 1 εκπαιδευτικός ανά 27 παιδιά.
- Βοηθητικό προσωπικό 45, παιδιά 945 (945/45). Αναλογία 1 βοηθός ανά 21 παιδιά.
- Διοικητικό προσωπικό 6, παιδιά 945 (945/6). Αναλογία 1 διαχειριστής ανά 158 παιδιά.

8.3 ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ (Ι.Π.Σ.)

Σύμφωνα με τα συγκεντρωθέντα στοιχεία σε σύνολο 15 Ι.Π.Σ. (βλέπε πίνακα 24) εργάζονται, 67 άτομα και αναλύονται σε :

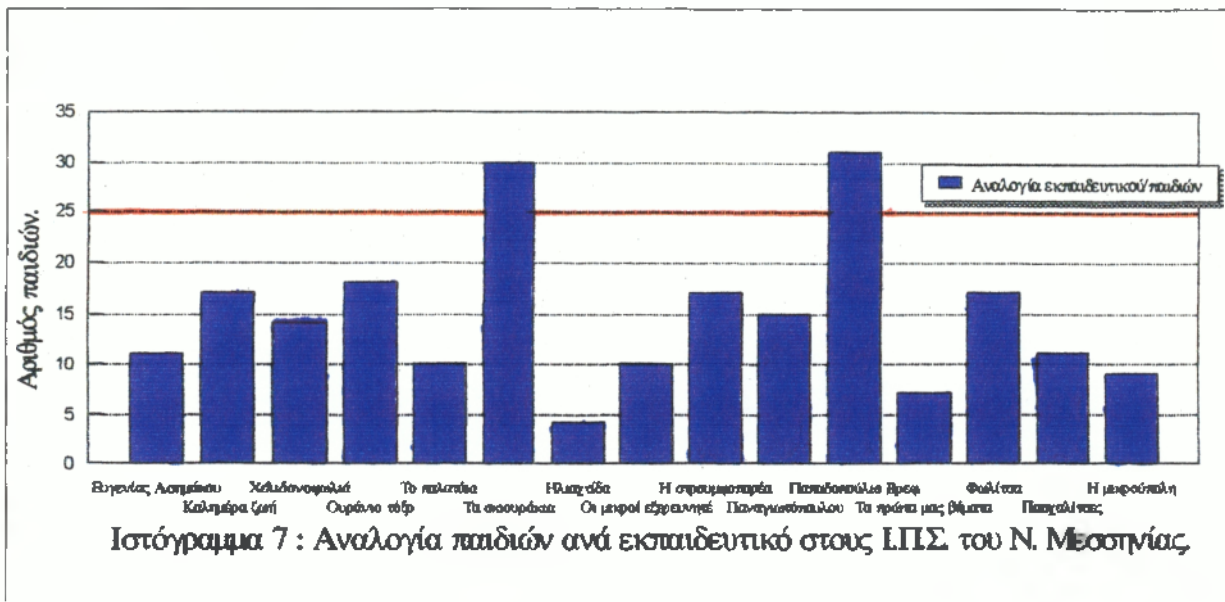
- Εκπαιδευτικό προσωπικό (42 άτομα), ποσοστό 63%,
- Βοηθητικό προσωπικό (18 άτομα), ποσοστό 27%,
- Διοικητικό προσωπικό (7 άτομα), ποσοστό 10%.

Σύνολο (67 άτομα), ποσοστό 100%

Παιδικός Σταθμός	Αριθμός Προσωπικού	Εκπαιδευτικό	Διοικητικό	Βοηθητικό	Αναλογία Παιδιών / Εκπαιδ.
Ασημάκου Ευγενία	6	4	1	1	1/11
Καλημέρα ζωή	5	2	1	2	1/17
Χελιδονοφαλιά	3	2	0	1	1/14
Ουράνιο τόξο	2	1	0	1	1/18
Παλατάκι	5	3	1	1	1/10
Τα σκιουράκια	2	1	0	1	1/30
Ηλιαχτίδα	1	1	0	0	1/4
Οι μικροί εξερευνητές	16	12	1	3	1/10
Στρουμφοπαρέα	3	2	0	1	1/17
Παναγιωτόπουλος Π.	10	5	2	3	1/15
Παπαδοπούλιο Βρεφ.	3	1	1	1	1/31
Τα πρώτα μας βήματα	4	3	0	1	1/7
Φωλίτσα	2	1	0	1	1/17
Πασχαλίτσες	1	1	0	0	1/11
Η μικρούπολη	4	3	0	1	1/9
Σύνολο	67	42	7	18	

Πίνακας 24 : Το προσωπικό των Ι.Π.Σ. και η αναλογία παιδιών / εκπαιδευτικό.

Με βάση το συνολικό αριθμό εργαζόμενου προσωπικού στους Ι.Π.Σ. και το σύνολο των εγγεγραμμένων παιδιών σ' αυτούς μπορούμε να εξάγουμε τις παρακάτω αναλογίες :

- Εκπαιδευτικοί 42, παιδιά 517 (517/42). Αναλογία, 1 εκπαιδευτικός ανά 12 παιδιά.
- Βοηθητικό προσωπικό 18, παιδιά 517 (517/18). Αναλογία, 1 βοηθός ανά 30 παιδιά.
- Διοικητικό προσωπικό 7, παιδιά 517 (517/7). Αναλογία 1 διαχειριστής ανά 74 παιδιά.

8.4 ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο "Προσωπικό των Π.Σ.", ιδιωτικών και κρατικών, του νομού Μεσσηνίας οδηγούμαστε στα παρακάτω συμπεράσματα.

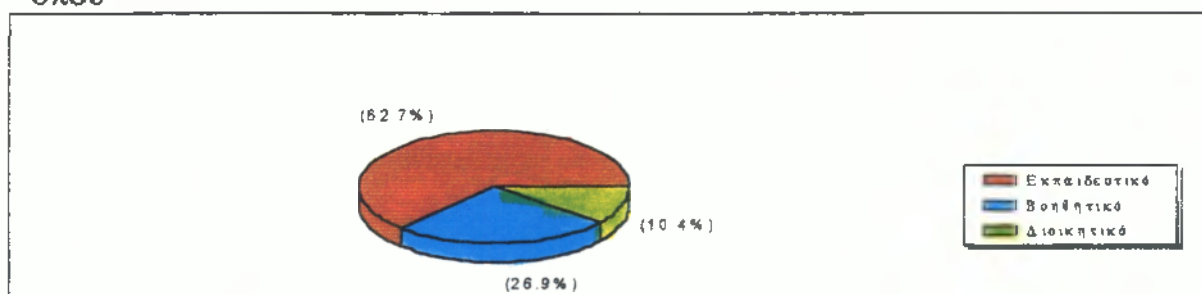
❶ Εντονο είναι το πρόβλημα έλλειψης προσωπικού σε όλους τους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας, ιδιαίτερα σε εκπαιδευτικό προσωπικό, όπου οι κενές θέσεις φθάνουν στο 52% επί των οργανικών θέσεων.

❷ Πασιφανής είναι η πλεονεκτική θέση των Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας σε σχέση με τους κρατικούς όσον αφορά το προσωπικό. Αυτό αποδεικνύεται με τη σύγκριση αναλογιών προσωπικού / παιδιών (βλέπε πίνακα 25), όπου στους Κ.Π.Σ. η αναλογία παιδιών / εκπαιδευτικών είναι υπερδιπλάσια της αναλογίας στους Ι.Π.Σ..

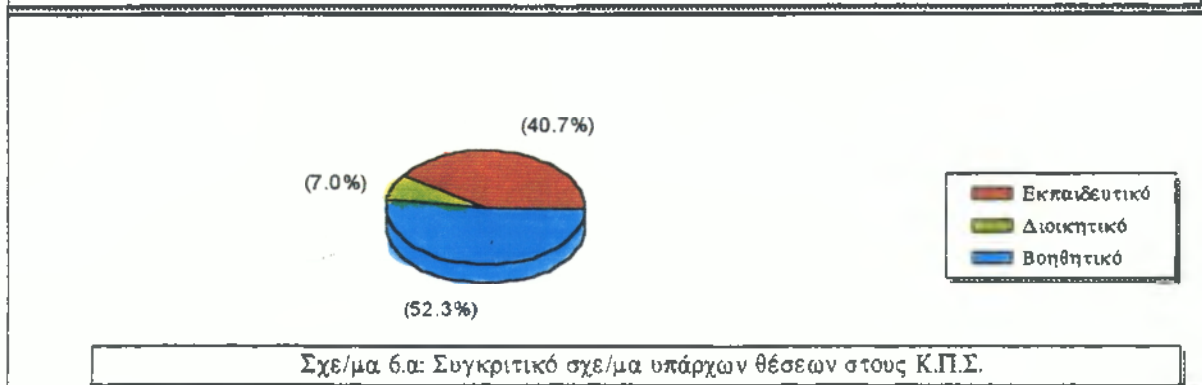
Αναλογίες	Εκπαιδ./ Παιδιά	Βοηθού / Παιδιά	Διαχειρ./ Παιδιά
Κρατικοί Π.Σ.	1/27	1/21	1/158
Ιδιωτικοί Π.Σ.	1/12	1/29	1/74

Πίνακας 25 : Συγκριτικός πίνακας αναλογιών παιδιών / εκπαιδευτικό μεταξύ Κρατικών και Ιδιωτικών Π.Σ..

❸ Τέλος η διαφορά είναι επίσης έντονη και όσον αφορά την ποιότητα του προσωπικού που ασχολείται στους κρατικούς και ιδιωτικούς Π.Σ. (βλέπε σχε/μα 6) όπου

Σχε/μα 6 : Συγκριτικό σχε/μα υπάρχων θέσεων προσωπικού στους Ι.Π.Σ.

Σχε/μα 6.α: Συγκριτικό σχε/μα υπάρχων θέσεων στους Κ.Π.Σ.

στους Ι.Π.Σ. το εκπαιδευτικό προσωπικό υπερβαίνει το 60% του συνόλου του προσωπικού των Ι.Π.Σ. σε αντίθεση με τους Κ.Π.Σ. όπου μόνον το 41% του συνόλου ανήκει στο εκπαιδευτικό προσωπικό. Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι και η μίξη του βοηθητικού προσωπικού όπου στους Κ.Π.Σ. το 52% του προσωπικού είναι βοηθητικό σε αντίθεση με τους Ι.Π.Σ. που η αναλογία είναι 27% του συνόλου των εργαζόμενων σ' αυτούς.

9. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

9.1 ΓΕΝΙΚΑ

Όπως έχει επισημανθεί στο πρώτο μέρος της εργασίας η εγγραφή των παιδιών στους Κ.Π.Σ. βασίζεται στην οικογενειακή κατάσταση του παιδιού. Δηλαδή έχουν προτεραιότητα εγγραφής τα παιδιά οικογενειών που και οι δύο γονείς εργάζονται καθώς και τα παιδιά οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα. Στους Ι.Π.Σ. δεν ισχύει αυτή η προτεραιότητα στις εγγραφές αφού η φροντίδα των παιδιών γίνεται επ' αμοιβή.

Στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι η διαπίστωση :

❶ Κατά πόσο οι Κ.Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας περιλαμβάνουν στο μαθητολόγιό τους παιδιά οικογενειών των οποίων οι γονείς ασκούν επαγγέλματα που είναι κατά κοινή ομολογία χαμηλής οικονομικής δύναμης και

❷ Ποιά είναι η "επαγγελματική πελατεία" των Ι.Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας.

Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας συντάχτηκε και διανεμήθηκε για συμπλήρωση σε όλους τους Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας ερωτηματολόγιο με τίτλο "Επαγγελματική κατάσταση των γονέων που έχουν τα παιδιά τους σε παιδικό σταθμό" (βλέπε παράρτημα 4). Στο ερωτηματολόγιο αυτό ζητείται μόνο το επάγγελμα που ασκεί ο πατέρας του παιδιού και αυτό γιατί στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας δεν τηρούνται στοιχεία για το αν εργάζεστε η μητέρα του παιδιού και πίο το είδος του επαγγέλματος που ασκεί. Εγινε ομαδοποίηση των επαγγελμάτων σε τρεις κατηγορίες ήτοι :

- Δημόσιοι Υπάλληλοι (Τραπεζικοί, Εκπαιδευτικοί κ.λ.π.).
- Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (Εργάτες, Εμποροϋπάλληλοι κ.λ.π.).
- Ελεύθεροι Επαγγελματίες (Γιατροί, Δικηγόροι, Αγρότες κ.λ.π.).

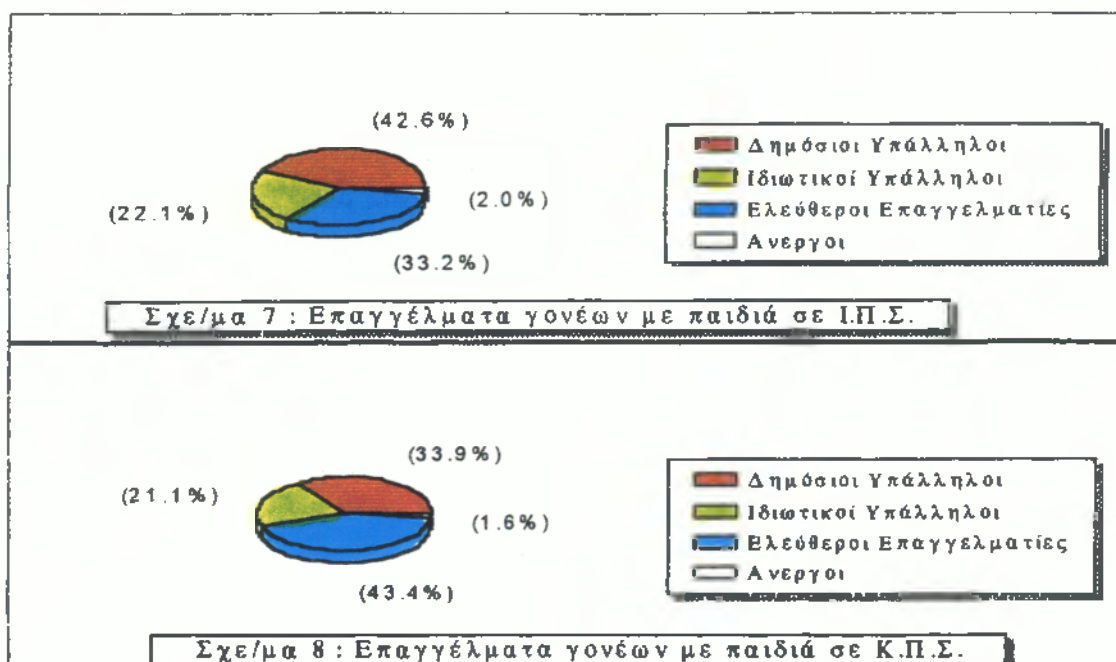
9.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Με την βοήθεια του συγκεντρωτικού πίνακα 26 μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής :

Παιδικό Σταθμό	Ιδιωτικοί	Ι.Π.Σ. %	Κρατικοί	Κ.Π.Σ. %
Επαγγέλματα				
ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	235	42.6	299	33.9
Αστυνομικοί	12		26	
Τραπεζικοί	54		20	
Εκπαιδευτικοί	69		90	
Στρατιωτικοί	21		19	
Λοιποί	79		144	
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	122	22.1	186	22.1
Εργάτες	24		83	
Μηχανικοί	27		24	
Εμποροϋπάλληλοι	43		26	
Λοιποί	28		53	
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΤΕΣ	183	33.2	382	43.4
Γιατροί	26		9	
Εμπόροι	52		72	
Δικηγόροι	22		5	
Αγρότες	11		156	
Οικοδόμοι	15		43	
Μηχανολόγοι	20		12	
Λοιποί	37		85	
ΑΝΕΡΓΟΙ	11	2.1	14	1.6

Πίνακας 26 : Συγκεντρωτικά στοιχεία επαγγελματιών γονέων με παιδιά που φοιτούν σε κρατικούς και ιδιωτικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.

α. Συνολικά η μίξη των επαγγελματιών των γονέων που στέλνουν τα παιδιά τους σε Π.Σ. (ιδιωτικούς και κρατικούς) γίνεται εμφανής με τα σχεδιαγράμματα 7 και 8.

Βεβαίως τα συγκεντρωτικά ποσοστά μίξης επαγγελμάτων στους ιδιωτικούς και κρατικούς Π.Σ. αλλοιώνουν την πραγματική εικόνα μίξης επαγγελμάτων.

β. Παρατηρείτε σημαντική διαφοροποίηση τάσεων και στο εσωτερικό των τριών ομάδων επαγγελμάτων, ("Δημόσιοι Υπάλληλοι", "Ιδιωτικοί Υπάλληλοι", "Ελεύθεροι Επαγγελματίες"). Έτσι :

- Στο χώρο των "Δημόσιων Υπαλλήλων" οι τραπεζικοί προτιμούν τους Ιδιωτικούς Π.Σ. για τα παιδιά τους σε σχέση με τους λοιπούς "Δημόσιους Υπαλλήλους" (Εκπαιδευτικοί, Αστυνομικοί, Υπάλληλοι κρατικών υπηρεσιών) που κατευθύνονται στους Κ.Π.Σ..

- Στο χώρο των "Ελεύθερων Επαγγελματιών" επίσης παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση. Οι γιατροί και οι δικηγόροι προτιμούν στη μέγιστη πλειοψηφία τους τους Ι.Π.Σ. σε αντίθεση με την κατηγορία των εμπόρων, αγροτών, οικοδόμων που κατευθύνονται στους Κ.Π.Σ..

γ. Συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελμάτων έχουν ιδιαίτερες τάσεις προτίμησης προς τους κρατικούς ή ιδιωτικούς Π.Σ..

- Στους Κ.Π.Σ. κατευθύνονται κυρίως τα παρακάτω επαγγέλματα :

- Εκπαιδευτικοί,
- Δημόσιοι Υπάλληλοι (Λοιποί, Νομαρχίας κ.λπ),
- Εργάτες,
- Εμποροι,
- Αγρότες,
- Οικοδόμοι.

- Στους Ι.Π.Σ. κατευθύνονται κυρίως τα παρακάτω επαγγέλματα :

- ♦ Τραπεζικοί,
- ♦ Εμποροϋπάλληλοι,
- ♦ Γιατροί,
- ♦ Δικηγόροι.

10. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.

Τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας αυτής για τους Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας, την περίοδο 1993 - 94 (στοιχεία 3-6-94), θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα παρακάτω :

- ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ.

Στο νομό Μεσσηνίας λειτουργούσαν συνολικά 37 Π.Σ. (22 κρατικοί και 15 ιδιωτικοί Π.Σ.) και απασχολούσαν συνολικά 1462 νήπια και βρέφη (945 στους κρατικούς και 517 στους ιδιωτικούς Π.Σ.).

- ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ.

• Οι κρατικοί Π.Σ είναι κατανεμημένοι στο σύνολό τους περιφερειακά στο νομό Μεσσηνίας αφήνοντας ακάλυπτες συγκεκριμένες περιοχές στο εσωτερικό του νομού Μεσσηνίας (η περιοχή Λυκοδήμου, ο άξονας του εθνικού δρόμου Καλαμάτας-Αθήνας απο Θουρία μέχρι Μελιγαλά, και η περιοχή Κυπαρισσίας).

• Και οι 15 ιδιωτικοί Π.Σ. είναι συγκεντρωμένοι στην πόλη της Καλαμάτας.

• Παρατηρείται άνιση κατανομή Π.Σ στην περιοχή Καλαμάτας ιδιαίτερα με τους ιδιωτικούς Π.Σ αφού στο βόρειο τμήμα της πόλης (βόρεια του οδικού άξονα Αλεξάνδρου Παναγούλη, Ταξιαρχών, Αμβροσίου, Φραντζή, Σιδηροδρομικής γραμμής) λειτουργούσαν μόνο 6 Π.Σ. , ενώ στο νότιο τμήμα της πόλης λειτουργούσαν 15 Π.Σ.

- ΧΩΡΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ.**α) Εστεγασμένοι χώροι (κτίριο).**

- Από τους 22 Κ.Π.Σ. οι 16 δεν πληρούν τις αναλογίες m^2 εστεγασμένου χώρου ανά παιδί (10-13 m^2 /παιδί). Μόνο 6 Π.Σ στο νομό Μεσσηνίας πληρούν αυτήν την προϋπόθεση, ποσοστό μόνο 27% του συνόλου των Κ.Π.Σ.

- Επίσης από τους 15 Ι.Π.Σ. μόνο 4 Π.Σ. πληρούν τις προϋποθέσεις m^2 εστεγασμένου χώρου, ποσοστό 27% των Ι.Π.Σ.

β. Μη εστεγασμένοι χώροι (υπαίθριοι χώροι).

- Από τους 22 Κ.Π.Σ την πρότερη αναλογία πληρούν μόνο 8 σταθμοί (20-23 m^2 /παιδί) ποσοστό 36% των Κ.Π.Σ.

- Ενώ από τους 15 Ι.Π.Σ μόνο 6 Π.Σ πλήρουν τις προϋποθέσεις συνολικών χώρων (εστεγασμένων και μή εστεγασμένων) ανά παιδί, ποσοστό 40% των Ι.Π.Σ..

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από τους 22 Κ.Π.Σ. οι 12 είναι εγκατεστημένοι σε ενοικιαζόμενα κτίρια (κυρίως κατοικίες) που δεν έχουν κατασκευαστεί για λειτουργία Π.Σ..

Για τους λοιπούς χώρους και τον εξοπλισμό των Π.Σ (εκτός των αιθουσών διδασκαλίας) του νομού Μεσσηνίας (βλέπε στη σελ88).

- ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ Π.Σ. ΤΟΥ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

- Τα εκπαιδευτικά και ψυχαγωγικά προγράμματα που εφαρμόζουν οι περισσότεροι Π.Σ. (ιδιωτικοί και κρατικοί) στο νομό Μεσσηνίας περιλαμβάνουν :

- Θέματα από το περιβάλλον ,
- Παραμύθια ,
- Λεκτικές ασκήσεις ,
- Ασθητηριακές ασκήσεις ,
- Προγραφικές ασκήσεις ,
- Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων,
- Ειδική διδασκαλία αγγλικής γλώσσας .
- Χειροτεχνικές εργασίες ,
- Μουσική ,
- Εκδρομές ,
- Κουκλοθέατρο ,
- Προγράμματα Η/Υ ,
- Προμαθηματικές έννοιες ,

- Δύο προγράμματα (προγραφικές ασκήσεις και προγραφικές έννοιες) εφαρμόζουν πάνω από το 50% των σταθμών του νομού Μεσσηνίας.

- Οι ιδιωτικοί Π.Σ. εφαρμόζουν στο συνολό τους περισσότερα προγράμματα από ότι οι κρατικοί Π.Σ..

- Οι ιδιωτικοί Π.Σ μονοπώλουν πλήρως τη χρήση ειδικών προγραμμάτων "Αγγλικής γλώσσας " και " Η/Υ " σε σχέση με τους κρατικούς Π.Σ..

- Επίσης υπάρχει μια αξιόλογη ποσοστιαία διαφορά υπέρ των ιδιωτικών Π.Σ. όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος " εκδρομές επισκέψεις ".

- Τέλος τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα ,

- Θέματα από το περιβάλλον ,
- Μουσική ,
- Ρυθμικό παιχνίδι ,
- Κουκλοθέατρο ,

αξιολογούνται όσον αφορά την ανάγκη εφαρμογής τους διαφορετικά από τους ιδιωτικούς Π.Σ..

- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΟΝΕΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ Π.Σ.

-Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατικών και των ιδιωτικών Π.Σ στο θέμα της επικοινωνίας γονέων και Π.Σ ιδιαίτερα στις δραστηριότητες τήρησης "Τετραδίων επικοινωνίας" και "Ενημερωτικών σεμιναρίων", πάντοτε εις βάρος των Κ.Π.Σ..

- Ο θεσμός του "Συλλόγου γονέων" στους Π.Σ. κράτικους και ιδιωτικούς είναι σχεδόν ανύπαρκτος.

- Η μόνη δραστηριότητα που εφαρμόζεται απο το σύνολο των Π.Σ. (ιδιωτικών και κρατικών) του νομού Μεσσηνίας είναι η "Προφορική ενημέρωση".

- ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.

- Εντονο είναι το πρόβλημα έλλειψης προσωπικού σε όλους τους Κ.Π.Σ. του νομού, ιδιαίτερα σε εκπαιδευτικό προσωπικό όπου οι κενές θέσεις φθάνουν στο 52% επί των οργανικών θέσεων.

- Πλεονεκτική είναι η θέση των Ι.Π.Σ. του νομού σε σχέση με τους κρατικούς όσον αφορά το προσωπικό, όπου στους Κ.Π.Σ. η αναλογία παιδιών / εκπαιδευτικών είναι υπερδιπλάσια της αναλογίας στους Ι.Π.Σ..

- Υπάρχει επίσης μια έντονη διαφορά όσον αφορά την μίξη του προσωπικού που απασχολείται στους κρατικούς και ιδιωτικούς Π.Σ., όπου στους Ι.Π.Σ. το εκπαιδευτικό προσωπικό υπερβαίνει το 60% του συνόλου του προσωπικού, σε αντίθεση με τους Κ.Π.Σ. όπου μόνο το 41% του συνόλου ανήκει στο εκπαιδευτικό προσωπικό. Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι και η μίξη του βοηθητικού προσωπικού όπου στους Κ.Π.Σ. το 52% του προσωπικού είναι βοηθητικό σε αντίθεση με τους Ι.Π.Σ. όπου η αναλογία είναι 27% του συνόλου των εργαζομένων σ' αυτούς.

- ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΥΣ Π.Σ. ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.

α. Στα επαγγέλματα των γονέων που στέλνουν τα παιδιά τους σε Π.Σ παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση τάσεων στο εσωτερικό των τριων βασικών κατηγοριών επαγγελμάτων ("Δημοσίων Υπαλλήλων", "Ιδιωτικών Υπαλλήλων", "Ελεύθερων Επαγγελματιών"). Έτσι :

- Στην κατηγορία των "Δημοσίων Υπαλλήλων" οι τραπεζικοί προτιμούν τους ιδιωτικούς Π.Σ για τα παιδιά τους σε αντίθεση με τους λοιπούς Δημοσίους Υπαλλήλους (Εκπαιδευτικούς, Αστυνομικούς, Υπαλλήλους Κρατικών Υπηρεσιών) που κατευθύνονται στους κρατικούς Π.Σ..

- Στο χώρο των "Ελεύθερων Επαγγελματιών" επίσης παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση. Οι γιατροί και οι δικηγόροι προτιμούν στη μέγιστη πλειοψηφία τους, τους ιδιωτικούς Π.Σ σε αντίθεση με την κατηγορία των εμπόρων, αγροτών, οικοδόμων, που κατευθύνονται στους κρατικούς Π.Σ..

β) Συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελμάτων έχουν ιδιαίτερες τάσεις προτίμησης προς τους κρατικούς ή ιδιωτικούς Π.Σ έτσι :

- Στους Κ.Π.Σ κατευθύνονται κυρίως τα παρακάτω επαγγέλματα :

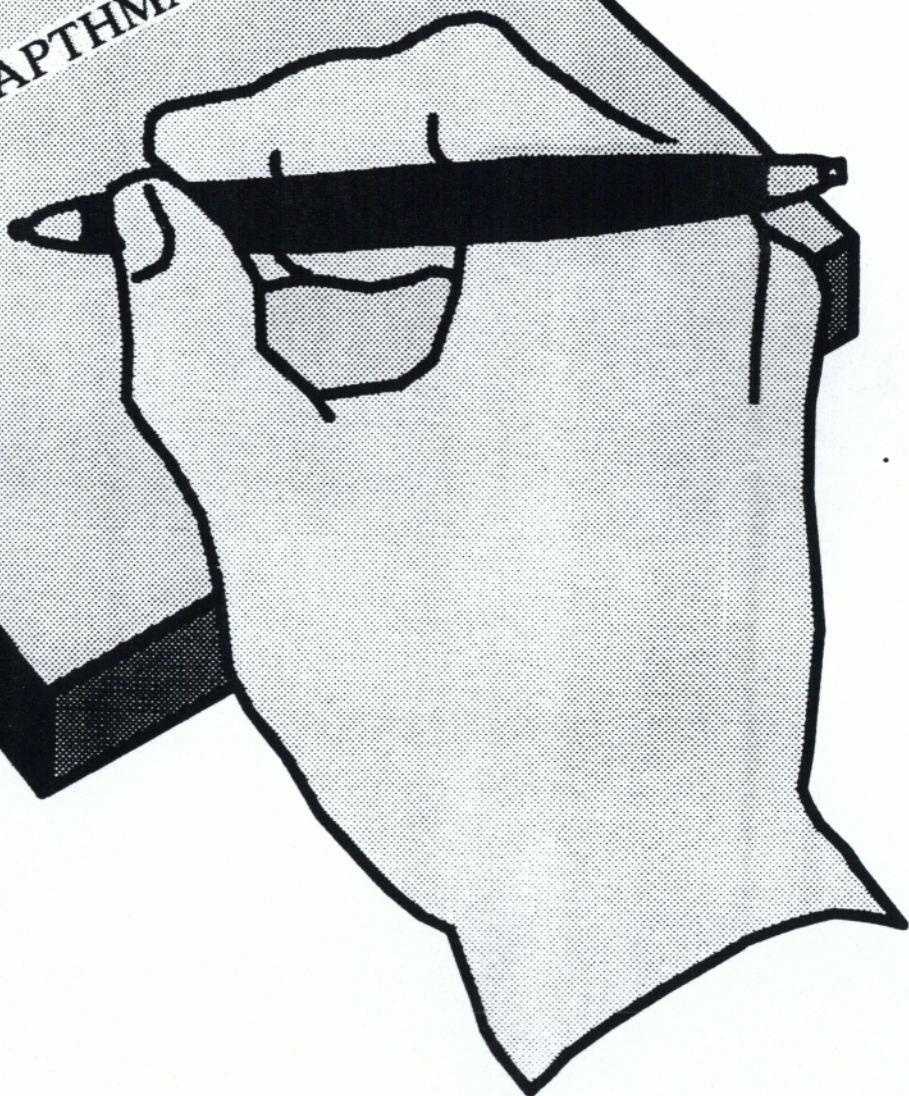
- Εκπαιδευτικοί ,
- Δημόσιοι Υπάλληλοι (Λοιποί, Νομαρχίας κ.λ.π),
- Εργάτες ,
- Αγρότες ,
- Οικοδόμοι ,

- Στους Ι.Π.Σ κατευθύνονται κυρίως τα παρακάτω επαγγέλματα :

- Τραπεζικοί ,
- Εμποροϋπάλληλοι ,
- Γιατροί ,
- Δικηγόροι .

"ΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ"

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα 1 : Ηλικία του παιδιού (εβδομάδες ή μήνες).

16 Εβδομάδων (4 περίπου μηνών)	<i>Το πρώτο χαμόγελο.</i> Το παιδί ανταποδίδει το μειδίαμα στο πρόσωπο που το περιπαιφτεί, και παρακολουθεί με το βλέμμα του τα κινούμενα αντικείμενα που βρίσκονται μπροστά του.
28 Εβδομάδων (6 ως 7 μηνών)	Αναγνωρίζει και αντιδρά με χαρά, όταν αντικρύζει τη μητέρα του ή άλλο γνωστό πρόσωπο. Ψηλαφίζει τα παιχνίδια του, στριφογυρίζει και ανακάθεται (με όρθιο τόν κορμού του) στο κρεβάτι του. Φυτρώνει επίσης το <i>πρώτο δοντάκι</i> του (ο μέσος κοπήρας της κάτω σιαγόνας).
9 – 10 μηνών	Μπουσουλάει και στέκεται όρθιο (με τη βοήθεια των χεριών του ή ένα στήριγμα στην πλάτη του). Επιχειρεί τα <i>πρώτα του βήματα</i> όταν στηρίζεται στα χέρια ενός μεγάλου.
12 – 24 μηνών	Αρχίζει να μιλάει (βατταρίζει) με άναρθρα φωνήματα στην αρχή και την ιδιότυπη νηπιακή διάλεκτο αργότερα. Λέγει π.χ. <i>άτα</i> , αντί πάμε περίπατο, <i>μιμή</i> αντί κτύπησα και πονάω <i>λαλό</i> , αντί θέλω να πω νερό κλπ. <i>Μάμα</i> (μητέρα ή θέλω φαγητό) είναι η πρώτη λέξη που αρθρώνει το παιδί, προτού περάσει στη γλώσσα των μεγάλων. Τα κορίτσια συνήθως μιλούν εγωρρίτερα και καθαρότερα από τα αγόρια. Στο τέλος του δεύτερου χρόνου το παιδί μιλάει λογικά χρησιμοποιώντας 50-100 λέξεις. Έχει επίσης ολοκληρή την <i>νεογιλή οδοντοστοιχία</i> (8 κοπήρες, 8 τραπεζίτες και 4 κυνόδοντες). Αργότερα (μετά το 7ο έτος της ηλικίας) θα αρχίσουν να φυτρώνουν τα μόνιμα δόντια, για να συμπληρωθεί ο αριθμός με 32 δόντια μετά την ενηλικίωση.

Παράρτημα 2 : Προφυλακτικοί εμβολιασμοί κατά τη βρεφο-νηπιακή και παιδική ηλικία.

Ηλικία παιδιού	Εμβόλια εναντίον των εξής νοσημάτων	
2-3 μηνών	(1) Διφθερίτιδα – Τέτανος – Κοκκύτης	(2) Πολιομυελίτιδα
4 μηνών	(1) Διφθερίτιδα – Τέτανος – Κοκκύτης	(2) Πολιομυελίτιδα
6 μηνών	(1) Διφθερίτιδα – Τέτανος – Κοκκύτης	(2) Πολιομυελίτιδα
12 μηνών (Δερμοαντίδραση) Φυματίωση	
15 μηνών	(1) Ιλαρά – Ερυθρά – Παρωτίτιδα	
18-24 μηνών	(1) Διφθερίτιδα – Τέτανος	(2) Πολιομυελίτιδα
5 ετών	(1) Διφθερίτιδα – Τέτανος	(2) Πολιομυελίτιδα
10 ετών	(BCG) Φυματίωση, (μόνο αν η δερμοαντίδραση είναι αρνητική)	
15 ετών	Ερυθρά για τα κορίτσια, Παρωτίτιδα για τα αγόρια	
15-20 ετών	Διφθερίτιδα – Τέτανος (επανάληψη κάθε δέκα έτη)	

Παράρτημα 3 :

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ 1994 - 1995

ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Τμήματα	ως 31/7/95	ως 30/6/95	Σχολικό έτος 1994-95
ΒΡΕΦΙΚΟ	490.000 δρχ.	460.000 δρχ.	_____
ΜΕΤΑΒΡΕΦΙΚΟ	470.000 "	440.000 "	_____
ΠΡΟ-ΠΡΟΝΗΠΙΑ	450.000 "	420.000 "	_____
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	450.000 "	440.000 "	_____
Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	_____	_____	530.000 δρχ.
ΑΓΓΛΙΚΑ	55.000 δρχ/σχολ.έτος, Προνήπια, Νήπια, Α' Δημοτικού		
ΜΕΛΕΤΗ Α' ΔΗΜ.	80.000 δρχ/σχολ.έτος.		
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ	24.000 δρχ/σχολ.έτος. Νήπια και Α' Δημοτικού		

Πρωϊνό (δεκατιανό): 5.500 δρχ/μήνα
 Γεύμα : 12.500 δρχ/μήνα
 } 17.000 δρχ/μήνα, μαζί

ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

2 αδέρφια : -10% στο σύνολο των διδάκτρων.
 3 " : -20% " " " "
 Χωρίς σχολικό: -5% επιπλέον των άλλων εκπτώσεων.
 Εκπτώση -12% επιπλέον όλων των άλλων εκπτώσεων αν εξοφληθούν τα δίδακτρα εντός του Σεπτεμβρίου.

Ζημείωση: Για την εγγραφή απαιτείται προκαταβολή 30.000 δρχ. Τα υπόλοιπα χρήματα σε 8 συνεχείς μηνιαίες δόσεις, εκτός αν συμφωνηθεί κάποιος άλλος διακανονισμός.

Δελτίο υδείας του νηπίου: Παράρτημα 4:

A. Ατομικό Αναμνηστικό

Τουτέως:

Αλλεργία: Θρομβωτικό άσθμα: ρεϊτιδές: Λοιμώδη νοσήματα:

Ψυχοκινητική ανάπτυξη - διατροφή

πρώτο κομμάτι: πρώτο μωφίλι: μάσκε χωρίς υποστήριξη:

πρώτες λέξεις: περπάτησε: έλεγχος αβιτυλών: αδρων: κωπώνων:

άλλα προβλήματα πη. ανάπτυξης:

Εμβόλια

	1 ^η δόση	2 ^η δόση	3 ^η δόση	4 ^η δόση	5 ^η δόση	Παρατηρήσεις		
Τριπλό DTP								
Διπλό DT								
SABIN								
Ηπατίτιδος Β								
Αυτίτετουκίο								
	MMR	Ιλαράς	Έρυνθρας	Περσσιτίδος	BCG	Μαστίτιου	άλλο	άλλο

Δ. Παρακολούθηση

Ημερομηνία	Βάρος	Π.Η.	Μήκος	Διατροφή	Γραφεία νόσος-Παρατηρήσεις

Ατομικό Δελτίο υδείας

οδοντοφυΐα: Τεριδονομετρικά δόντια: Σφραγίσματα: Ορθοδοντικές συσκευές:
 ραβισμός: Διαύριση χρωμάτων: Κυκλοφοριώ: Τόνοι: Φυσήματα: Μηριαίες ΑΠ: Γεννητικό όργανο:
 ισχυροί: Ύψωση: Βλαστοπλοστυλodia: Κοντοί οπίσθιοι μηριαίοι: Άλλα εσρήματα:
 οπ: Πρόβλήματα συμπεριφοράς (ενύπωση, ticks, διαταραχές ύπνου):
 άλλα νοσήματα: Διαβήτης: *Ε*: Νεύρωση:

No :

Παράρτημα 5 : Ερωτηματολόγιο 1.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Βρεφονηπιακός Σταθμός :

Χρόνος ίδρυσης :

Ιδρυτής :

Δημόσιος : Ιδιωτικός :

Οικοπεδική έκταση κτιρίου : αυλής :

Αίθουσες νηπίων : βρεφών :

Αριθμός Νηπίων : Βρεφών :

Αριθμός Προσωπικού : Εκπ. Διοικ. Βοηθ.

Ωράριο : Υπάρχει Ιατρική περίθαλψη ? : Εάν ναι τι ?

.....

.....

Υπάρχει Μαγειρείο ? : Γραφείο Λιευθυντού ? : Αποθήκη ? :

Επαρκείς Χώροι Υγιεινής ? : Βεράντες , Αυλόγυρος ? :

Η επίκλωση του παιδικού σταθμού είναι κατάλληλη για μικρές ηλικίες ?

Υπάρχουν όργανα παιδικής χαράς ? :

Μεταφορά Παιδιών ? :

Υπάρχει εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα ? : Εάν ναι τι ?

Θέματα από το περιβάλλον ? Παρμύθια ? Λεκτικές Ασκήσεις ?

Αισθητήριακές Ασκήσεις ? Προγραφικές Ασκήσεις ?

Ασκήσεις σχημάτων και χρωμάτων ? Προμαθηματικές έννοιες ?

Χειροτεχνικές εργασίες με ποικιλία υλικών ? Μουσική ?

Ρυθμικό παιχνίδι ? Ελεύθερο παιχνίδι ? Θεατρικό παιχνίδι ?

Εκδρομές - Επισκέψεις (εκπαιδευτικές) ? Κουκλοθέατρο ?

Ειδική διδασκαλία Αγγλικής γλώσσας ? Προγράμματα Η/Υ ?

Επικοινωνία των γονιών με τον Παιδικό Σταθμό ? Εάν ναι πώς ?

Υπάρχει Σύλλογος Γονέων ? Διοργανώνονται Εκπαιδευτικά Σεμινάρια ?

Υπάρχει το τετράδιο επικοινωνίας ? Υπάρχουν ενημερωτικά σημειώματα ?

Διοργανώνονται Θεατρικές Εκδηλώσεις ?

Ιδιαιτερότητες :

Παράρτημα 6 : Ερωτηματολόγιο 2.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ) ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΩΝ ΓΟΝΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΕ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ : ΑΝΕΡΓΟΙ :

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

ΛΟΙΠΟΙ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΕΡΓΑΤΕΣ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΕΜΠΟΡΟΥΫΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΛΟΙΠΟΙ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

ΓΙΑΤΡΟΙ

ΕΜΠΟΡΟΙ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

ΑΓΡΟΤΕΣ

ΟΙΚΟΔΟΜΟΙ

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ

ΛΟΙΠΟΙ

Ημερομηνία 30 / 6 / 1994

Προς Κε Διευθύντρια

Σας παρακαλώ, αν θα σας ήταν δυνατόν, να συμπληρώσετε το επισυναπτόμενο δισέλιδο ερωτηματολόγιο με τίτλο "Επαγγελματική Κατάσταση γονέων που έχουν εγγεγραμμένα τα παιδιά τους στον παιδικό σας σταθμό για το έτος 1993-94" (μόνο για τον πατέρα). Το ερωτηματολόγιο είναι συνέχεια των επισκεψεών μου στο σταθμό σας στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας. Σας ευχαριστώ για την καλή σας διάθεση και βοήθεια που μου προσφέρατε μέχρι σήμερα.

Μ ε θ ε ρ μ έ ς ε υ χ α ρ ι σ τ ί ε ς
Χρήστος Σαμαρνώτης
σπουδαστής επί πτυχίω στο Τ.Ε.Ι Καλαμάτας

Υ.Γ. Παρακαλώ αποστείλατε το ερωτηματολόγιο με τον επισυναπτόμενο φάκελο στην Διεύθυνση :

Σαμαρνώτης Χρήστος

Χριστομάνου 45

Τ.Κ. 41447

ΛΑΡΙΣΑ

ΙΟΥΣΤΟΛΗ ΒΥΗΘΕΙΑΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΣΟΜΑΛΙΑΣ

Πρωτοβουλία ζωής από παιδικούς σταθμούς

Αγαπητοί μας Γονείς,

Ως μέλη του Πανελληνίου Συλλόγου Ιδιοκτητών Παιδικών Σταθμών την ευαισθησία που τα διακρίνει σε ότι αφορά τα παιδιά όλου του σπου, συγκλονισμένοι από την τραγωδία στη Σομαλία, όπου και ερά παιδιά πεθαίνουν από πείνα, ξεκινούν μια προσπάθεια συγκέντρωσης και αποστολής τροφίμων μέσω του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

Σας καλούμε όλους να πάρετε μέρος σε αυτή την προσπάθεια στο τρο των δυνατοτήτων σας. Τα τρόφιμα που δεχόμαστε είναι ρύζι (λασσέ), ζυμαρικά, λάδι με μακρά ημερομηνία λήξεως. Τελευταία έρα συγκέντρωσης των τροφίμων είναι η 8η Δεκεμβρίου. Όσοι γο-ίς θέλετε να συμμετάσχετε παρακαλείσθε να επικοινωνήσετε με υς παρακάτω Παιδικούς Σταθμούς - μέλη του Συλλόγου Ιδιοκτη-ιν Παιδικών Σταθμών - της πόλης μας.

Ισημάκου Ευγενία - Τηλ. 23061

Ουράνιο Τόξο" - Γκροτοχρήστου Μ. - Κανελλίδου Ολ. - Τηλ. 82270

Καλημέρα Ζωή" - Καλύβα Κυριακή - Τηλ. 87179

Χελιδονοφωλιά" - Κασιδάκη - Τριανταφύλλου Νατάσα - Τηλ. 85023

Οι Μικροί Εξερευνητές" - Φώτης Μπουγάς - Τηλ. 92022

Παλατάκι" - Πιέρρου Κουμουνδούρου - Βάσια - Τηλ. 20137

Φωλίτσα" - Πολίτη - Δάλλα Ματούλα Τηλ. 83717

Σκιουράκια" - Καρζή Ανθούλα - Τηλ. 87625

Η τραγωδία των παιδιών της Σομαλίας που πεθαίνουν από την πει ευαισθητοποιεί και κινητοποιεί ανθρώπους απ' όλα τον κόσμο.

Μια πρωτοβουλία συγκέντρωσης τροφίμων στην Καλαμάτα, ανι βαν οκτώ παιδικό σταθμοί της πόλης στα πλαίσια μας γενικότε προσπάθειας που κάνει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Ιδιοκτητών Παιδι Σταθμών.

Τα τρόφιμα που μπορούν να συγκεντρωθούν είναι ρύζι (γλασσέ), μαρικά, λάδι με μακρά ημερομηνία λήξεως. Τελευταία ημέρα συ ντρωσης είναι η 8η Δεκεμβρίου. Τα τρόφιμα θα προωθηθούν στη Σο λια μέσω του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

Είναι μια πρωτοβουλία ζωής που αξίζει να στηριχθεί. Λεπτομέρ- μπορείτε να βρείτε στην ανακοίνωση των παιδικών σταθμών που δι σιεύεται στη σελίδα 16.

ΣΟΡΤΑΓΟΡΑ (BAZAAR)
του Πρότυπου Κέντρου Νηπίων κ' Βρεφών
"Οι Μικροί Εξερευνητές"
Σας καλούμε το Σάββατο 19-12-92 στο BAZAAR
που διοργανώνεται στο χώρο του σχολείου.
Τα έσοδα θα διατεθούν από τα παιδιά σε παιδιά
Ωρες λειτουργίας: 6-9 μ.μ.
Τηλ. 92022

"ΚΑΛΕΣΜΑ ΑΓΑΠΗΣ"

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ '93

ΔΩΣΕ ΛΙΓΟ ΑΙΜΑ - ΣΩΖΕΙ ΖΩΕΣ

Οι ετήσιες ανάγκες στη χώρα μας σε αίμα είναι περίπου 500.000 μονάδες.

Ο καθένας μας κάποια στιγμή θα χρειαστεί μια ή περισσότερες απ'αυτές. Το αίμα συνήθως χρειάζεται:

1. Για να γίνει μια εγχείρηση.
2. Για να αντιμετωπισθεί μια γαστρορραγία ή οποιαδήποτε άλλη αιμορραγία.
3. Για τη θεραπεία παθήσεων αίματος, όπως η αιμορροφιλία, μεσογειακή αναιμία κ.λ.π.
4. Μεγάλες ποσότητες αίματος χρειάζονται γι'αυτούς που χειρουργούνται στην καρδιά για τους βαρειά τραυματισμένους από τροχαία ατυχήματα.
5. Είναι βέβαιο ότι κάποια στιγμή που δεν το περιμένουμε θα χρειαστούμε αίμα και εμείς οι ίδιοι, οι δικοί μας, οι φίλοι μας.
6. Η αιμοδοσία μόνο σε έκτακτη ώρα ανάγκης, για να σώσουμε το συγγενή μας ή το φίλο μας δεν λύνει το πρόβλημα.

Το αίμα δεν μπορεί να αντικατασταθεί από άλλο φάρμακο. Δεν πουλιέται ούτε και αγοράζεται. Η αγοραπωλησία του έχει απαγορευθεί από το 1974 με νόμο. Είναι λοιπόν φανερό πως μόνο αν γίνουμε όλοι μας εθελοντές αιμοδότες, τότε μόνο θα έχει ο καθένας μας χωρίς καθυστέρηση και αγωνία το αίμα που κάποια στιγμή θα χρειαστεί.

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ ΑΙΜΟΔΟΤΗΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ:

1. Η υγεία του δεν διατρέχει κανένα απολύτως κίνδυνο από την αιμοληψία. Είναι βέβαιο πως ο καθένας μας μπορεί να δώσει αίμα άνετα μέχρι 4 φορές το χρόνο.
2. Το αίμα πουπροσφέρεται το αναπληρώνει ο οργανισμός ταχύτατα.
3. Κανένα φάρμακο δεν αντικαθιστά το αίμα που χρειάζεται ο ασθενής.
4. Πριν από την αιμοληψία οαιμοδότης εξετάζεται από έμπειρο προσωπικό και ποτέ δεν του παίρνουν αίμα αν δεν είναι απόλυτα υγιής. Αντίθετα τον συμβουλεύουν τι πρέπει να προσέξει.
5. Αίμα μπορούν να δώσουν όλοι οι υγιείς άνδρες-γυναίκες ηλικίας από 18-60 ετών.
6. Το αίμα πριν χορηγηθεί στον άρρωστο εξετάζεται με σχολαστικότητα. Αυτό γίνεται για το καλό του αρρώστου και του αιμοδότη.
7. Η αιμοληψία διαρκεί μόνο 5 λεπτά και είναι ανώδυνος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 - 3 - 93 (9 π.μ. - 1μ.μ.)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΔΩΣΤΕ ΑΙΜΑ - ΔΩΣΤΕ ΓΙΑ ΣΑΣ

Οργάνωση:

Σύλλογος Ιδιοκτητών Παιδικών Σταθμών - Επιτροπή Καλαμάτας
" Ασημάκου Ευγενία " * Γεωργαντά Μαρία, " Μικρούπολη " * Καλύβα Κυριακή, " Καλημέρα Ζωή "
Κασιδάκη - Τριανταφύλλου Νατάσα, " Χελιδονοφωλιά " * Κουμουνδούρου - Πιέρρου Βάσια, " Παλατάκι "
Μπουινάς Φώτης " Μικροί Εξορισμένοι " * Πολίτη - Αλλά Μαρούλα " Φύλαξ " *

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

241 00

Τμήμα Γραμματεία ΔΣ

Πληροφορίες Γ.Λ.α.α.α.

Τηλ. 85203/227

Βαθμός Ασφαλείας

Καλαμάτα 24-6-1994

Αριθ. Πρωτ. 6320 Βαθμός Προτεραιότητας

ΠΡΟΣ:

Ενημευτήρια «Γ ΜΗΟΥΓΑ»

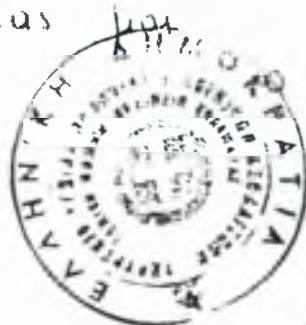
ΚΟΙΝ.

ΘΕΜΑ: Ευχαριστήρια ευχαριστίες

ΣΧΕΤ.: Η αρ. 1/19-1-94 απόφαση ΔΣ

Σας πληροφορούμε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου μας, με τον ανωτέρω εκτελεστικό απόφαση του, αποφασίστηκε τη δωρεά εκ μέρους σας μιας Εχθρικής Ελκυστικής ΘΑΒΗ 20" και ενός ραδιομασετογράφου ΘΑΜ4, για την αναγκαιότητα των μισρών παιδιών που ησυχάζουν από Μεσο-επίσημη Ανομιμία και νοσηλεύονται στην Μονάδα Μετάχρησης του Νοσοκομείου μας και σας εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες.

Οι ανωτέρω συσταθεί παραληφθήσαν από το Νοσοκομείο μας, τοποθετήθηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία, σύμφωνα με το συνυμνημένο πρωτόκολλο παραλαβής και πράξη εισήγησης της υπηρεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣ

[Handwritten signature]

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ και τα εκπαιδευτήρια ΦΩΤΗ ΜΠΟΥΓΑ, με τη συνεργασία και την υποστήριξη του βιβλιοπωλείου ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ, σας προσκαλούν σε εκδήλωση, που θα γίνει το

Σάββατο 11 Δεκεμβρίου 1993 στις 18:30 μ.μ.

στο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.

Θα μιλήσει η συγγραφέας κ. ΛΙΤΣΑ ΨΑΡΑΥΤΗ.

θέμα της ομιλίας της:

ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ

Παράλληλα, στον ίδιο χώρο θα λειτουργήσει έκθεση παιδικού και εφηβικού βιβλίου και Χριστουγεννιάτικο ΒΑΖΑΑΡ των εκπαιδευτηρίων ΜΠΟΥΓΑ.

Όλα τα καθαρά έσοδα θα διατεθούν για το τμήμα ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ & ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΙΜΙΑΣ του Νοσοκομείου Καλαμάτας.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Κος ΦΩΤΗΣ ΜΠΟΥΓΑΣ, ΤΗΛ. 0721-92022 ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ, ΤΗΛ. 0721-22509
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ, Κος Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΤΗΛ. 01-3610548, 3636614

Οι εκδηλώσεις των “Μικρών Εξερευνητών”

Ελευθερία 25 Δεκεμβρίου 1992

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε το τριήμερο των Χριστουγεννιάτικων εκδηλώσεων, που οργάνωσε το Πρότυπο Κέντρο Νηπίων και Βρεφών “Οι Μικροί Εξερευνητές”, στο χώρο του σχολείου.

Τα έσοδα από την εορταγορά ανήλθαν στις 156.000 δρχ. και θα διατεθούν από την Κοινωνική Υπηρεσία του Νοσοκομείου Καλαμάτας, σε συνεργασία με τον Ερυθρό Σταυρό, σε φτωχές οικογένειες της πόλης, που έχουν μικρά παιδιά πάσχοντα από μεσογειακή αναίμια.

Για τον ίδιο σκοπό η κ. Βίκυ Καρέλια προσέφερε 200.000 δρχ. στο παράρτημα Καλαμάτας του Ερυθρού Σταυρού.

Στις εκδηλώσεις παρευρέθηκαν ο Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Μπίζας ως εκπρόσωπος του Μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομου, ο Αντιδήμαρχος Στάθης Λευθεριώτης, ο Διοικητής της 120 ΠΕΑ Γεώργιος Φαραζής, ο προϊστάμενος του 2ου Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθανάσιος Λάρδας και πολλοί γονείς.

Παράρτημα 8 : Σεμινάρια Πανεπιστημιακών, για εκπαιδευτικούς και γονείς, από Ιδιωτικούς Π.Σ. της Καλαμάτας.

πρόγραμμα

Από 10-2-93 έως 3-3-93 κάθε Τετάρτη

Συζήτηση με την ομάδα γονιών πάνω στο θέμα της διατροφής και στην αντιμετώπισή του εκ μέρους της οικογένειας

Τετάρτη 17-3-93

«Η κατάλληλη διατροφή στην παιδική ηλικία»

*Αντώνης Γκάργκουλας,
Παιδίατρος*

Δευτέρα 29-3-93

«Η συμβολική σημασία του φαγητού»

*Romana Maioli,
Ψυχολόγος*

Συντονισμός

Καθ. R. Maioli

Ώρα: 5.30 μ.μ.

Χώρος: Εκπ. Παναγιωτόπουλου

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ Κ.Ε.Ε.Δ.

Άνοιξη 1993

Το Κέντρο Επικοινωνίας, Έκφρασης και Δημιουργίας προσφέρει τους επόμενους μήνες ενδιαφέροντα σεμινάρια στην Καλαμάτα, την Πάρο, τη Θεσσαλονίκη και τα Χανιά.

ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

19, 20, 21 Μαρτίου

"Μουσικοδραματική Πράξη Β' φάση" (20 ώρες) με το Μανόλη Φιλιππάκη.

Το σεμινάριο γίνεται σε συνεργασία με τον πρότυπο Παιδικό Σταθμό "Μικροί Εξερευνητές"

Δίδακτρα: 18.000 δρχ.

Πληροφορίες: Κος Φώτης Μπουγάς τηλ. (0721) 92022 Καλαμάτα.

ΤΟ ΤΕΤΡΑΗΜΕΡΟ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟ

25, 26, 27, 28 Μαρτίου

Ένα ενδιαφέρον βιωματικό τετραήμερο (8 ώρες τη μέρα) προσφέρεται τις ημέρες της γιορτής της Παναγίας στην πανέμορφη Πάρο, με θέμα "Παζλ συναισθημάτων" με το Μανόλη Φιλιππάκη.

Το πρόγραμμα οργανώνεται σε συνεργασία με το Δήμο Πάρου και τον Πολιτιστικό Σύλλογο "ΜΕΑΣ Αρχίλοχος".

Η διαμονή που είναι δωρεάν προσφορά του Δήμου Πάρου θα γίνει σε κεντρικό ξενοδοχείο. Επίσης ο Δήμος θα προσφέρει και ένα δωρεάν γεύμα.

Δίδακτρα: 22.000 δρχ.

Πληροφορίες: Κα Παλασία Γεωργιάδου (0284) 21700 Πάρος.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

10-14 Απριλίου

Σε συνεργασία με το Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης και το Πολιτιστικό Κέντρο Θέρμης γίνονται στη Θέρμη Θεσσαλονίκης τα παρακάτω σεμινάρια.

1) Σεμινάριο Κρουστών (α' μέρος) με το Λευτέρη Αγγουριδάκη (15 ώρες)

2) Αφρικάνικος Χορός (α' μέρος) με τη Μαρία Μεντέζ (15 ώρες)

3) Κρουστά και Αφρικάνικος Χορός (β' μέρος) (20 ώρες)

4) Μουσικοδραματική Πράξη α' φάση με το Μ. Φιλιππάκη (15 ώρες)

5) " " " β' " " " (20 ώρες).

Δίδακτρα για το πρώτο σεμινάριο: 18.000 δρχ.

δεύτερο " : 12.000 δρχ.

Πληροφορίες εγγραφές στο Μουσικό Κολλέγιο τηλ. (031) 319217.

HORIZON ΤΗΣ Ε.Ο.Κ. ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

24-28 Μαΐου

Ένα μέρος του προγράμματος "Οι τέχνες σαν μέσο αυτοπροστήριξης" ατόμων με ειδικές ανάγκες προσφέρεται δωρεάν από το HORIZON για εργαζόμενους σε χώρους Ειδικής Αγωγής. Συνεργάζονται φορείς από 5 χώρες. Το Κ.Ε.Ε.Δ. εκπροσωπώντας τη χώρα μας φιλοξενεί ένα μέρος του προγράμματος.

Εισηγητής: Γιάνικ Ντουμπόφσκι (Πολωνός) 25 ώρες. Συμβολική συμμετοχή 4.700 δρχ.

Εγγραφές γίνονται με σειρά προτεραιότητας και προκαταβάλλοντας τα δίδακτρα με επιταγή στο Κ.Ε.Ε.Δ. για Κα Μυλωνά Δέσποινα - οδ. Παπαναστασίου 1 - 73133 Χανιά - Τηλ. (0821) 28648.

Όνομα Πατέρα:.....

Όνομα Μητέρας:.....

Μερομηνία γέννησης:.....

Πάγγελμα πατέρα:.....Τηλ.:.....

Πάγγελμα μητέρας:.....Τηλ.:.....

Οικογενειακή κατάσταση:.....

Εύθυνση:.....

Τηλέφωνο:.....

Παρατηρήσεις Ποσοαπογοής

1. Έχει φοιτήσει σ'άλλη προσχ.μονάδα;
2. Υπάρχουν άλλα αδέλφια στην οικογένεια;
3. Είναι προσκολλημένο σε κάποιο απ'τα συγγενικά του πρόσωπα;
4. Έχει φίλους;
5. Τηρείται πρόγραμμα στη ζωή του;
6. Πότε έρχισε να είναι καθαρό;
7. Υπάρχει πρόβλημα ενούρησης;
8. Πλένεται μόνο του;
9. Ντύνεται μόνο του;
10. Κάνει μικροδουλειές;
11. Κοιμάται με φως;
12. Υπάρχει κάτι που το τρομάζει;

Άλλες παρατηρήσεις:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ ΒΡΕΦΩΝ από 1-11-94 ως 3-12-94

Δευτέρα 1-11-94 Μοσχάρι σούπα με πατάτες, καρότα, κολοκυθάκια.
Τρίτη 2-11-94 Ψαρόσουπα με ρύζι και λαχανικά.
Τετάρτη 3-11-94 Χορτόσουπα.
Πέμπτη 4-11-94 Κοτόπουλο σούπα με κριθαράκι, καρότα.
Παρασκευή 5-11-94 Ψαρόσουπα.

Δευτέρα 8-11-94 Κοτόπουλο σούπα με κριθαράκι.
Τρίτη 9-11-94 Γιουβαρλάκια με καρότα, σέλινο, ντομάτα.
Τετάρτη 10-11-94 Χυλοπίτες.
Πέμπτη 11-11-94 Ψαρόσουπα.
Παρασκευή 12-11-94 Κοτόπουλο σούπα με ρύζι.

Δευτέρα 15-11-94 Μοσχάρι σούπα με κριθαράκι.
Τρίτη 16-11-94 Ψαρόσουπα.
Τετάρτη 17-11-94 Τραχανά.
Πέμπτη 18-11-94 Κοτόπουλο σούπα με πατάτες.
Παρασκευή 19-11-94 Χορτόσουπα.

Δευτέρα 22-11-94 Γιουβαρλάκια.
Τρίτη 23-11-94 Ψαρόσουπα.
Τετάρτη 24-11-94 Χορτόσουπα.
Πέμπτη 25-11-94 Κοτόπουλο σούπα.
Παρασκευή 26-11-94 Ψαρόσουπα.

Δευτέρα 29-11-94 Μοσχάρι σούπα
Τρίτη 30-11-94 Κοτόπουλο σούπα.
Τετάρτη 1-12-94 Χορτόσουπα.
Πέμπτη 2-12-94 Ψαρόσουπα.
Παρασκευή 3-12-94 Κοτόπουλο σούπα.

- Αν θέλετε μπορείτε να σημειώνετε στο τετράδιο επικοινωνίας να
ι το παιδί σας από το φαγητό των νηπίων.

- Φρουτόκρεμα για πρωινό από φρούτα εποχής. Το αυγό το βίνετε
ς σύμφωνα με τις υποδείξεις του παιδίατρου σας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΟ ΝΗΠΙΩΝ από 1-11-94 ως 3-12-94

Δευτέρα	1-11-94	Μοσχάρι λεμονάτο με ρύζι, σαλάτα και φρούτο.
Τρίτη	2-11-94	Ψάρι ψητό με πατάτες, σαλάτα, κομπόστα.
Τετάρτη	3-11-94	Φασολάκια, τυρί, αυγό βραστό, φρούτο.
Πέμπτη	4-11-94	Κοτόπουλο με χυλοπίτες, σαλάτα, φρούτο.
Παρασκευή	5-11-94	Φακές, τυρόπιτα, σαλάτα, φρούτο.
<hr/>		
Δευτέρα	8-11-94	Κοτόπουλο στο φούρνο με πατάτες, σαλάτα, φρούτο
Τρίτη	9-11-94	Παστίτσιο, σαλάτα, φρούτο.
Τετάρτη	10-11-94	Φασολάδα, τυρί, σαλάτα, φρούτο.
Πέμπτη	11-11-94	Ψάρι σούπα, φρούτο.
Παρασκευή	12-11-94	Σπανακόρυζο, αυγό βραστό, τυρί, φρούτο.
<hr/>		
Δευτέρα	15-11-94	Μοσχάρι λεμονάτο, σαλάτα, φρούτο.
Τρίτη	16-11-94	Ψάρι ψητό με πατάτες, σαλάτα, φρούτο.
Τετάρτη	17-11-94	Φακές, τυρόπιτα, σαλάτα, φρούτο.
Πέμπτη	18-11-94	Κοτόπουλο κοκκινιστό, σαλάτα, φρούτο.
Παρασκευή	19-11-94	Αρακάς, τυρί, αυγό βραστό, φρούτο.
<hr/>		
Δευτέρα	22-11-94	Γιουβαρλάκια, σαλάτα, τυρί, φρούτο.
Τρίτη	23-11-94	Ψάρι σούπα, φρούτο.
Τετάρτη	24-11-94	Φακές, τυρί, σαλάτα, φρούτο.
Πέμπτη	25-11-94	Κοτόπουλο με μακαρόνια, σαλάτα, τυρί, φρούτο.
Παρασκευή	26-11-94	Σπανακόρυζο, τυρί, αυγό βραστό, φρούτα.
<hr/>		
Δευτέρα	21-11-94	Μοσχάρι γιουβέτσι, σαλάτα, φρούτο.
Τρίτη	30-11-94	Κοτόπουλο λεμονάτο, σαλάτα, τυρί, φρούτο.
Τετάρτη	1-12-94	Αρακάς, τυρόπιτα, φρούτο.
Πέμπτη	2-12-94	Ψάρι ψητό με πατάτες, σαλάτα, φρούτο.
Παρασκευή	3-12-94	Φασολάδα, αυτό βραστό, σαλάτα, φρούτο.
<hr/>		

Το πρωϊνό των νηπίων περιέχει : φέτα ψωμί με τυρί κίτρινο, έϊκ, χυμό φρούτων ή ψωμί με βούτυρο και μέλι ή μαομελάδα, φρούτο.

Βαθμός Ασφάλειας

Καλαμάτα 13-5-1992

Αριθ. Πρωτ.

Βαθμός Προτεραιότητας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΔ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση: Διοικητήριο

Πληροφορίες: Γραφείο Διαμερισμού

Τηλέφωνο: 86102-749

Ταχ. Κωδ. 241 00

ΔΚΤ 1690.

ΚΟΙΝ: η Υπουργ. Υγείας Προνο-
και Κοιν. Προσφίξεων
Απογ. Προστασίας Οικογ.
και Γενική Παιδεία

Η Μεσογία Οίκοι Καλαμά-
τας Αρκαδίας Μεσσηνίας

ΕΜΑ: Απορρήτρη άδεια
Γενικού Ιατρού Βρεφονηπιακού
Σταθμού.

Α Π Ο Φ Α Σ Η.

Ο Νομάρχης Μεσσηνίας

Έχουσα υπόψη:

1) Του αρ. 9. Γραφείο 4187/88 αίτησης και υποστοιχείων
Αιτητή Γενικού Ιατρού Βρεφονηπιακού Σταθμού

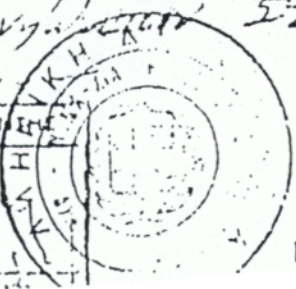
2) Του αρ. 11-5-92 αίτησης του Μεσογία Οίκοι

3) Του αρ. 13-5-92 έκτακτης επιταγής για την κατάρτιση
λόγους του αρ. 9.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Απορρήτρη στον Γενικό Ιατρό Οίκου Προνοίας
Βρεφονηπιακού Σταθμού. Δίνεται 40 ημερών
και 24 βδομάδες

ΚΗΤΗΣ	ΙΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
5-92		
ΚΑΛΑΜΑΤΑ		

ΒΕΒΗΛΩΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑ

Η Προϊστάμενη Διοίκηση ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Μ. ΤΣΙΓΑΡΙΔΗ-ΙΜΠΟΥΣΚΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Εφημερίδα Ελευθερία Καλαμάτας)

Σοβαρές ελλείψεις προσωπικού στους Παιδικούς Σταθμούς

Σοβαρά είναι τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι Κρατικοί Παιδικοί Σταθμοί στην Καλαμάτα και στον υπόλοιπο Νομό, από την έλλειψη προσωπικού.

Την προβληματική κατάσταση των Παιδικών Σταθμών παραδέχθηκε στην "Ε" ο Διευθυντής Πρόνοιας της Νομαρχίας Κωνσταντίνος Ξηρόγιαννης.

Όπως είπε ο κ. Ξηρόγιαννης, έχει καταγραφεί και έχει ζητηθεί η κάλυψη 27 θέσεων νηπιαγωγών και βοηθητικού προσωπικού.

Ο Διευθυντής Πρόνοιας, τον οποίο επισκέφθηκαν χθες το μεσημέρι στο γραφείο του διευθύντριες σταθμών της Καλαμάτας, υποστήριξε ότι στην Καλαμάτα η κατάσταση δεν είναι τόσο σοβαρή όσο είναι στη Μεσσηνή και σε άλλες περιοχές της Μεσσηνίας.

Μάλιστα, μας είπε ότι ο Νομάρχης Αθανάσιος Ράλλης έχει στείλει έγγραφο στο Υπουργείο, ζητώντας την κάλυψη των κενών θέσεων.

Για τα αυξημένα προβλήματα, που έχουν παρουσιαστεί τελευταία στους σταθμούς της Καλαμάτας, ο κ. Ξηρόγιαννης ανέφερε ότι οφείλονται στις άδειες του προσωπικού, ενώ παρατήρησε ότι 7 πρώην εργαζόμενες στο βοηθητικό προσωπικό έχουν δικαιωθεί από το δικαστήριο και αναμένεται να επαναπροσληφθούν.

Κ/Τ

22 (01)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤ. Κ ΑΓΩΓΗΣ ΟΙΚΟΓ.
ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΤΜΗΜΑ Β'

Αθήνα 15 Ιουλίου 1994

Αριθ. πρωτ. Π2β/2391 7

Ταχ. Δ/ση: Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας: 10187
Πληροφορίες: Δ. Καραδή-Μεσσήνη
Τηλέφωνο: 5223619

ΠΡΟΣ: Τα Δ.Σ. των Κρατικών
Παιδικών και Βρεφο-
νηπιακών Σταθμών της
Χώρας (μέσω των
Δ/σεων Πρόνοιας ή
Δ/σεων Υγείας-Πρόνοιας
των Νομοσχιών)

ΘΕΜΑ: Εγγραφές παιδιών στους Κ.Π.Σ. και Κ.Β.Σ.

Συχνά διατυπώνονται παράπονα από Δ/ντριες Παιδικών Σταθμών αλλά και από τους Συλλόγους των Παιδαγωγών ότι τα Δ.Σ. των Παιδικών Σταθμών εγκρίνουν την εγγραφή σ' αυτούς περισσότερων παιδιών, απ' τη δυναμικότητα που προβλέπεται από το Ιδρυτικό τους Διάταγμα.

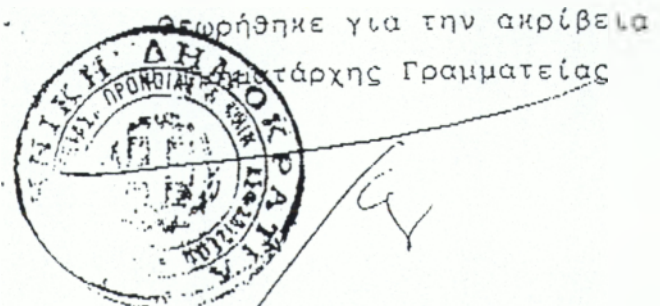
Μετά από τα παραπάνω σας υπενθυμίζουμε τα 2908/3.6.91 και 3945/18.7.91 έγγραφά μας, που αναφέρονται στις νέες εγγραφές παιδιών και σας παρακαλούμε, λόγω της έλλειψης προσωπικού, να τηρηθεί η αναλογία μιας νηπιαγωγού ανά 25 νήπια και 2 βρεφοκόμων ανά 10 βρέφη. Στα παραπάνω δεν υπόγονται οι κατηγορίες για τις οποίες προβλέπεται η καθ' υπέρβαση εγγραφή λόγω ειδικών περιπτώσεων (πολύτεκνοι, παιδιά ατόμων με ειδικές ανάγκες κ.λ.π).

Όσον αφορά στην εγγραφή παιδιών πέρα από τη δυναμικότητα του Σταθμού και μέχρι ποσοστού 20% επ' αυτής, σας πληροφορούμε ότι αυτή πραγματοποιείται εφόσον υπάρχουν οι απαραίτητοι χώροι και υπηρετεί το ανάλογο προσωπικό στον Παιδικό Σταθμό.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο κ. Υφυπουργού
2. Γραφ. κ. Γεν. Γραμ. Πρόνοιας
(στο 2391/22.6.94)

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΜ. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ

./.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

10 ΕΝΤΟΛΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

1. Τα χέρια μου είναι μικρά. Σας παρακαλώ μην περιμένετε να είμαι τέλειος όταν στρώνω ένα κρεβάτι, ζωγραφίζω μια εικόνα ή πετάω μια μπάλα.
2. Τα πόδια μου είναι μικρά. Σας παρακαλώ, περπατάτε πιο σιγά να σας προφταίνω.
3. Τα μάτια μου δεν έχουν δει τον κόσμο όπως τα δικά σας. Σας παρακαλώ, αφήστε με να τον εξερευνήσω ακίνδυνα. Μη με περιορίζετε χωρίς λόγο.
4. Οι δουλειές του σπιτιού δεν τελειώνουν ποτέ. Εγώ θα είμαι μαζί σας για λίγα χρόνια. Σας παρακαλώ, διαθέστε λίγο από το χρόνο σας για να μου εξηγήσετε διάφορα πράγματα γι' αυτόν τον όμορφο κόσμο. Κάντε το με όλη την καρδιά σας.

5. Είμαι ευαίσθητος. Σας παρακαλώ, ως είστε κι εσείς ευαίσθητοι στις ανάγκες μου. Μη μου γκρινιάξετε όλη μέρα. Ούτε κι εσείς θα θέλατε να σας μαλώνουν για την περιέργειά σας. Φερθείτε μου όπως θα θέλατε να σας φέρονται κι εσάς.
6. Είμαι ένα θείο δώρο. Σας παρακαλώ, διαφυλάξτε με όπως ο Θεός σας προόρισε να κάνετε, κάνοντάς με υπεύθυνο για τις πράξεις μου, δίνοντάς μου κατευθύνσεις στη ζωή και πειθαρχώντας με μ' αγάπη.
7. Χρειάζομαι την ενθάρρυνσή σας για να μεγαλώσω. Σας παρακαλώ να είστε πιο επιεικείς στην κριτική σας. Να θυμάστε ότι μπορείτε να κριτικάρετε αυτά που κάνω, χωρίς να κριτικάρετε εμένα.
8. Σας παρακαλώ, δίνετε μου την ελευθερία να παίρνω αποφάσεις που με αφορούν. Επιτρέψτε μου ν' αποτύχω για να μάθω από τα λάθη μου. Ετσι, κάποια μέρα θα είμαι έτοιμος να πάρω τις αποφάσεις που θα ζητήσει η ζωή.
9. Σας παρακαλώ, μην ξανακάνετε κάτι που έχω κάνει. Αυτό με κάνει κάπως να νομίζω ότι οι προσπάθειές μου δεν είναι αντάξιες των προσδοκιών σας. Ξέρω ότι είναι δύσκολο, αλλά, σας παρακαλώ, μη με συγκρίνετε με τ' αδέρφια μου ή με άλλους.
10. Μη φοβάστε να φύγετε για ένα Σαββατοκύριακο μαζί. Και τα παιδιά χρειάζονται διακοπές από τους γονείς, όπως και οι γονείς από τα παιδιά. Αλλωστε, είναι ένας ωραίος τρόπος για να δείξετε σε μας τα παιδιά ότι ο γάμος σας είναι κάτι το ιδιαίτερο.

Τα παιδάκια του Βρεφονηπιακού σταθμού

Ευγενία Β. Ασημάκου
Φαρών 94

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βασιλείου Γ. Βαλαώρα. - "Ατομική και δημόσια Υγιεινή" - Ιδρυμα Ευγενίδου - 1954.
2. Alison Glarke - Stewart. - "Το παιδί όταν η μητέρα εργάζεται" - Εκδόσεις Κουτσούμπος Α.Ε.
3. Ευγενία Κουτσουβάνου και ομάδα εργασίας - "Μορφές και τρόποι εργασίας στο νηπιαγωγείο" - Β Έκδοση.
4. Ελένη Καλλιγά - "Η πρόνοια για το παιδί στην Ελλάδα του 19ου αιώνα" - Ιδρυμα Ερευνών για το παιδί. - 1990.
5. Κ.Ε.Π.Ε. - "Κοινωνική Πρόνοια" - Αθήνα 1989
6. Δ. Ληξουριώτης - "Κοινωνικές και Νομικές Αντιλήψεις για το παιδί τον πρώτο αιώνα του Νεοελληνικού Κράτους" - Αθήνα 1986.
7. Ηλία Ι. Ξηροτόρη - "Το σύγχρονο νηπιαγωγείο και η ιστορία του" - Αθήνα Εκδόσεις Ατλαντής.
8. Β. Παλαιολόγου - "Οργάνωση και Διοίκηση Μονάδων Κοινωνικής Πρόνοιας" - Αθήνα Σεπτέμβρης 1991.
9. Ε. Παπαϊωάννου - Δαχρή - "Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του νηπιαγωγείου" - Αθήνα 1981.
10. Περιοδικό - "Παιδί και νέοι γονείς" - Τεύχη : Φεβρουάριος 1992, Σεπτέμβριος 1991, Αύγουστος 1991, Ιούνιος 1991.
11. Γεράσιμος Ρηγάτος - "Αρρώστιες και θάνατος παιδιών στη νεοελληνική λογοτεχνία (1821-22)" - Ιδρυμα ερευνών για το παιδί - Δωδώνη - Αθήνα / Γιάννενα 1987.
12. Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας - Νόμος υπ' αριθ. 2082 - "Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Πρόνοιας" - Αθήνα 21 Σεπτεμβρίου 1992 - Τεύχος πρώτο.
13. Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Διεύθυνση παιδικής προστασίας) - "Κανονισμός λειτουργίας κρατικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών " - (Απόφ. Γ2α/οικ. 4108/88 Φ.Ε.Κ. 546/88 τ.β') - Αθήνα 1988.
14. Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - "Έγκριση Κανονισμού Ιδρύσεως και λειτουργίας παιδικών σταθμών από ιδιώτες επιχειρηματίες" - Γ2α οικ. /4181/88 (Φ.Ε.Κ. 608/24-8-88 τ.β').
15. Φωτόπουλου Ξένια - Θεοδώρου Βασίλης - "Έγκριση προδιαγραφών και κτιριολογικών προγραμμάτων παιδικών σταθμών" - Υ.Υ.Π. - Αθήνα Νοέμβρης 1983.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Πίνακας 1: Οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας σε διάφορες χώρες.....	5
Πίνακας 2: Αίθουσες νηπιακού τμήματος Π.Σ.....	64
Πίνακας 3: Αίθουσες βρεφικού τμήματος Π.Σ.....	64

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Πίνακας 5: Αριθμός παιδιών - προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	72
Πίνακας 6: Ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί νομού Μεσσηνίας.....	73
Πίνακας 7: Αριθμός παιδιών - προσωπικού στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	74
Πίνακας 8: Αναλογίες παιδιών ανά 1000 κατοίκους στους Κ.Π.Σ.....	79
Πίνακας 9: Αναλογίες παιδιών ανά επαρχία ανά 1000 κατοίκους.....	80
Πίνακας 10: Ευρυχωρία Κρατικών Παιδικών Σταθμών.....	83
Πίνακας 11: Ευρυχωρία Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών.....	86
Πίνακας 12: Χώροι των Κρατικών Παιδικών Σταθμών του νομού Μεσσηνίας.....	90
Πίνακας 13: Χώροι των Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών του νομού Μεσσηνίας.....	92
Πίνακας 14: Το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα των Κ.Π.Σ.....	95
Πίνακας 15: Το εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό πρόγραμμα των Ι.Π.Σ.....	96.α
Πίνακας 16: Επικοινωνία των γονέων με τον Π.Σ. (Κ.Π.Σ.).....	99
Πίνακας 17: Επικοινωνία των γονέων με τον Π.Σ. (Ι.Π.Σ.).....	100
Πίνακας 18: Συγκρητικός πίνακας δραστηριοτήτων επικοινωνίας γονέων και Π.Σ. μεταξύ Κρατικών και Ιδιωτικών Π.Σ.....	100
Πίνακας 19: Προβλεπόμενες από το νόμο αναλογίες προσωπικού σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.....	104

Πίνακας 20 :	Το εκπαιδευτικό προσωπικό των Κ.Π.Σ.....	105
Πίνακας 21 :	Το βοηθητικό προσωπικό των Κ.Π.Σ.....	107
Πίνακας 22 :	Το διοικητικό προσωπικό των Κ.Π.Σ.....	108
Πίνακας 23 :	Συγκεντρωτικός πίνακας οργανικών θέσεων προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας	109
Πίνακας 24 :	Το προσωπικό των Ι.Π.Σ. και αναλογία παιδιών ανά εκπαιδευτικό.....	111
Πίνακας 25 :	Συγκριτικός πίνακας αναλογιών παιδιών / εκπαιδευτικό μεταξύ Κρατικών και Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών	113
Πίνακας 26 :	Συγκεντρωτικά στοιχεία επαγγελματιών γονέων με παιδιά που φοιτούν σε Κρατικούς και Ιδιωτικούς Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας	116

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ιστ/μα 1 :	Αριθμός παιδιών στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας (βρέφη και νήπια).....	75
Ιστ/μα 2 :	Αριθμός παιδιών στους Ι.Π.Σ. του νομού (βρέφη και νήπια).....	76
Ιστ/μα 3 :	Ευρυχωρία Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	84
Ιστ/μα 4 :	Ευρυχωρία Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	87
Ιστ/μα 5 :	Αναλογία παιδιών ανά εκπαιδευτικό στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	104
Ιστ/μα 6 :	Συγκριτικός πίνακας οργανικών και καλυμένων θέσεων προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	109
Ιστ/μα 7 :	Αναλογία παιδιών ανά εκπαιδευτικό στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	112

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σχεδ/μα 1 :	Διαχωρισμού παιδιών κατά ηλικία, σε τμήματα, σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.....	55
Σχεδ/μα 2 :	Ποσοστό Κ.Π.Σ. που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις τ.μ./παιδί.....	85
Σχεδ/μα 3 :	Ποσοστό Ι.Π.Σ. που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις τ.μ./παιδί.....	87
Σχεδ/μα 4 :	Συγκριτικό σχε/μα υπάρχων θέσεων προσωπικού στους Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	110
Σχεδ/μα 5 :	Συγκριτικό σχε/μα υπάρχων θέσεων προσωπικού στους Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	111
Σχεδ/μα 6 :	Συγκριτικές "πίτες" προσωπικού μεταξύ των Κρατικών και Ιδιωτικών Π.Σ.....	113
Σχεδ/μα 7 :	Επαγγέλματα γονέων με παιδιά σε Ι.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	117
Σχεδ/μα 8 :	Επαγγέλματα γονέων με παιδιά σε Κ.Π.Σ. του νομού Μεσσηνίας.....	117

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1 : Χάρτης Μεσσηνίας - Η χωροκατανομή των Κ.Π.Σ. στο νομό Μεσσηνίας 78α

Χάρτης 2 : Χάρτης Καλαμάτας - Η χωροκατανομή των Ιδιωτικών και Κρατικών Π.Σ. στην πόλη της Καλαμάτας..... 79α.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Οργ/μα 1 : Οργανόγραμμα της διοίκησης των Κ.Π.Σ..... 58